Lietuvos Nacionalinė Mokslo ydo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 37 (1700) 1982 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 9 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Vivat academia!

Tai studentiško-akademinio gyvenimo šūkis, garsus Europoje ir kitur, išreiškiantis jaunos dvasios nuotaiką, atėjus į augštosios mokyklos-universiteto rūmus. Daugelis mūsų studentų, baigę ilgas vasaros atostogas, grįš į savo universitetus su tautinio išlikimo problemomis. Jei tai būtų Vilniaus universitetas, kur, nežiūrint visko, tebevyrauja lietuvių kalba ir kultūra, tokių išeiviškų problemų nebūtų. Išeivijos gyvenamų kraštų universitetuose nieko lietuviško nėra, išskyrus vieną kitą lietuvių kalbos kursą. Lietuviui studentui reikia išlikti lietuviu visiškai nelietuviškoje aplinkoje. Taip bestudijuojant susilpnėja ryšiai su lietuvių bendruomene, bet sustiprėja su nelietuvių visuomene. Lietuviško žodžio niekur negirdėti. Lietuviška knyga bei lietuviškas laikraštis turi trauktis į šalį ir laukti, kol studentui atsiras laisvesnio laiko. Šeštadieninėje mokykloje išmoktoji lietuvių kalba skursta, nyksta net išmokti žodžiai, siaurėja žodynas, bet stiprėja anglų, vokiečių, ispanų ar kuri kita gyvenamo krašto kalba, platėja žodynas. Ir taip per keletą akademinių studijų metų susidaro didelė disproporcija — lietuvių kalba lieka pradžios mokyklos lygyje, o gyvenamojo krašto kalba pasiekia akademinį lygį. Tuo būdu tautiniu požiūriu išeina suluošintas akademikas — stiprus gyvenamojo krašto dalykuose, silpnas — lituanistiniuose.

PASTEBĖKIME, kad visoje lietuvių išeivijos švietimo sistemoje studentų klausimas liko neišspręstas. Pagrindinis dėmesys buvo nukreiptas į šeštadienines mokyklas ir vėliau į lituanistinius kursus, skirtus daugiausia gimnazijų mokiniams. Pastaraisiais metais pradėta rengti dviejų savaičių lituanistiniai vasaros kursai, kuriuos gali lankyti rinktiniai studentai. Laimingesnė yra Čikaga, kuri turi Pedagoginį Lituanistikos Institutą ir akademinius kursus universitete. Visur kitur (išskyrus galbūt Kent State un-tą) akademinis jaunimas turi likti be lituanistinio švietimo. Kai pradės veikti lituanistikos katedra Čikagos universitete, bus dar viena galimybė pagilinti lituanistines studijas ten siekiantiems įvairių mokslų studentams. Bet tai nebus visuotinai prieinama institucija — dauguma mūsų studentų įvairiuose kraštuose ir toliau pasiliks be augštesnio lituanistinio švietimo. Kaikas mano, kad tą spragą galėtų užpildyti Vilniaus universitetas. Taip, jis žymia dalimi galėtų tai padaryti, jeigu Vilniuje nesėdėtų Maskva. Tuomet mūsų išeivijos studentija būriais vyktų Vilniun ne tik į vasaros kursus, bet ir į ten veikiančius fakultetus. Dabar lituanistiniai kursai Vilniaus un-te neveikia, o jei ir veiktų, būtų pusiau propagandiniai. Tai parodė jau kelerių metų patirtis. Bet to, ten suvažiuoja labai įvairaus išsilavinimo studentai, ir dėstytojai būna priversti nusileisti iki ABC lygio.

DABARTINĖJE išeivijos švietimo sistemoje nematyti aiškaus sprendimo akademinėje pakopoje. Ir toliau tenka pasikliauti tiktai vasaros kursais, rengiamais PLJS Ryšių Centro ir kitų organizacijų. Šią iniciatyvą reikėtų gerokai išplėsti, pasirūpinti platesniu kursų tinklu, dėstytojais ir lėšomis. Visa tai turėtų organizuoti, finansuoti ar bent efektingai globoti Lietuvių Bendruomenės švietimo vadybos. Be to, reikėtų skatinti lietuvių klubų veiklą universitetuose. Kaikur jie veikia neblogai, atlieka gražų saviveiklos ir savišvietos darbą, tačiau daug kur jie visai išnyko. Seniau studentai dar pajėgdavo surengti bendrus suvažiavimus, spręsti iškylančias problemas, bet dabar jų kaip ir negirdėti. Neseniai šauktasis suvažiavimas Floridoje buvo beveik išimtinai pramoginis, nepalikęs žymesnių pėdsakų lietuviškos studentijos gyvenime. Atgaivinus klubų veiklą universitetuose vėl padidėtų galimybės platesniems akademinio pobūdžio suvažiavimams ir aplamai bendrinei veiklai. Daug buvo kalbama apie atgaivinimą studentų korporacijų latvių bei estų pavyzdžiu, bet ta mintis neprigijo ir lietuvių jaunimo nepatraukė, nes tai jiems svetimos sistemos likutis. Buvo rašoma apie studentų namų-bandrabučių steigimą, bet ir čia niekas nepajudėjo vykdymo linkme. Užuot tuščiai planavus, reikia tuojau pat stiprinti tas atramas, kurios šiuo metu yra konkrečiai prieinamos.

Parado metu Kanados sostinėje Otavoje prie parlamento rūmų. Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos Otavos skyrius š. m. rugsėjo 18, šeštadienį, rengia pramoginę išvyką laivu "Marių laimė" Otavos upe. Tuo būdu norima sutelkti lėšų pasaulio lietuvių jaunimo kongresui , kuris įvyks 1983 metais JAV-se ir Kanadoje

Pirmininko viešnagė Europoje

PLB valdybos pirmininkas V. Kamantas pas Europos lietuvius

Telefonu gautomis žiniomis, PLB valdybos pirm. V. Kamantas šią vasarą aplankė V. Europos lietuvius bei dalyvavo jų renginiuose.

Ilgiausiai jam teko viešėti Britanijoje, kur netoli Londono buvo surengta tradicinė Europos Lietuvių Studijų Savaitė, trukusi nuo rugpjūčio 15 iki 21 d. Renginys pavyko gerai, buvo turiningas savo paskaitomis, bet dalyvių skaičiumi mažiau gausus nei kitais metais. Mat kelionė Britanijon iš kitų Europos kraštų yra gana brangi, ir dėlto daug kas susilaikė. Iš viso buvo apie 100 dalyvių, paskaitose apie 30-60.

Pirmininkas labai apgailestavo Britanijos lietuvių vieningumo stoką, kuri pasireiškė ir minėtos studijų savaitės metu — šalia jos buvo ir kitas literatūrinio pobūdžio renginys.

Europos LB pirmininkų bei valdybų narių suvažiavime dalyvavo 22 asmenys, jų tarpe — Lietuvos atstovas V. Balickas, St. Lozoraitis, jn., PLB pirm. V. Kamantas, V. Abariūtė ir kt.

Britanijos Lietuvių Sodyboje buvo surengta jaunimo stovykla, kurioje dalyvavo ir pasaulio lietuvių jaunimo kongreso rengėjų komiteto pirm. Violeta Abariūtė iš JAV. Ji informavo apie būsimą jaunimo kongresą, jo programą, atstovų rinkimą, studijų dienas, stovyklą ir t.t. Stovyklą aplankė St. Lozoraitis, jn., bet PLB pirm. V. Kamantas nebesuskubo to padaryti.

Aplankė V. Kamantas ir Vasario 16 gimnaziją V. Vokietijoje, kalbėjo su naujuoju direktoriumi A. Šmitu ir kuratorijos pirm. kun. A. Bernatoniu. Per pastaruosius dvejus metus, direktoriaujant J. Kavaliūnui, gimnazija sustiprėjo. Naujasis direktorius pasiryžęs ją stiprinti ir toliau. Yra vilties, kad bus gauta lėšų iš V. Vokietijos vyriausybės naujam berniukų bendrabučiui. Norima gauti gimnazijai katalikų kunigą-kapelioną iš JAV. Gimnazijos vadovybė džiaugiasi padidėjusia parama iš Š. Amerikos, ypač Kanados, ir kitų kraštų. Toji parama reikalinga ir iš visų kraštų tiek lėšomis, tiek mokiniais.

Buvęs Vasario 16 gimnazijos direktorius J. Kavaliūnas, gyvendamas JAV-se, lankys lietuvių gyvenvietes ir kalbės apie Vasario 16 gimnaziją, kad jaunos šeimos žinotų tikrąją būklę ir nebijotų siųsti jon savo vaikus.

Muenchene V. Kamantas aplankė "Laisvės radijo" lietuvių skyrių ir aptarė galimybes gauti daugiau laidų į okupuotą Lietuvą ir stiprinti darbuotojų eiles. Taip pat V. Kamantas pasakė atitinkamą kalbą per "Laisvės radiją" okupuotos Lietuvos tautiečiams.

Lankydamasis pas vysk. A. Deksnį, PLB pirmininkas palietė kapeliono reikalą Vasario 16 gimnazijai ir Šv. Kazimiero kolegijos silpnėjantį lietuviškumą dėl lietuvių kandidatų trūkumo.

Būdamas Romoje, PLB pirm. V. Kamantas aplankė Šv. Kazimiero kolegijos rektorių prel. L. Tulabą, Vatikano radijo lietuvių skyriaus vedėją kun. dr. V. Kazlauską ir kitus pareigūnus bei veikėjus. Ten pirmininkas ypač kėlė Seinų lietuvių klausimą, nes, nežiūrint ligšiolinių pastangų, seiniškių tautiečių padėtis nėra pasikeitusi. Raštai popiežiui tuo reikalu ateina ne tik iš Seinų lietuvių, bet ir iš kitų kraštų. Seinų byla pasidarė visų lietuvių rūpesčiu. Tuo reikalu PLB valdyba planuoja rašyti Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II naują memorandumą, kuriame bus paliestas ir Vilniaus arkivyskupijos prišliejimas religiniu požiūriu prie bažnytinės Lietuvos provincijos. **Kr.**

Europos lietuvių savaitė

Paminėtos sukaktys — Maironio bei kitų rašytojų ir paskelbtas per radiją sveikinimas "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai"

Š. m. rugpjūčio 22 d. Londone, St. Mary's kolegijoje, pasibaigė 29-ji Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė, kurioje dalyvavo per šimtą dalyvių iš devynių V. Europos šalių, JAV ir Australijos.

Šioje savaitėje buvo paminėta Maironio 50-toji mirties metinių sukaktis ir "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" dešimtmetis. Atskiruose pranešimuose gvildentos tarptautinės politikos, Lietuvos valstybingumo, politinės veiklos ir išeivijos bendruomeninio gyvenimo problemos. Skaityta viena teologinė ir viena gamtos mokslų paskaita. Kitos dvi paskaitos lietuviškomis temomis skaitytos angliškai anglų profesorių.

Savaitės metu posėdžiavo V. Europos lietuviškųjų bendruomenių atstovai, ateitininkai

(Nukelta į 6-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Nužudytas diplomatas

Du armėnai Otavoje rugpjūčio 27 d. nužudė Turkijos ambasadon važiavusį jos karinį atstovą plk. A. Altikatą. Jis buvo užpultas, kai jo automobilis laukė šviesų pasikeitimo gatvių sankryžoje. Iš jį sekusio automobilio išlipęs armėnas į plk. A. Altikatą paleido net 13 šūvių. Žudikas pabėgo pėsčiomis, o jo bendrininkas — automobiliu. Tai buvo jau antras turkų diplomato užpuolimas Otavoje. Š. m. balandžio 8 d. buvo sunkiai sužeistas prekybos atstovas K. Gungoras, kuris dar tebegydomas ligoninėje. Abiem atvejais telefonu buvo pranešta spaudai, kad diplomatų užpuolimus atliko Armėnų Laisvės Armija, keršydama Turkijai už armėnų tautžudystę 1915 m. Tada rytinėje Turkijoje buvo nužudyta 1,5 milijono armėnų. Gyvų išliko tik milijonas. Didžioji jų dalis pabėgo Armėnijon. Armėnų Laisvės Armija Turkijos diplomatų žudymais nori, kad Turkija oficialiai pripažintų 1915 m. įvykdytą tautžudystę, grąžintų armėnams jų prarastas tėvų žemes. Lig šiol įvairiuose kraštuose jau buvo įvykdyti 24 Turkijos diplomatų užpuolimai, susprogdinta keletas bombų. Nė vieno atentatininko iki šiol Kanados RCMP policijai nepavyko susekti. Spėjama, kad jie jau yra pabėgę iš Kanados. Jų ieškoma JAV-se su FBI talka ir Europoje,

(Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

JAV PREZ. R. REAGANAS ĖMĖSI NAUJOS INICIATYVOS taikai Artimuosiuose Rytuose užtinkrinti, pasiūlydamas ateities planus Izraelio okupuotai vakarinei Jordano upės pakrantei ir Gazos juostai. Jis nori, kad Izraelis atsisakytų tolimesnių savo kaimų steigimo tose srityse, suteiktų joms pilną autonomiją Jordanijos kontrolėje. R. Reaganas betgi griežtai atmeta nepriklausomos palestiniečių valstybės įsteigimą ar tų sričių įjungimą Izraelin. Jeruzalės vientisumą turėtų užtikrinti specialios derybos. Apie šiuos planus iš anksto buvo painformuota Jordanija, Saudi Arabija ir Egiptas. Jie tapo skaudžiu smūgiu Izraelio premjerui M. Beginui, kuris vakarinę Jordano pakrantę jau seniai laiko istorine Izraelio teritorija, ją viešai vadindamas Samarija ir Judėja. M. Begino vyriausybė R. Reagano planą atmetė kaip nepateisinimą Camp David sutarties pažeidimą, nors jo nemato tos sutarties iniciatorius J. Carteris, remiantis R. Reaganą. Ministerių kabinetas staiga patvirtino aštuonių naujų kaimų įsteigimą. Oficialiai buvo pareikšta, kad vykdomi anksčiau padaryti sprendimai, nors iš tikrųjų tai buvo aiškus M. Begino atkirtis R. Reaganui. Kitokios nuomonės yra opozicinės darbiečių partijos vadas Š. Peresas, pasisakantis už R. Reagano pasiūlytas derybas. Jis betgi nori, kad būtų užtikrintas Izraelio saugumas. Tai galėtų atlikti prie pat Jordano upės palikti Izraelio kariuomenės daliniai, kai pati sritis gaus pilną autonomiją Jordanijos kontrolėje. Š. Peresas reikalauja specialių diskusijų šiuo klausimu Izraelio parlamente, kur vis dar nedidelę atstovų daugumą turi M. Begino koalicija. Lemiamas vaidmuo tenka Jordanijos karaliui Husseinui. Jis, atrodo, sutiktų įsijungti į derybas, jeigu būtų gautas arabų šalių pritarimas, kurio nesusilaukė Camp David sutartį 1979 m. su M. Beginu pasirašęs Egipto prez. A. Sadatas. Jo įpėdinis H. Mubarakas, pasak jį aplankiusio JAV krašto apsaugos sekr. C. Weinbergerio, R. Reagano pasiūlymą laiko teigiamu,

Kruvina sukaktis

Antrosios "Solidarumo" unijos metinės buvo paminėtos demonstracijomis Lenkijos miestuose. Nors jos nebuvo gausios, bet neišvengė susikirtimų su milicija. Vario kasyklų mieste Lubine milicininkai nušovė du demonstrantus, keletą sužeidė. Įvairiose vietovėse buvo suimta apie 4.000 demonstrantų. Gen. W. Jaruzelskio režimas savo įtūžimą nukreipė prieš 1976 m. įsteigtą Socialinės Savisaugos Komitetą, kurį sudaro intelektualų grupė, remianti "Solidarumo" uniją. Už Lenkijos išdavimą planuojama teisti komiteto įsteigėją J. Kuroną, vadus — A. Michniką, J. Litynskį ir H. Wojecą, kurie jau buvo izoliuoti su "Solidarumo" unijos veikėjais. Dabar paskelbta, kad jie yra suimti ir laukia teismo. Suimti norima ir du užsienyje esančius vadus — istorijos prof. J. Lipskį Britanijoje ir leidyklos "Nowa" direktorių M. Chojeckį, išvykusį į Š. Ameriką. Varšuvoje vėžiu mirė buvęs lenkų kompartijos vadas W. Gomulka, kietos linijos šalininkas, 1968 m. pritaręs Maskvos suorganizuotai invazijai Čekoslovakijon. Jo kariuomenė ir milicija 1970 m. Gdanske nušovė apie 300 demonstrantų, protestavusių prieš maisto gaminių pabrangimą. Tada jo pareigas perėmė E. Gierekas.

Krizė Meksikoje

Ekonominėje krizėje atsidūrė Meksika, užsienio bankams skolinga net $82 bilijonus. Ji yra labiausiai įsiskolinusi valstybė pasaulyje, neįstengianti padengti nė tos didžiulės skolos palūkanų, jieškanti naujų paskolų. Kanados bankams Meksika skolinga $5 bilijonus. Krizę atnešė perdidelė naftos pasiūla pasaulio rinkoje, gerokai sumažinusi jos kainas. Meksika už savo naftą negauna pakankamai užsienio valiutos. Prez. L. Portillas, norėdamas sustabdyti kapitalo bėgimą iš Meksikos, suvalstybino visus bankus, tačiau neįstengia sustabdyti pezo vertės kritimo. Gruodžio 1 d. L. Portillą pakeis prezidentu išrinktas M. de la Madridas.

Partijos kongresas

Pekinge po penkerių metų pertraukos buvo sušauktas 12-sis kompartijos kongresas. Įvadinį žodį t a r ė tikruoju kompartijos vadu laikomas D. Ksiaopingas, žadėjęs sustiprinti ryšius su užsieniu, bet vengti išsigimusių kapitalizmo idėjų. Pasak jo, komunistinė Kinija niekada netaps užsienio vasalu, nepalaidos savo interesų. Bus siekiama vienybės, ypač Taivano susigrąžinimo. Kompartijos pirm. H. Jaobangas prašneko apie santykių pagerinimą su Sovietų Sąjunga, jei pastaroji sumažins grėsmę Kinijos saugumui. Vėliau buvo priimta rezoliucija remtis Trečiojo pasaulio tautomis, atokiai laikytis nuo Maskvos ir Vašingtono.

Šiame numeryje:

Vivat academia!
Mūsų švietimo sistemoje studentų klausimas liko neišspręstas

Pirmininko viešnagė Europoje
PLB pirmininkas V. Kamantas pas Vakarų Europos lietuvius

Europos lietuvių savaitė
Tradicinė studijų savaitė, šiemet surengta Britanijoje

Pasauliečių požiūris į parapiją
Vienaip dalykai atrodo nuo scenos, kitaip — iš publikos

Lietuvių pagalba žydams Vilniuje
Paskutinė dalis atsiminimų apie lietuvių pastangas

Baisus kerštas už vokiečio nužudymą
Prisimenant 1938 m. nacionalsocialistų siautėjimą Vokietijoje

Lenkijai gresia naujas padalinimas?
Kaikurie veikėjai bijo padalinimo tarp Rusijos ir R. Vokietijos

Palangos parko naikintojai
Žinios iš Lietuvos pogrindžio leidinio "Tautos Kelias"

Stovyklavo Europos lietuvių skautai
Britanijos Lietuvių Sodyboje įvyko sėkminga stovykla

Pamatai silpsta, bet negriūva
Svarstant mūsų išeivijos lituanistinio švietimo klausimus

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

Pasauliečių požiūris į parapiją

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Paskelbus Lietuviškos Parapijos Metus, mūsų spaudoje pasirodė ilga serija straipsnių, nagrinėjančių mūsų parapijų problemas. Daugiausia pasisakė dvasiškiai, pareikšdami savo nuomonę. Tai savaime suprantama. Suprantama yra ir tai, kad scenoje esančiam aktoriui publika atrodo vienaip, o publikai aktorius atrodo kitaip.

"Audiatur et altera pars", sako senas lotynų priežodis. Parapijų klausimo nagrinėjime turime dalyvauti visi — tiek dvasiškija, tiek parapijų pasauliečiai nariai. Tik nuo abipusio supratimo ir dialogo priklauso ir Liet. Parapijos Metų komiteto projektų bei idėjų įgyvendinimas.

Dvasiškiai, savo pašaukimui paklusdami, yra Dievo tarnybos vykdytojai, Jo valios skelbėjai. Iš kitos pusės, būdami tarpininkais tarp Kūrėjo ir žmogaus, jie negali pamiršti ir žmogiškojo elemento, be kurio dvasinis gyvenimas vegetuotų. Žmogaus santykis su Dievu yra pagrindinė jo gyvenimo gairė. Tačiau kaip jis laikosi tos gairės? Žmogus žemėje pirmiausia yra apsprendžiamas savo gimimo fakto, tapimo kurios nors tautos nariu. Joje jis randa savo pradus. Jos kalboje jis randa komunikaciją su Dievu, prie jos eina palaipsniu, plečia žodyną, sąvokas savo kalbos rėmuose.

Istorijos verpetuose mūsų tauta turi daug kentėti, keliauti, gyventi svetur. Mūsų dvasios dualizmas, gyvenant tarp dviejų kultūrų, nemenkina mūsų asmenybės, bet ją praturtina. Ir lietuviai dvasiškiai negali to dualizmo atsisakyti, savo gimimo faktu Viešpaties galinga ranka atsiųsti į mūsų tautą. Jie privalo drauge su mumis ir melstis, ir sielotis savosios tautos likimu, jos kultūros gyvastingumu, jos vaikų lietuviškumu. Ir čia lietuviškos parapijos gali atlikti savo didįjį, likiminį vaidmenį.

Tie, kurie teigia, kad Viešpatį garbinti galima bekurioje šventovėje, betkuria kalba, pamiršta pagrindinę žmogiškosios būtybės savybę — priklausomumą savo tautai, Dievo skirtai. Bendravimas su Dievu yra vienas intymiausių žmogiškosios būtybės funkcijų. Tai pokalbis, kurio metu atveriama širdis, išreiškiama padėka, maldaujama pagalbos, jieškoma paguodos. Argi tai galima išreikšti ne savo gimtąja kalba? Mano supratimu, žiūrint pasaulietiškomis akimis, bendravimas su Dievu nėra vien formalumo atlikimas, judinant lūpas, tariant žodžius, nekreipiant dėmesio į jų prasmę. Tai yra giliausias dvasios išsiliejimas, kuris įmanomas tik tada, kai to išsiliejimo nevaržo jokie pašaliniai saitai — žodynas, gramatika, sintaksė.

Savo laiku lotyniškos pamaldos viso pasaulio katalikus vienijo visuotinio ritualo grožiu. Ir nemokantieji lotynų kalbos suprato maldų tekstus ir su dideliu malonumu aktyviai dalyvavo lotyniškose pamaldose. Pasklidus ekumeninei dvasiai, K. Bendrija ne tik pripažino asmens teisę bendrauti su Dievu jo gimtąja kalba, bet ir tą teisę sustiprino reikalavimu, kad pamaldos būtų laikomos tikinčiųjų kalba. Tačiau ekumeninės nuotaikos pavėluotai pasiekė mus. Lietuvių tarpe tikinčiųjų skaičius nesumažėjo. Jis tik sumažėjo lietuviškų parapijų sąrašuose.

Savo laiku lietuviškos parapijos, natūraliai tapusios lietuviško gyvenimo centrais, savo uždavinį visokeriopai atliko. Laikui bėgant, mūsų jauniausioji karta, auganti toli nuo savo tėvų žemės, išaugusi šio žemyno katalikiškose mokyklose, kuriose ekumenizmas nebuvo skleidžiamas, į lietuviškas parapijas nebežiūri tautinio įsipareigojimo akimis, nes padarė išvadą, kad "Dievą galima garbinti betkurioje šventovėje". Ir tos minties pagrinde reikia jieškoti mūsų parapijų krizės šaknų.

Manau, kad dar nevėlu atnaujinti mūsų parapijų lietuviškumą, jieškant ne vien paramos aktyvių parapijos narių tarpe, bet ir pačiai dvasiškijai stengiantis pasiekti nuo parapijų atitrūkusius asmenis. Teko girdėti viešai ir privačiai, kad lengviau esą pasauliečiams prikalbinti draugus grįžti į lietuvišką parapiją, negu kunigui. Su tokia nuomone nenorėčiau sutikti, nes esu giliai įsitikinusi, kad "paklydusių avelių"grąžinimas į kaimenę yra tiesioginis kunigo uždavinys, jieškant naujų metodų ir priemonių. Parapijos narių skaičiaus padidinimo naštos nereikėtų uždėti ant pasauliečių pečių, kurių pareigos yra plačiai išsišakojusios turimos šeimos ir parapijos išlaikymo atsakomybės ribose. Aš pati nesijaučiu turinti teisę brautis į savo draugų sąžinę bei kviesti juos į vieną ar kitą parapiją.

Mes, kurie esame sąžiningi savo parapijų nariai, laukiame iniciatyvos iš savo dvasiškių, kurių konkrečias pastangas remsime kiek išgalėdami. Tačiau pirmasis žingsnis ir pirmoji atsakomybė turėtų būti jų pačių.

Lietuviškos Parapijos Metų komiteto projektai yra puikūs, tačiau jiems nebus dirvos tol, kol nepadidės parapijoms priklausančių jaunų šeimų skaičius. Asmeniniai vizitai, senovinis lietuviško "kalėdojimo" paprotys ir panašūs veiksmai iš dvasiškijos pusės turėtų atnešti pozityvių rezultatų. Branduolys, kurį randame dabartinėse parapijose, nėra reikalingas išsamios programos, nes jame dar gyva tautinė-religinė įsipareigojimo dvasia. Pagrindinis uždavinys yra tą dvasią perduoti tiems, kurie yra atsidūrę už parapijų ribų.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS, JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ

Ateik į LIETUVIŲ AA (ALCOHOLICS ANONYMOUS) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį, 119 Mimico Avenue — Royal York Rd. ir Mimico Avenue kampas (Toronte) 7.30 valandą vakaro.

Skambinkit telefonu 487-5591

Lietuvių pagalba žydams Vilniuje

Iš atsiminimų inžinieriaus Broniaus V.Galinio, vadovavusio "Statybos" bendrovei 1943 metais

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Bandymas pasisekė

Viena iš mūsų vykdomų didelių statybų buvo VELFO elektrotechnikos reikmenų keturių augštų pastatas. Fabriką organizavo ir jo direktorium buvo dipl. inž. Kęstutis J. Jesaitis, o statybos darbus vykdė mūsų "Statybos" bendrovė. To fabriko gamyba buvo svarbi krašto ūkiui.

Tik neseniai į tą statybą buvau perkėlęs darbų vedėju Joną Oleinikovą. Tai buvo apie 50 metų amžiaus, plačių pečių, vidutinio ūgio, gerokai praplikęs, apvalaus, bet taisyklingų veido bruožų vyras. Jis turėjo gerą patyrimą darbus organizuoti, bet svarbiausias jo būdo teigiamas bruožas buvo sugebėjimas santykiauti su žmonėmis. Be to, jis nuo seniai darbavosi Vilniuje ir turėjo itin plačių pažinčių su statybos darbininkais. Jo vykdomuose darbuose dar niekad nebuvo kilę ginčų su dirbančiaisiais. To nepajėgta išvengti kitose darbovietėse.

Pasikviečiau Oleinikovą pasitarti ir išsiaiškinau darbo sąlygas Kailyje, nes kaip tik iš čia jis buvo nukeltas į VELFĄ. Bekalbant apie žydų darbininkų gavimo galimybę ir specialų reikalingumą suorganizuoti jiems maisto tiekimą, jis nenustebo ir tik davė man ypač gerą idėją. Pasirodė, kad ankstyvesniais metais, kai dar nebuvau atsikėlęs į Vilnių, Oleinikovas savo grupėse yra turėjęs žydų darbininkų. Tada pagal vokiečių administracijos išleistas taisykles (Zirkular Nr. 1, 1941 m. spalio 15 d., kažkokio Ross pasirašytą) darbdaviai buvo įpareigojami paruošti žydų darbininkam karštą sriubą pusdienyje. Tas potvarkis vis dar nebuvo atšauktas (ar užmirštas atšaukti), ir juo mes galime pasinaudoti. Potvarkis palengvintų teisę įgabenti maistą į darbovietę, tiksliau sakant, padėtų užmaskuoti maisto operacijų mastą ir jo tikrą pobūdį. Reikia tik išgauti oficialų leidimą geto žydams dirbti statybose.

Tada pradėjau redaguoti raštą gestapui, prašydamas leidimo duoti iš Vilniaus geto 180 darbininkų prie Kailio statybų ir 30 darbininkų prie "Helios" kino teatro statybos (jis buvo statomas prie Gedimino gatvės), argumentuodamas, kad šiuos pastatus būtina kuo greičiau užbaigti. Jie esą svarbūs karo reikalams rytų fronte. Toliau nurodžiau, kad mūsų bendrovė dabar atlieka 17 skirtingų statybos darbų ir reikalinga stambios darbo jėgos. Ji turi per 1000 darbininkų, iš kurių apie 200 dirba stalių ir mechaninėse dirbtuvėse, bet tas skaičius, dar atmetus raštinės tarnautojus, paskirstytas į septyniolika vietų, yra visiškai nepakankamas reikiamu greičiu darbus atlikti ir parengti pastatus naudojimui. Todėl darbo jėgos gavimas yra būtinas, ir jis bus panaudotas kaip tik tose statybose, kurios, pagal Reicho įstaigų patvarkymus, turi pirmumą prieš kitas statybas, atliekamas vietos reikalams.

Formaliai ir stilistiškai žiūrint, atrodė, jog tokio rašto turinys yra šimtu nuošimčių provokiškas ir norįs suteikti patarnavimą jų karo sėkmei. Bet jo esmė ir priežastis bei paskirtis, kaip jau suprantama, buvo visai kita. Ji buvo surišta su pavojum ir rizika, jeigu kas gestape susigaudytų, lietuviškai tariant, "kur šuva pakastas", ar, jei kas tas kombinacijas įskųstų.

Raštą padaviau išversti į vokiečių kalbą ir paruošti išsiuntimui bendrovės reikalų vedėjui Nikodemui Antanavičiui, kurį, dar tik atvykęs į "Statybos" bendrovę Vilniuje, jau radau dirbantį tose pareigose. Tai buvo jaunas ir inteligentiškas, turįs patyrimo žurnalistikoje pareigūnas, atliekantis visus savo uždavinius be priekaišto. Pasirašiau šį raštą, visai skirtingą nuo kitų kasdieninės rutinos raštų, taipgi pajusdamas visai skirtingą pergyvenimą. Jis lietė ne tiek technologiją, kiek gyvus, nelaimingus, kenčiančius žmones.

Atsakymas greit atėjo ir, mūsų pasitenkinimui, buvo teigiamas. Geto žydų prašymas jiems padėti šiuo ypatingu būdu buvo išgirstas. Darbų vedėjas Jonas Oleinikovas tuojau buvo sugrąžintas į Kailį, o jo vieton į VELFĄ darbų vedėju paskyriau Beresnevičių, Vilnijos lietuvį, kilusį iš Lydos. Tai buvo irgi geras darbų vykdytojas. VELFO fabrikas 1944 m. balandžio mėn. buvo užbaigtas, pašventintas ir perleistas naudojimui.

Gabusis Oleinikovas Kailio statybose taip sumaniai sutvarkė darbų vykdymą ir naujų darbininkų aprūpinimą, kad netrukus maisto produktai sistematiškai pradėjo plaukti į getą. Tatai truko ligi 1943 m. rugsėjo 16 d. Tą dieną apie 2000 Vilniaus geto žydų buvo perkelti į Kailio fabriko stovyklą. Sąlygos čia buvo geresnės ir laisvesnės. Čia pagrindą sudarė dirbantieji mūsų bendrovės vykdomose statybose ir jų šeimos, po to, visi mokantieji dirbti kailių siuvimo darbus ir jų šeimos.

Dalis mūsų paliktųjų pastatų buvo atiduota naudojimui pavasarį, o kitose dalyse darbai buvo vykdomi ir galutinai užbaigti 1944 m. birželio mėn., kai sovietų armijos jau artėjo prie Vilniaus. Tų metų birželio 30 d. tarnybos reikalais išvykau į Kauną, bet atgal jau nebegrįžau. Netrukus pradėjau kitą kelionę į Vakarus, kuri po kelerių metų pasibaigė Bostone, Amerikoje.

Atgarsis žydų opinijoje

Daugiau nei ketvirtis šimtmečio praėjo nuo tų įvykių. Jų paveikslus, įspūdžius ir prisiminimus kaikada užtinkame lietuvių raštuose — išeivių ir Lietuvoje pasilikusiųjų. Bet gal daugiausia apie juos yra rašę patys žydai, Vilniaus geto palikuonys ar šiaip arti stovėję liudininkai. Jų dėmesio priežastys suprantamos, nes tai juos palietė skaudžiausiai ir tragiškiausiai

Norėjau tik trumpai paminėti vieną veikalą, vieną iš daugelio, liečiantį kaip tik Vilniaus žydų geto likimus ir jų pastangas išsigelbėti.

Tai stambi, nuotraukom ir dokumentais iliustruota knyga, 400 puslapių, išleista Niujorke Central Gunde Publishers 1969 metais. Jos autorius yra Isaac Kowalski, Vilniuje gimęs ir augęs žydas. Nacių okupacijos metu buvęs dar jaunuolis, žydų spaustuvininko sūnus ir pats spausdinimo meistras, Vilniaus geto įnamis, visų dramų ir tragedijų liudininkas ligi sėkmingo jo pasitraukimo — išbėgimo į Rūdninkų miškus partizanauti, kur jis priklausė lietuviams žinomo Genriko Zimano sovietinių partizanų daliniui ir leido bei redagavo to būrio partizanų laikraštėlius lenkų ir lietuvių kalbom.

Knygos pavadinimas — "A Secret Press in Nazi Europe — The Story of a Jewish United Partisan Organization". Aplamai, knyga yra įdomi ir naudinga susipažinti.

Kowalskio knygoje nesijaučia specialios neapykantos lietuviams. Kiek jis galėjo patirti, tiek jis surašė net teigiamų faktų apie lietuvių draugiškumą ir pagalbą geto žydams.

Kowalskis daugelyje knygos vietų mini žydus darbininkus Kailio įmonėje, liudija jų problemas ir pastangas išsivaduoti, nenutyli ir tai, kad žydai iš lietuvių čia yra sulaukę palankumo bei pagalbos.

Kowalskis pavaizdavo Gete ir Kailyje įvairų žydų aktyvumą: slaptos spaudos suorganizavimą ir karinės organizacijos suformavimą. Į partizanus žydai bėgo ne tik iš Geto nr. 1, bet vėliau sugebėjo pabėgti ir iš Kailio fabriko stovyklos.

Man šiuo atveju teko iškelti šiek tiek kitų užkulisių ir savo paties patyrimais liudyti, kad ir tie žydų veiklos pasireiškimai bei partizanai buvo gausesni ir apie 2000 žydų galėjo gyvi išlikti dėl to, jog lietuvių vadovaujamos įmonės sunkiais laikais sau patiems labai rizikingais būdais žmoniškumo vardan yra prie to stambiai prisidėjusios.

Vilniaus žydų gete 1941 m. vokiečių kariai tikrina grįžtančius iš darbo

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems, pareiškusiems užuojautą, mirus

a. a. ZIGMUI (SIEGMUND) KOENIGUI,

bei aukojusiems Mišias už velionį.

Apgailestaujame, kad negalime išreikšti savo dėkingumo labiau asmenišku būdu. Jūsų parama mūsų liūdesio valandomis buvo didžiai vertinga. Mes jos niekad nepamiršime.

Liūdinti Koenigo šeima

Mylimai Mamytei

A†A

JULEI BALČIŪNIENEI

Lietuvoje mirus,

sūnų VYTAUTĄ, jo žmoną GENOVAITĘ ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Genė, Balys, Rita ir Edvardas Trinkos
Bronė Kerulienė

A†A

BRANGIAI MAMYTEI

Lietuvoje mirus,

sūnų VYTAUTĄ BALČIŪNĄ, jo žmoną GENOVAITĘ, visus gimines ir artimuosius jų liūdesio valandose nuoširdžiai užjaučiame —

Janina, Stasys, Diana, Edvardas Bubuliai

A†A

MIELAI MAMYTEI

Lietuvoje mirus,

sūnų VYTAUTĄ BALČIŪNĄ ir jo žmoną GENOVAITĘ nuoširdžiai užjaučiame —

Anicetas ir Irena Zalagėnai
Adolfas ir Danutė Bajorinai
Vincas ir Aldona Kėžinaičiai

A†A

dukrai DANUTEI ir žentui EDVARDUI OSTAFIN

tragiškai žuvus,

tėvus VALENTINĄ ir JONĄ-ROBERTĄ SIMANAVIČIUS, brolį, seseris su šeimomis bei visus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Kęstutis, Ona, Danutė ir Rimutė Pliuškoniai

A†A

DANUTEI SIMANAVIČIŪTEI

ir jos vyrui EDVARDUI OSTAFIN

tragiškai žuvus,

tėvelius — VALENTINĄ ir JONĄ-ROBERTĄ SIMANAVIČIUS, bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

Juozas ir Dana Daniai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

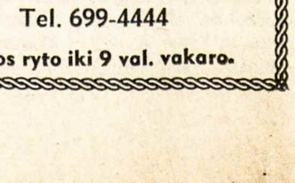

Mohawk
Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- ★ Elektros reikmenys
- ★ Televizijos aparatai
- ★ Skalbiamosios mašinos
- ★ Vaikų baldai
- ★ Įvairūs kilimai
- ★ Šaldytuvai
- ★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- ★ Siuvamos mašinos
- ★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Vasario 16 gimnazijos išleistuvėse kalba vysk. A. DEKSNYS. Kairėje — buvęs direktorius J. KAVALIŪNAS, dabartinis direktorius A. ŠMITAS, mokyt. K. GRODBERGAS

Baisus kerštas už vokiečio nužudymą

Taip rašė savaitraštis "Mūsų Laikraštis" 1938 metais nepriklausomoje Lietuvoje

Kaip prasidėjo holokaustas? Panašiai kaip Izraelio karas Libane. Prie sienos kariuomenė buvo telkiama ilgesnį laiką. Laukta tik žiežirbos. Kai Londone buvo įvykdytas pasikėsinimas prieš Izraelio ambasadorių, kuris tebegydomas sužalotas, apkaltinta Palestinos Laisvinimo Organizacija (PLO). Kariuomenė peržengė sieną; į Libaną pradėjo kristi patrankų ir lėktuvų bombos. Nėra nė palyginimo, kad daugiau žuvo ir liko visam amžiui sužalotų civilių gyventojų, negu abiejų šalių priešininkų, susikovusių svetimoje žemėje. Dar prieš šį karą Izraelio valdžios sluogsniuose buvo perspėjama, kad bus keršijama už betkur nužudytą žydą.

Šia proga ateina mintin, kaip Hitleris grasindavo atkeršysiąs už kiekvieną nužudytą vokietį. Ir karo metu taip darė, nejieškodamas tikrų kaltininkų. Taip buvo išžudyti Ablingos ir Pirčiupio kaimų gyventojai. Ir įžanga į holokaustą prasidėjo dar prieš II pasaulinį karą už vokiečio nužudymą Paryžiuje.

Kaune ėjęs savaitraštis "Mūsų Laikraštis" 1938 m. lapkričio 17 d. (nr. 46) išspausdino šią informaciją, davęs jai antraštę "Baisus kerštas už nužudymą":

"Vokietijos pasiuntinybės patarėjas von Ratas, prieš kurį žydas Grišpanas įvykdė pasikėsinimą, nuo žaizdų mirė.

Mirus von Ratui, Vokietijoj imtasi prieš žydus dar nematytų keršto priemonių. Miestuose ir miesteliuose prasidėjo demonstracijos prieš žydus, buvo padegtos sinagogos, bemaž visuose Vokietijos miestuose išdaužyti žydų krautuvių langai. Krautuvėse buvo naikinamos prekės. Berlyne buvo 12 sinagogų, iš jų lapkričio 10 d. septynios sudegė. Berlyne aštuonios žydų mokyklos uždarytos. Miunchene sudeginta sinagoga, žydų bankas perimtas vokiečių, o žydams leista pasiimti tik po 1.000 markių savo indėlių. Banko savininkas suimtas, o jo bendrininkas su savo žmona nusižudė. Vienoje iš viso nusižudė 22 žydai. 10.000 žydų suimta.

Vokietijos vyriausybė skubiai paskelbė eilę dekretų prieš žydus. Vienu dekretu Vokietijos žydams nuo 1939 m. sausio 1 d. uždrausta turėti krautuves ir būti nepriklausomais verslininkais. Toliau žydai turi atlyginti visus tuos nuostolius, kuriuos pasipiktinusi tauta padarė žydų įmonėms ir namams per lapkričio 8, 9 ir 10 d. įvykius. Vokietijos žydams nutarta uždėti 1 milijardo markių pabaudą už Paryžiaus žmogžudystę. Tas milijardas bus išjieškotas tuo būdu, kad žydų turtas bus apdėtas specialiu mokesčiu. Žydų turto vertė Vokietijoje siekia 8-9 milijardus markių. Kadangi Vokietijoje yra apie 600 tūkst. žydų, tai kiekvienam išeina sumokėti 1,700 markių. Numatoma išleisti naujų įstatymų, kuriais žydai bus visai pašalinti iš krašto ekonominio gyvenimo. Universitetų rektoriams įsakyta neįleisti žydų į universitetų patalpas ir uždrausti jiems klausyti paskaitų. Iš visų Vokietijos žydų atimti ginklai ir griežtomis bausmėmis uždrausta turėti ginklą.

Vokietijos propagandos ministeris Gebelsas pranešė, kad dėl žydų bus išleisti specialūs įstatymai, bet tie įstatymai nebūsią taikomi svetimos pilietybės žydams. Vokiečių tautos kantrybė jau esanti išsemta.

Lietuvos pasieny taip pat įvyko žydų pogromai. Tilžėje per riaušes prieš žydus sudeginta sinagoga. Iš Eitkūnų daug žydų mėgino bėgti į Lietuvą, bet daugumas buvo sulaikyti ir grąžinti. Vis dėlto įvairiose vietose per sieną žydų atbėgo į Lietuvą".

Kitoje "Mūsų Laikraščio" skiltyje pranešta, kad ir autonominiam Klaipėdos krašte, kur vokiečių nacių ranka veikė, "pradedama akcija prieš žydus. Panemunėje buvo boikotuojamos žydų krautuvės. Iš teismų norima pašalinti žydus teisėjus. Žydai pramoninin kai pradeda likviduoti savo įmones. Tabako fabrikantas žydas Verblovskis savo fabriką pardavė olandams. (Pranašiškai pataikė rasti gerą pirkėją, nes vėliau olandai gelbėjo žudomus žydus. S.). Žydas Naftalis savo lentpjūvę pardavė Žemės Bankui. Daug žydų turto superka Klaipėdos vokiečiai. Kiti žydai savo įmones perkelia į Kauną ir kitas vietas".

Tiek anų laikų informacijos. Kadangi ji ne mano, tai nė po šiuo straipsniu nepasirašau. Patiems skaitytojams lieka pasidaryti išvadas, kas žydus žudė kerštaudamas. Hitlerio valdžios pareigūnai-kerštininkai užmokestį atsiėmė savo krauju. Kaip bus su mūsų laikų kerštautojais — Izraelio valdžios pareigūnais? **S.S.**

Konsulo žodis

Generalinio Lietuvos konsulo dr. J. Žmuidzino sveikinimas varpininkų-liaudininkų suvažiavime Toronte

Sveikinu suvažiavimą, atstovaujantį tai partijai ar organizacijai, kuri, mano supratimu, yra savo pradmenimis suaugusi su "Varpo" 17 metų būtimi, vystėsi Lietuvos himno autoriaus ir dr. Kazio Griniaus ideologijos kryptimi. Taip pat ją matėm uoliai dalyvaujančią Lietuvos valstybės atstatymo darbuose, leidžiant įstatymus arba atliekant didžiąsias vyriausybės paskirtis.

Liaudininkai-varpininkai nenuleido rankų ir tremtyje. Jie darbuojasi BALFe, VLIKe bei vienaip ar kitaip bendradarbiauja su ALTu ir Bendruomene.

Ypač man malonu šia proga prisiminti, kad liaudininkų šeima davė Lietuvos užsienio reikalų tarnybai du žymius diplomatus — Kazį Škirpą ir steigiamojo seimo pirmąjį sekretorių, mano bičiulį — dr. Ladą Natkevičių.

Be to, čia prisimintinas trečias tos srovės ryškusis patriotas, "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorius Jonas Kardelis, kuris totaliai rėmė Diplomatinę Lietuvos Tarnybą kaip Lietuvos valstybinės nepriklausomybės simbolį bei teisinės gyvybės apraišką... Tatai gerai žinau, nes su juo man teko septynerius metus kartu dirbti Kanados Lietuvių Bendruomenės politiniame komitete Montrealyje.

Šitaip prabėgomis palietęs varpininkus, dar kartą sveikinu suvažiavimą ir linkiu jam didelio pasisekimo.

Ir telydi Jus visus dvasinė stiprybė, dirbant Tėvynės labui, ir tvirtas tikėjimas, kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma valstybė.

Lenkijai gresia naujas padalinimas?

STEPAS VARANKA

Lenkų laikraštyje "Gwiazda Polarna" 1982 m. 18 nr. išspausdino Stefano Marcinkowskio straipsnį, kuriame nuogąstaujama dėl galimo Lenkijos padalinimo.

Esą po II D. karo su R. Vokietija Lenkijos santykiai buvo nepergeriausi. Per 25 metus, galima sakyti, nebuvo jokio ryšio, panašiai kaip ir prieš karą su Lietuva.

1970 m. staiga viskas pasikeitė. V. Vokietija su Lenkija Varšuvos sutartyje pripažino Oderio-Neisės upes vakarų siena. Prievarta perkeltųjų gyventojų problema ir sienų revizijos klausimas yra didelės kliūtys normaliam santykių palaikymui.

Lenkijoje darbininkų unijos "Solidarumas" 1980 m. įsteigimas ir generolo Jaruzelskio karo stovio įvedimas sudarė naują politinę padėtį ir pažiūras Vakarų ir Rytų Vokietijoje. Nors oficialiai su R. Vokietija santykiai buvo "korektiški", bet iš tikrųjų įtempti.

Mėnraštyje "Informationsdienst" 1980 m. rugpjūčio mėn. buvusio SS nario Nehringo straipsnyje "Ar rusai įsikiš" rašoma: rusai turės malšinti lenkų sukilimą, su rusais žygiuos ir R. Vokietijos kariuomenė, kuri išvaduos pajūrį, Gdanską ir kitas užgrobtas vokiečių žemių dalis. Svarbiausia — išlyginti visus nesusipratimus su Rusija. Į sujungtą Vokietiją raktas esąs Maskvoje.

Neaiškus Maskvos laiškas

1981 m. birželio 9-10 d.d. Varšuvoje įvyko kompartijos centro komiteto posėdis. Jame buvo perskaitytas rusų centro komiteto laiškas, kuriame sakoma: "Blogiausiu atveju, jeigu socializmo priešai paimtų valdžią, Lenkija liktų be bendros socialistinės pagalbos. Aišku, tuojau į ją būtų ištiestos imperialistų rankos. Kas tada užtikrintų Lenkijai nepriklausomybę ir jos sienų klausimą? Niekas."

Premjeras gen. Jaruzelskis diskusijose dėl laiško pareiškė: "Neatsitiktinai laiške taip stipriai sakoma apie mūsų valstybės sienas ir nepriklausomybę. Tos sienos yra mums užtikrintos draugiškos Rusijos". Kitaip tariant, jeigu Lenkija išsiverš iš socialistinės šeimos, aišku, tada jos sienos atsidurs pavojuje.

Savaitraštis "Bunte"

Šis savaitraštis 1982.II.25 paskelbė straipsnį "Kaip Lenkija turi būti padalinta?" Esą Maskvoje susitiko svarbiausi Vokietijos ir Rusijos politikai. Pasikalbėjimo tema: jų kariuomenių įžengimas į Jaruzelskio Lenkiją.

Straipsnis pradedamas žodžiais: "Žinia atrodo neįtikėtina, tačiau tikra. Lenkija yra pavojuje. Didelę dalį prijungtos prie Lenkijos Vokietijos teritorijos Lenkija turi prarasti Rytų Vokietijos naudai". Savaitraštis "Bunte" remiasi Vašingtono šaltiniais, bet jų neskelbia. Rašo, kad 1981 m. lapkričio mėn. Maskva ir Rytų Berlynas sutarė: jeigu įvyktų invazija, R. Vokietija gautų Štetiną, žemės plotus į vakarus nuo Štetino-Katovice. Rusija pasiimtų visą Baltijos pajūrį ir turėtų bendrą sieną su R. Vokietija.

Miniatūrinė Lenkija

Pagal "draugų" planą, Lenkija būtų paversta generaline gubernija, kokia buvo Hitlerio laikais — be pramonės ir be priėjimo prie jūros.

Įžengimas vokiečių-rusų kariuomenės į Lenkiją sukeltų ginkluotą žmonių ir lenkų kariuomenės pasipriešinimą. Numatoma, kad tame susirėmime būtų 800,000 užmuštų ir sužeistų. Vokietija netektų 50,000 karių. Vokiečiai už tai būtų atlyginti jai pažadėta teritorija, į kurią negalėtų persikelti gyventi vokiečiai iš V. Vokietijos. Į tas R. Vokietijai priskirtas Lenkijos žemes turėtų atsikraustyti 2,000,000 vokiečių iš Sibiro ir iš kitų Sovietų Sąjungos sričių. Jie turėtų pakelti žemės ūkį ir pramonę. Lenkai galėtų dirbti tik kasyklose ir fabrikuose. Prižiūrėtojų ir vyresnių tarnautojų personalas turėtų būti iš R. Vokietijos.

Varšuvos sutarties valstybės sutinka su tuo planu, nes joms bus užtikrintas pristatymas anglies ir grūdų. Be to, priskyrimas Lenkijos žemės plotų R. Vokietijai būtų atlyginimas už ištikimybę, kuri dar labiau sustiprėtų tarp Rusijos ir R. Vokietijos.

Straipsnis baigiamas amerikiečio R. Europos žinovo pasisakymu (pavardė nenurodoma): "Jaltoje 1945 m. buvo nustatytos tik rytų Lenkijos sienos, bet ne vakarų".

Komentarai ir reakcija

Šis sensacingas straipsnis, paskelbtas "Bunte" žurnale, susilaukė įvairių komentarų. "Deutscher Anzeiger" klausia, ar R. Vokietija grįš prie V. Vokietijos? "Amerika Woche" taipgi klausia: "Ar Maskva ir Berlynas planuoja Lenkijos padalinimą?" Daugelis pasaulio laikraščių "Bunte" savaitraščio straipsnį apie Lenkijos sienų pavojų interpretavo įvairiais rusų-vokiečių interesais.

Žurnalas "Bunte" savo straipsnyje mini Vašingtono šaltinius, bet neskelbia smulkesnių detalių. Yra minimas prof. Th. Molnaro straipsnis, paskelbtas "National Review", "Nauja tvarka Rytų Europoje". Jame rašoma, esą čekoslovakų emigraciniai veiksniai yra susirūpinę žiniomis, kad artimiausiu laiku Čekoslovakija bus įjungta į Sovietų Sąjungos sudėtį, kad turėtų bendrą sieną su R. Vokietija. Sovietų Sąjunga nėra tikra dėl savo transporto keliais ir geležinkeliais, kurie eina per Lenkiją ir Čekoslovakiją. Tą svarbų susisiekimą komunistai nori turėti "savo teritorijoje".

Čikagos televizijoje

Čikagoje kas sekmadienį 11 kanale yra valandinė programa "Firing Line". Ji 4 v.p.p. duoda įdomius politinius pasikalbėjimus bei diskusijas. Programų vedėju yra žinomas žurnalistas W. Buckley.

Vienos programos metu "The Polish challenge" buvo pasakyta, kad 1982 m. Lenkijoje gali prasidėti sukilimas. Rusai savo rankose turi kortą, kurią jie jau kelis kartus panaudojo prieš Lenkiją, būtent, susitarti su vokiečiais ir sudaryti naują Molotovo-Ribbentropo sutartį bei pasidalinti Jaruzelskio Lenkiją. V. Vokietija su savo "Ostpolitik" tam nesipriešintų. Abiejų Vokietijų pagrindinis noras yra susijungti į vieną "šeimą" betkokia kaina. Vokietija — augščiau visko. Jų himno žodžiai tai patvirtina.

Rusija ir Vokietija, kaip istorija rodo, pasauliui yra padarę staigmenų. 1922 m. Rapallo sutartis, 1939 m. Ribbentropo-Molotovo sutartis ir kiti netikėti pasirašyti ir sulaužyti susitarimai. Gali įvykti ir naujų staigmenų.

Perkels Radvilaitę Lenkijon?

Lenkų žurnalas Paryžiuje "Kultura" 1982 m. 5 nr. paskelbė žinią, kad numatoma perkelti buvusios Lietuvos kunigaikštienės Barboros Radvilaitės palaikus iš Vilniaus katedros į Lenkiją š. m. gruodžio 4 d. Perkėlimu rūpinasi Liaudies Lenkijos Respublikos Moterų Susivienijimas.

Reaguodamas į šį užmojį, atsiliepė istorikas Konstantinas R. Jurgėla. Jis parašė lenkų išeivijos spaudai ir organizacijoms straipsnį, protestuojantį prieš tokią iniciatyvą. Jame autorius rašo:

"Dabar okupacinis sovietų režimas tykoja iš kankinės (lietuvių) tautos atimti jos istorinius priminimus ir paminklus. Paskiausias kėslas yra iš pasalų pagrobti karalienės Barboros palaikus, kurie nuo 1551 metų ilsisi po Šv. Stanislovo katedra — dabar meno galerija — Vilniuje.

Karalienės Barboros romansas su Žygimantu Augustu buvo viena iš didžiųjų meilės istorijų. Neryžtingą valdovą ji pakeitė į ryžtingą vyrą. Barbora nebuvo laiminga Krokuvoje. Kai jaunoji karalienė Barbora mirė, našlys karalius raitas ir pėsčias karstą atlydėjo iš Krokuvos į Vilnių palaidoti jos gimtinėje.

Karstas prieš penkiasdešimt metų buvo patikrintas kriptoje po Šv. Kazimiero koplyčia. 1965 metais buvusioje koplyčioje buvo iškalta paminklinė lenta, kuri skelbia, kad pogrindyje yra karaliaus — didžiojo kunigaikščio Aleksandro, didžiosios kunigaikštienės Elžbietos Habsburgaitės — Žygimanto Augusto pirmosios žmonos ir karalienės Barboros karstai. Pagrobimo ar kapo apiplėšimo ketinimas nėra garsinamas, nors netenka protesto laukti iš Suslovo žento, okupanto partijos sekretoriaus pareigose.

'Kulturos' dėka lietuviai dabar patirs tai per radiją.

Lenkai ir lietuviai buvo istoriniai sąjungininkai ir nuo 1569 metų bendrininkai dvilypėje Lenkijos karalystės ir Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės bendruomenėje. Jie buvo jungtiniai laimėtojai prie Tannenbergo 1410 metais ir niekad savitarpyje nesikovė tarp 1435 ir 1920 metų. Nors etnišku ir kalbiniu atžvilgiais mūsų prosenių tautos nebuvo giminingos, tačiau kultūriniu atžvilgiu mes esame patys artimiausieji pasaulyje.

Esu Amerikoje gimęs, advokatas, redaktorius ir istorikas. Mano tėvai namie kalbėjo lietuviškai, tačiau pirmuosius poterius išmokau lenkiškai. Ilgiau kaip savaitę per savo penkioliktą gimtadienį buvau karo belaisvis lenkų rankose ir dviem atvejais 1921 m. buvau lenkų suimtas Vilniuje, kai Želigovskis užgrobė mūsų mokyklą bei bendrabučius. Tačiau pasilieku lenkų draugu. Padėtį Baltijos rytiniame pajūryje vaizduojuosi kaip ant Lenkijos rymančią piramidę tarp priešiškų Vakarų ir Rytų — ar tai būtų gotai, kryžiuočiai, Švedija ar Prūsija vienoje pusėje, ir totoriai, Maskolija, Rusijos ar sovietinė imperija kitoje. Vašingtone ir Niujorke bendradarbiavau su Rozmareku, Machrowiczium, O'Konskiu, Derwinskiu, Tarnowskiu, Wazeteriais, Anuszkiewiczium, Wegrzyneku ir kitais lenkais. Buvau Oskaro Haleckio studentu ir draugu, su kuriuo lenkų-lietuvių temomis debatavome Lenkų Menų ir Mokslų Institute Niujorke.

Leiskite man ATSIŠAUKTI į laisvus lenkus ir dvasioje laisvus Liaudies Lenkijoje vardan Lenkijos ištikimo istorinio bendrininko:

TEIKITĖS PRAŠNEKTI už savo ilgaamžius bendradarbius lietuvius prieš genocidinį puolimą ir planuojamą jų istorinių lobių sunaikinimą.

REIKALAUKITE, kad Šv. Stanislovo katedra Vilniuje būtų sugrąžinta jos savininkams — Lietuvos Romos Katalikų Bažnyčiai.

Kad sovietinis okupantas sugrąžintų Šv. Kazimiero relikvijas į jo paties laidotuvių koplyčią Šv. Stanislovo katedros viduje.

Kad okupantas sugrąžintų stogo statulas į Šv. Stanislovo katedrą ir leistų joje atnaujinti religines pamaldas.

Kad okupantas neliestų žemiškų palaikų karalienės Barboros, kuri buvo didžioji Lietuvos kunigaikštienė pirma nei jos vyras užėmė Lenkijos sostą ir kurios kūnas po Šv. Kazimiero koplyčia katedroje ilsisi nuo 1551 metų.

Ir leiskite man pasiūlyti, kad LLR Moterų Susivienijimas įrengtų paminklinę lentą netoliese nuo Lenkijos karaliaus ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Žygimanto Augusto karsto Vavelyje jo pirmosios žmonos Elžbietos ir antrosios žmonos Barboros atminimui.

Opiai ir viltingai ragina —
Konstantinas R. Jurgėla,
Ph. D. istor."

Bethesda, Md.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

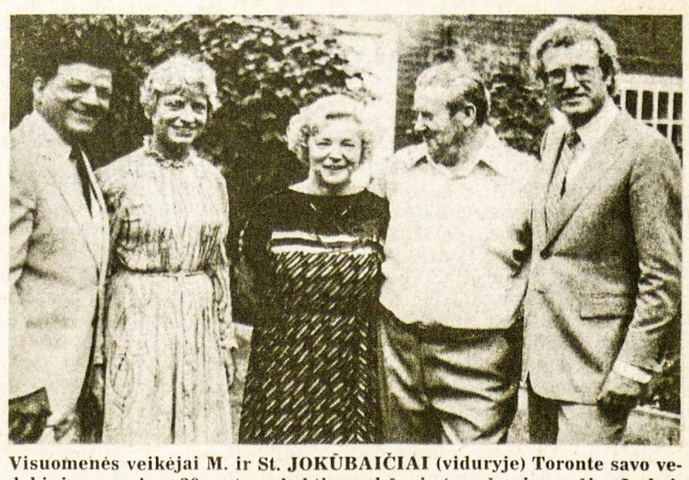

Visuomenės veikėjai M. ir St. JOKŪBAIČIAI (viduryje) Toronte savo vedybinio gyvenimo 30 metų sukakties pobūvyje tarp žymių svečių. Jų kairėje — Toronto burmistras ART EGGLETON, dešinėje — miesto tarybos narys BEN GRYS su savo žmona
Nuotr. St. Dabkaus

Palangos parko naikintojai

Kaip buvo sunaikintos Palangos parko vertybės. Rašo okupuoptos Lietuvos pogrindžio leidinys "Tautos Kelias" 1980 m. 2 numeryje

Vyresnės kartos palangiškiai dar gerai prisimena Palangos parko religinių ir meninių vertybių sunaikinimą.

Jie pasakoja, kad 1944 m. raudonarmiečiai, užėmę Palangą, ėmė šeimininkauti dabartiniame Botanikos parke. Barbarišką darbą jie atlikę Birutės kalne ir Liurdo grotoje. Birutės kalno koplytėlę jie išplėšė, altorių sunaikino, Mergelės Marijos paveikslą, lentoje pieštą ir popiežiaus Pijaus VII vainikuotą aukso vainiku, sudaužė, o aukso karūną pavogė. Liurdo grotoje Marijos statulą sušaudė. Liko kaboti tik atskiri statulos gabalai, armatūros prilaikomi. Birutės kalnas ir grota paversta išniekinimo vieta. Ten buvo šiukšlių savartynas ir išvietė.

Tuometinio Palangos parapijos klebono kun. Ilskio rūpesčiu grotos statulos likučiai nuo armatūros buvo nuimti ir pati statula restauruota. Jos grąžinti į grotą nebuvo galima, todėl ji buvo perkelta į Palangos bažnyčią, kur dabar stovi Marijos altoriaus dešinėje pusėje. Restauravimo darbus atliko skulptorius St. Paulauskas, ką tik pasitraukęs iš "liaudies gynėjų" (istrebitelių) vado pareigų. Klebonas kun. Ilskis jam pavedė statulos restauravimo darbą, išklausęs jo nuostabios gyvenimo istorijos.

St. Paulauskas, Paryžiuje baigęs skulptūrą, turėjo gerą vardą, bet įpratęs girtauti palūžo ir nusmuko. Tapo liaudies gynėjų vadu ir ėmėsi gyventojų terorizavimo darbo. Sapne po pasikartojančių Marijos pasirodymų ir įspėjimų, kad mestų nusikalstamą darbą, jis atėjo pas kleboną, papasakojo savo gyvenimo istoriją, atsisakė turėtų pareigų ir ėmėsi Mergelės Marijos statulos restauravimo darbo (apie tai smulkiau yra rašyta "Rūpintojėlio" nr. 6).

Barbariškai buvo sunaikinta ir Kristaus statula, stovėjusi parke prieš buv. grafo Tiškevičiaus rūmus. Graf. Tiškevičius statulą parsigabeno iš Paryžiaus. Tai žymaus prancūzų skulptoriaus kūrinys, nulietas iš vario. Monumentali, plačiai išskleistomis rankomis, giliu žvilgsniu statula parko lankytojams palikdavo gilų įspūdį. To negalėjo pakęsti nauji Palangos šeimininkai.

Karo audros paliko statulą nepaliestą. Ir po karo kurį laiką ji stovėjo. Rengiamasi buvo ją nugriauti, bet nesurado kas sutiktų tą niekšingą darbą atlikti. Pagaliau pasisiūlė trys girtuokliai. Juos sugundęs statulos varis, kurį pardavę tikėjosi gerai pasipelnyti. Nuvertę statulą, ją supjaustė į tris dalis, pasidalino. Šį niekšišką darbą atlikę, nusivylė. Vario buvo ne tiek daug, statula buvo nulieta ne ištisai iš vario. Viduje buvo tuščia. Koks tolimesnis statulos likimas, neaišku. Pasakojama, kad galvą kažkas nupirkęs saugoja, ir ji yra išlikusi.

Palangiškiai pasakoja ir apie negarbingą statulos naikintojų pabaigą. Vienas statulos naikintojų buvęs šoferis. Autoavarijoje buvęs sunkiai sužeistas, kęsdamas didelius skausmus ligoninėje miręs. Kančiose šaukęsis Kristaus, bet užuojautos nesulaukęs. Slaugės jam priminusios, kad Kristaus statulą sunaikinęs, o dabar jo šaukiasi. Negarbingai mirę ir kiti du bendrininkai. Vienas, spirito prisigėręs, nugriuvo, užsidegė ir pagalbos nesulaukęs, sudegė. Antras pasikoręs.

Naikinimo siautėjimo neišvengė parko rūmai. Ten daug kas sunaikinta. Sienų dekoravimui panaudoti veidrodžiai sušaudyti arba sudaužyti, daugelis ir kitų meninę vertę turinčių vidaus įrengimų sugadinta arba visai sunaikinta.

Po visų tų sunaikinimų Palangos parkas liko skurdesnis.

Politiniai mūsų kaliniai

Pirmoji klijuojamų ženklų serija, apimanti keturis kalinius. Ženklus išleido Kanados Lietuvių Komitetas Žmogaus Teisėms Ginti

Genovaitė Navickaitė, gimusi 1947 m. vasario 18 d., suimta 1980 m. balandžio 17 d., nuteista 1980 m. lapkričio 25 d., nubausta trejiem metam paprasto režimo stovyklos už perspausdinimą bei platinimą "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" nr. 40, 41 ir 42.

Julius Sasnauskas, gimęs 1959 m. kovo 18 d. Vilniuje, suimtas 1979 m. gruodžio 11 d. (jo name rastos 7 rašomosios mašinėlės ir pogrindžio spaudos), nuteistas 1980 m. rugsėjo 15-19 d.d. drauge su Antanu Terlecku už perspausdinimą ir platinimą draudžiamos spaudos, nubaustas 1,5 metų griežto režimo stovyklos ir penkeriem metam tremties. "Chicago Tribune" 1982.VII. 21 rašė, kad J. Sasnauskas yra politinių kalinių grupėje, kuri yra priversta dirbti Sibire prie sovietinio dujotiekio tiesimo Vakarų Europon. Laikraščio žiniomis, paskutinių dvejų metų laikotarpyje buvo įsteigtos septynios priverstinio darbo stovyklos minėto 3000 mylių ilgio dujotiekio darbams. Adresas: USSR, 636600 Tomskaja oblast, P. Parabel, Ul. Sovietskaja 147a Sasnauskas Julius.

Dr. Algirdas Statkevičius, gimęs 1923 m. balandžio 1 d. Suimtas už dalyvavimą pogrindžio veikloje, nubaustas 25-riem metam kalėjimo, bet amnestuotas po 9-rių metų. Dirbdamas psichiatru Vilniuje, rašė politinės ideologijos ir sociologijos temomis. Suimtas 1970 m. ir uždarytas psichiatrinėje ligoninėje 2,5 metų. Kai įsijungė į Helsinkio sutarties stebėtojų grupę, vėl buvo suimtas 1980 m. Teismo nubaustas priverstiniam gydymui psichiatrinėje ligoninėje. Adresas: USSR, 238100 Kaliningradskaja oblast, Cherniachovsk Psychiatric Hospital, Dr. Algirdas Statkevičius.

Inž. Vytautas Vaičiūnas, 51 metų amžiaus, kalinamas už priklausymą Helsinkio sutarties stebėtojų grupei ir organizavimą religinės procesijos į Šiluvą. Nubaustas 2,5 metų bendro režimo stovyklos. Adresas: USSR, 456902 Čeliabinskaja oblast, G. Bakal 2, UCHR. p/ch JAV 48/9-10-100, Vytautas Vaičiūnas, Antano.

Informacijas surinko
Danutė Skukauskaitė,
jaunimo atstovė KLKŽTG

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

NAUJI VADOVĖLIAI

Žinių apie naujiems mokslo metams išleistus vadovėlius "Komjaunimo Tiesos" rugpjūčio 10 d. laidoje pateikia "Šviesos" leidyklos direktorius Jonas Barcys. Buvo išleisti 77 pavadinimų vadovėliai bendru 2.370.000 egzempliorių tiražu. Jų skaičius esąs mažesnis nei įprasta. Dalį naujų vadovėlių dabar pakeičia anksčiau išleistieji, visiškai atitinkantys naujas mokymo programas. Tokie vadovėliai kaupiami mokyklų bibliotekose. Juos mokslo metų pradžioje nemokamai gauna moksleiviai, o užbaigoje v ė l grąžina bibliotekoms, kad sekančiais metais galėtų pasinaudoti kiti. Iš rankų į rankas keliaujantis vadovėlis tarnauja apie ketverius metus. Šiemetinių naujų leidinių sąraše minimi muzikos vadovėliai I ir V klasėms, "Buities darbai" IV klasei, "Lietuvos TSR istorija" VII-IX klasėms", "Lietuvos TSR geografija" VII-VIII klasėms. Buvo pradėta leisti ir serija knygų parengiamosioms mokyklų klasėms. Paruošti mokymo literatūrą mokykloms dėstomąja lenkų kalba nemažai padėjo Varšuvos leidyklos. Komunistiniam moksleivių auklėjimui yra skirta A. Lutošino knyga "Ar moki vadovauti?", ateistiniam — B. Jauniškio apybraižų rinkinys "Peržengę kryžkeles". Maskvos propagandai tarnaus Sovietų Sąjungos istorijos skaitiniai. Toliau leidžiamos serijos — "Žinių pasaulyje", "Gyvenimas ir kūryba", "Skaitom užsienio kalba", "Mokinio biblioteka". Pastaroji serija pradėta leisti ir rusų kalba. Esą jos pageidavo pačios mokyklos.

KAUNO MUZĖJAI

Kaunas turi aštuonis muzėjus ir dešimtį skyrių, kuriuos pernai aplankė daugiau kaip 2 milijonai žmonių. Buvo priimta apie 40.000 ekskursijų, surengta 150 parodų, perskaityta apie 400 paskaitų. Populiariausias yra M. K. Čiurlionio dailės muzėjus su savo skyriais, pernai susilaukęs beveik milijono lankytojų, aptarnavęs 10.000 ekskursijų. Propagandos rėikalams naudojamas IX forto muzėjus, kuriame rengiamos lenininės dienos, susitikimai su kompartijos veikėjais, II D. karo dalyviais. Istorijos muzėjus, anksčiau vadintas Vytauto Didžiojo muzėjum, turės atiduoti duoklę Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmečiui. Šiai sukakčiai jau sukaupta gausi dokumentinė medžiaga muzėjaus fonduose.

DOVANOS MASKVAI

Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmečio proga dovanomis Maskvai rūpinasi prie vilniškės kompartijos centro komiteto įsteigtas partijos istorijos institutas, vadovaujamas direktoriaus R. Šarmaičio. Jo pranešimu, tai sukakčiai bus išleista monografija "Socializmo sukūrimas tarybinėse Pabaltijo respublikose", straipsnių rinkinys "Lenininė nacionalinė politika ir Lietuva", dokumentų rinkinys "Lietuvos liaudis Didžiajame Tėvynės kare". Sukakčiai bus skirta ir pirmoji d a l i s bibliografijos, liečiančios kompartijos spaudą Lietuvoje 1917-40 m. V. Kašauskienė rašo monografiją "Internacionalinėje Tarybų Sąjungos mokytojų šeimoje". Jos vadovaujama probleminė grupė jau yra paruošusi monografiją "Tarybų Lietuvos kultūra 1940 — 1980 metais". A. Marcelio vadovaujama grupė spaudai ruošia straipsnių rinkinį apie Lietuvos kompartijos veiklą kaime 1918-40 m. M. Tamošiūno ir K. Navicko grupė, talkon pasikvietusi R. Vokietijos Greifswaldo universitetą, bandys įrodyti Lietuvos ir Vokietijos komunistų bendradarbiavimą 1918-39 m.

SVEČIAI IŠ KANADOS

Vilniškė spauda pastaruoju metu daug rašo apie sovietinės kompartijos centro komiteto pakviestus užsienio komunistus, kurie atsiunčiami ir Vilniun. Rugpjūčio 13 d. buvo atvykusi net ir jaunųjų komunistų delegacija iš Kanados. Kompartijos centro komiteto reikalų valdytojas B. Aliukonis tą delegaciją supažindino su sovietinamos Lietuvos laimėjimais ekonomikoje, moksle, kultūroje, su partinių organizacijų veikla, siekiančia įgyvendinti maskvinės kompartijos XXVI suvažiavimo nutarimus. Jaunieji Kanados komunistai taipgi lankėsi Kaune, susitiko su prievartiniu darbus vasaros atostogų mėnesiais atliekiančiais studentais. Trumpame pranešime nutylimos ne tik tų jaunųjų Kanados komunistų pavardės, jų amžius, bet ir delegacijos narių skaičius. Maskvą garbinantį Kanados kompartiją yra tapusi narių skaičiumi labai negausia senelių prieglauda. Apie jos jaunimo veiklą nieko negirdėti. Kaikurie nariai dar vis bando laimę parlamento rinkimuose, surinkdami 100-300 balsų iš 30.-50.000 bendro skaičiaus. Jie visada praranda turbūt Maskvos parūpintas dolerines kandidato įmokas, kurios grąžinamos tik rimtiems kandidatams, turintiems tūkstančius r ė m ė j ų. Didelė rakštis maskviniams komunistams yra maoistiniai komunistai, Kinijos garbintojai, kartais demonstracijose net apmušantys Maskvos mylėtojus. Abi grupės neturi jokios reikšmės Kanados gyvenime.

ŽALINGI KOVAI

A. Masaitis "Valstiečių Laikraščio" rugpjūčio 17 d. laidoj savo laišku "Neapsiginame" šaukiasi redakcijos pagalbos. Esą Ukmergės rajono Žemaitkiemio kolchozo centro senuose medžiuose įsitaisė kovai: "Čia jie susisukę šimtus lizdų. Netoliese buvo pasėta kukurūzų. Pirmą pasėlį kovai aplesė, šalnos kiek apgadino. Atsėta antrą kartą, kai kovai jau buvo išsivedę vaikus. Viską sulesė! Kenčia ne tik kukurūzai, kenčia ir javai. Neapsigename nuo kuosų ir varnų. Ką daryti?"

V. Kst.

JUOZAS ir EMILIJA KLIMAIČIAI 1982 m. liepos 31 d. Otavoje atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Palaiminimą atliko kun. J. KUBILIUS, SJ, iš Montrealio. Stovi sukaktuvininkų dukros — ADELĖ BRAGINETZ ir JULIJA BERNOTIENĖ

HAMILTON, ONT

SU KUN. ST. ŠILEIKA hamiltoniečiai atsisveikino, suruošdami jam gražias išleistuves rugpjūčio 29 d. Jaunimo Centro salė buvo pilna hamiltoniečių ir svečių iš kitur. Iš Toronto buvo atvykęs Lietuvos Kankinių par. klebonas J. Staškus, iš Prisikėlimo parapijos — kun. L. Januška ir kun. T. Degutis.

Nepirmas išleistuves AV parapijiečiai rengia savo išvažiuojantiems vikarams, bet šitos buvo bene vienos iš gausiausių.

Pokylis prasidėjo atidaromuoju žodžiu, kurį t a r ė K. Mikšys ir E. Gudinskienė. Prieš valgį sukalbėti maldą buvo paprašytas anksčiau pas mus vikaravęs kun. L. Januška. Pavalgius pagrindinį žodį tarė šių iškilmių rengėjų k-to pirm. K. Mikšys. Jis pavadino kun. St. Šileiką tikruoju lietuvių tremtiniu. Priminė, kad šis atsisveikinimas yra tikrai liūdnas įvykis, kadangi tenka parapijiečiams skirtis su kunigu, kuris per trumpą laiką spėjo palikti neužmirštamus savo pėdsakus. Po to trumpai kalbėjo kun. J. Staškus, nustebęs tokiu gausiu pobūviu. Pajuokavęs apie kunigus tremtinius ir nė su patrankom iš savo pozicijų neišmušamus klebonus, Kunigų Vienybės vardu jis palinkėjo naujajam klebonui geriausios kloties, dirbant pačioj seniausioj Kanados lietuvių parapijoj, kuri šiemet jau švenčia savo 75 m. sukaktį. Apylinkės valdybos pirm. K. Deksnys perdavė linkėjimus visų organizacijų vardu. Kun. L. Januška perdavė linkėjimus savo klebono Aug. Simanavičiaus, OFM, ir prisiminė, kad ir jam prieš keletą metų teko čia tą patį pergyventi. Kun. T. Degutis, kaip naujokas čia, tik palinkėjo geros darbuotės naujoje vietovėj.

Buvo ir meninė programa. Ald. Laugalienė, akompanuojant D. Deksnytei-Powell, padainavo trejetą dainų. L. Stungevičienė paskaitė savo sukurtų kupletų apie išvažiuojančius iš Hamiltono vikarus.

Pusantrų metų vikaravusiam kunigui dovanas įteikė parapijos komiteto vardu inž. P. Masys ir šio pobūvio rengėjų vardu — B. Pakalniškis, pavadindamas savo dovaną nuo baliaus likusiais trupinėliais, kurių susidarė $1200.

Paskutinis žodis teko pačiam kun. St. Šileikai. Įvykio sujaudintas, jis kalbėjo, kad jam taip pat yra liūdna skirtis su žmonėmis, su kuriais, kad ir per tą trumpą laiką, spėjo susipažinti ir susidraugauti. Hamiltoniečiai, sakė, yra retai užtinkamo gerumo, nuoširdumo ir pamaldumo žmonės. Čia savo darbą jis pavaizdavo tvora užtvertu sodu. Dėkojo parapijos klebonui prel. J. Tadarauskui, kuris jam daug padėjęs ir iš kurio jis daug pasimokęs. Žadėjo niekad neužmiršti hamiltoniečių ir visad prisiminti juos savo maldose.

Parapijos moterys buvo paruošusios užkandį 320 žmonių. Prie stalų tuščių vietų nesimatė. Taip hamiltoniečiai neteko dar vieno savo vikaro, jau septinto.

Kun. St. Šileika yra vienuolis salezietis. Iš Lietuvos išvyko į Italiją mokytis 1936 m. Ten 1952 m. buvo įšventintas kunigu. Italijoj dirbo kunigo darbą šv. Bosko gimtojoj parapijoj. Dvejus metus mokytojavo Vokietijoj Vasario 16 gimnazijoj. Po to 10 metų darbavosi Brazilijoj. Pernai atvažiavo į Ameriką, jieškodamas galimybių čia įsikurti salezietų vienuolijai. Vysk. V. Brizgio rekomenduotas ir prel. J. Tadarausko kviečiamas, jis atvyko į Hamiltoną. Bevikaraujant AV parapijoj, iškilo nauja galimybė Montrealyje, kuria jis ir nutarė pasinaudoti.

AUGŠTIEJI LITUANISTINIAI KURSAI su savo IX, X ir XI skyriais šiemet persikelia į kitas patalpas, t. y. į St. Mary's mokyklą prie McMaster universiteto. Kursai prasideda rugsėjo 21 d. Pamokos bus antradienio vakarais nuo 5 ligi 8 v.v. Į kursus priimami ir suaugę, kurie norėtų pasitobulinti lietuvių kalboje ir kituose lituanistiniuose dalykuose bei gauti gimnazijos užskaitą. Augšt. lit. kursų dėstytojai yra V. Stanevičienė ir M. Leknickas.

MARIJUS R. GRINIUS, jau seniai dirbąs Kanados diplomatinėje tarnyboje, yra pakeltas į konsulus. Jis gyvena ir dirba Tailandijos valstybėje, Bangkoko mieste. Į jo konsulinę teritoriją dar įeina Laosas ir Vietnamas. M. Grinius gerai kalba ir rašo lietuviškai, yra baigęs Vysk. Valančiaus mokyklą.

STEPONAS NARMONTAS, "Stelco" įmonėje ištarnavęs 33 metus, išėjo į pensiją. Linkime jam poilsingų ir gerų metų.

A. PALMERIENEI "General" ligoninėj buvo padaryta kojos operacija. Ligonė dabar jau yra grįžusi į namus, sveiksta ir stiprėja rūpestingoje dr. Alg. Saunorio priežiūroje.

AV PARAPIJOS CHORAS pradeda ruoštis savo metiniam koncertui, kuris įvyks spalio 30 d. Jaunimo Centre. Šį koncertą pajvairinti atvyksta iš Čikagos sol. Alg. Brazis. Lapkričio 13 d. mūsų choras vyks į St. Catharines atlikti meninės programos Lietuvos kariuomenės šventėje. Kitą vasarą liepos 3 d. choras vyks į Čikagą dalyvauti dainų šventėje. Pirmoji c h o r o repeticija bus rugsėjo 9 d., 7.30 v.v., AV par. salėje. **K.M.**

"GYVATARO" vyresniųjų šokėjų grupė pradeda darbą rugsėjo 8 d., 7 v.v., Aušros Vartų parapijos salėje. Visi buvusieji šokėjai ir naujai norintieji prisijungti prašome punktualiai susirinkti nurodytu laiku. Reikia ruoštis Lietuvių Dienoms, kurios bus spalio 8-10 d.d. Montrealyje. Jaunių ir vaikų grupės pradės darbą rugsėjo 15 d. 6 v.v. Visi norintieji įstoti į grupę prašomi skambinti Irenai Jokūbynienei 389-3205 ir užsiregistruoti.

Tautinių šokių kursus Dainavoje lankė Kristina Aušrotaitė, Rūta Kamaitytė, Elytė Rukšėnaitė ir Almis Lukavičius. Į kursų užbaigimą ir mokytojų suvažiavimą buvo nuvažiavusi ir G. Breichmanienė. Sekanti tautinių šokių šventė įvyks už dvejų metų Klevelande. Jos programa jau numatyta ir aptarta. **Inf.**

PARAMA VASARIO 16 GIMNAZIJAI. Vasario 16 gimnazijai remti būrelio vadovas St. J. Dalius surinko įnašus iš narių-rėmėjų už 1982 m. antrą pusmetį. Sumokėjo už pusę metų po $6.00: P. Lesevičienė, A. Mingėla, T. Mureika.

Iš būrelio narių pasitraukė J. Valevičius, išbuvęs rėmėju 16 metų. Jam priklauso nuoširdi padėka už gimnazijos rėmimą. Dabar šį dvigubą rėmėjų būrelį sudaro 54 nariai-rėmėjai, iš kurių 51 buvo sumokėjęs už v i s u s metus.

Surinkta už antrą pusmetį $18.00, kurie įnešti į KLB Šalpos Fondo sąskaitą "Talkoje" išsiuntimui lietuvių gimnazijai Vokietijoje. Nuo būrelio įsteigimo 1965 m. rugsėjo mėn. 1 d. iš viso surinkta Vasario 16 gimnazijai paremti $11.646.

Šis rėmėjų būrelis įsteigtas prieš septyniolika metų tuometinio Šalpos Fondo pirmininko Z. Pulianausko rūpesčiu ir pritarimu. Būrelis per tą laikotarpį veikė prisiglaudęs prie Šalpos Fondo kaip jo padalinys ir surinkti pinigai iki persiuntimo gimnazijai yra laikomi "Talkoje" Šalpos Fondo sąskaitoje.

Nedideles rėmėjų būrelio išlaidas, kurias sudaro susirašinėjimas ir pinigų persiuntimas, padengdavo Šalpos Fondo Hamiltono valdyba, nes visi surinkti pinigai išsiunčiami gimnazijai, nepanaudojant jokiom k i t o m išlaidom.

Susidariusios išlaidos pradžioje buvo visai mažos, vėliau kiek padidėjo; pvz. Šalpos Fondas apmokėjo 1972 m. $3.25, 1977 — $4.20.

Tačiau šiais metais, pateikus per paskutinius šešerius metus padarytas išlaidas $15.05, Šalpos Fondas nebesutiko apmokėti. Nutraukus globą Šalpos Fondo valdybai, j o s vietą užėmė KLB Hamiltono apylinkės valdyba, kuri padengė susidariusias išlaidas. Būrelis yra Šalpos Fondo įsteigtas ir veikia kaip jo padalinys, tuo pačiu būdamas KLB apylinkės valdybos kompetencijoje ir yra jos revizijos komisijos kontroliuojamas.

Ačiū visiems būrelio nariams už pastovias aukas, kurios įgalina lietuvių jaunimą mokytis, nes ir šiemet keletas abiturientų Vasario 16 gimnaziją baigė. Ačiū taip pat KLB Hamiltono apylinkės valdybai už reikalo supratimą ir išlaidų padengimą. Sekantiems mokslo metams įnašus pradėsiu rinkti lapkričio-gruodžio mėn.

St. J. Dalius, būrelio vadovas

Delhi, Ontario

DR. BRONIUS POVILAITIS, sulaukęs 75 m. amžiaus, su žmona Monika paaukojo $100 Tautos Fondui. Ta proga mes Tillsonburgo-Delhi lietuviai, sveikiname darbštų ir nuoširdų sukaktuvininką, linkėdami jam dar daug metų pasilikti mūsų tarpe.

Tautos Fondo Delhi-Tillsonburgo apylinkės atstovybė

Edmonton, Alta.

HERITAGE MAGAZINE 1982 m. gegužės-birželio mėnesio numeryje išspausdino straipsnį "The Generation Gap", parašytą Teresės Brason. Jame autorė aprašo savo jaunystę ateivių tėvų šeimoje, atsikėlusioje iš Danijos. Tėvai laikėsi daniškų papročių šeimos gyvenime, bet nepriklausė danų organizacijai. Neleido priklausyti ir dukrai. Ji augo su vietiniais kanadiečiais, kurių elgesio normos buvo daug laisvesnės ir gana skirtingos nuo daniškosios šeimos. Dėlto jinai jautėsi nejaukiai ir šliejosi kiek įmanydama daugiau prie kanadiečių, kad atrodytų tokia pati, kaip ir kitos kanadietės. Iš to kilo konfliktai su tėvais. Straipsnio autorė nurodo ir kitą atvejį — lietuvį Jonuką, kuris augo Albertos miestelyje, bet jo tėvai priklausė lietuvių organizacijai. Tuo būdu jis turėjo progos sutikti kitų šeimų vaikus ir nesijautė izoliuotas. Jis su tėvais vykdavo į Lietuvių Namus Edmontone ir ten dalyvaudavo pamaldose, po to — įvairiuose parengimuose. Be to, paaugęs Jonukas prenumeravo žurnalą "Lituanus", kuris padėjo jam orientuotis kanadiškoje aplinkoje. Pasak to žurnalo straipsnio apie šeimos vaidmenį etninės tapatybės išlaikyme, priklausymas etninei grupei padeda atlaikyti vietinės aplinkos spaudi-

(Nukelta į 9-tą psl.)

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybėse

JAV LB krašto valdyba paskelbė konkursą mokinių skaičiui lituanistinėse mokyklose padidinti. Jų skaičius bus lyginamas su praėjusių mokslo metų. Už kiekvieną tą skaičių padidinusį mokinį mokykla gaus tris taškus, už kiekvieną padidėjusį mokinių nuošimtį — vieną tašką. Trys daugiausia taškų surinkusios mokyklos gaus premijas: I — $500, II — $300, III — $200. Trys $100, $75 ir $50 premijos bus paskirtos ir mokiniams, kurie į mokyklas atsives daugiausia jų nelankiusių savo bičiulių. Konkursas baigsis rugsėjo 30 d. Mokyklų vedėjai duomenis iki spalio 10 d. turi atsiųsti JAV LB švietimo tarybos pirm. Juozui Plačiui, 3206 W. 65 Place, Chicago, IL 60629. Tel. (312)476-5381.

Remiantis paskutiniais JAV gyventojų surašymo duomenimis, 52 milijonai amerikiečių yra vokiečių kilmės, 43,7 milijono — airių, 40 milijonų — anglų. Iš tikrųjų pastarieji sudaro didžiausią grupę, jeigu jon būtų įjungti ir atskirai užsirašę skotai bei valai. Be plačiausiai vartojamos anglų kalbos, 7,7 milijono amerikiečių kalba ispaniškai, 5,1 milijono vokiškai, 4,1 milijono — itališkai, 2,5 milijono — lenkiškai, 2,4 milijono — prancūziškai, 1,2 milijono — žydiškai (jidiš). Lietuvių kilmės amerikiečiais užsirašė 832.000. Savo skaičiumi jie betgi yra gausesni už 764.000 filipiniečių, 680.000 japonų, 619.000 kanadiečių, 616.000 suomių, 525.000 ukrainiečių, 448.000 belgų bei kitas mažesnes grupes.

Tautiniuose Lietuvių Namuose Čikagoje rugsėjo 26, sekmadienį, 3 v.p.p., amžiaus aštuoniasdešimtmečio proga bus pagerbtas rašytojas ir žurnalistas Vytautas Alantas, Lietuvių Žurnalistų Sąjungos garbės narys. Pagerbtuves su vaišėmis ir menine programa rengia Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba, Lietuvių Tautinė Sąjunga ir Lietuvių Agronomų Sąjunga. Pagrindiniu kalbėtoju yra pakviestas LŽ Sąjungos garbės narys Bronys Raila.

Brazilija

Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos nariai savo rugpjūčio 17 d. posėdyje Sao Paulo mieste susipažino su V-jam jaunimo kongresui numatytomis temomis, kurios buvo gautos iš kongreso studijų dienų komisijos. Posėdžiui vadovavo pirm. Aleksandras Valavičius, dalyvių eilėse buvo svečias iš JAV Arvydas Žygas. Pastarasis kalbėjo apie dvikalbiškumo temą, nes jam teko prisidėti prie jos paruošimo. Diskusijose paaiškėjo, kad dvikalbiškumo klausimais jaunimui yra įdomi tema ir kad ją reikia plačiai išnagrinėti. Atsiųstas temas jaunimas parsinėšė n a m o. Jų svarstymams bus skiriami specialūs susirinkimai kas dvi savaitės.

Urugvajus

Montevideo lietuviams savo šventovės sienų atnaujinimui reikia 140.000 pezų (apie $11.000). Ši suma padengtų tik darbo jėgą. Deja, ji yra perdidelė vietiniams lietuviams. Sienų atnaujinimo teko atsisakyti, nors nuogąstaujama, kad jos gali sugriūti. Montevideo tautiečius nudžiugino Toronto Prisikėlimo parapijos labdaros skyriaus atsiųsta $300 parama šventovės atnaujinimo fondui. Džiugi buvo ir Kanados lietuvių stipendija moksleiviams studijuoti Vasario 16 gimnazijoje, V. Vokietijoje. Stipendiją suorganizavo Toronte gyvenanti dr. M. Uleckienė. Stipendijos d ė k a vienerius metus ten galės mokytis Diana-Sabrina Fornara ir Jurgis Dobilevičius, Vasario 16 gimnazijon išvykę rugpjūčio pabaigoje.

Argentina

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje k e l i a i s renginiais Buenos Aires mieste atšventė savo veiklos 68 metų sukaktį. Liepos 9 d. klebonas kun. J. Petraitis, MIC, Aušros Vartų šventovėje laikė Mišias už mirusius šios organizacijos narius. Jų atminimui prie lietuviško kryžiaus buvo padėtas gėlių vainikas. Vicepirm. R. Staliioraitis perskaitė pavardes keturių narių, mirusių praėjusių metų laikotarpyje. Dalyviai sugiedojo giesmę "Viešpaties angelas". Pagrindinis veiklos minėjimas su menine programa įvyko liepos 11 d. Buvo inscenizuoti keturi metų laikai — žiema, pavasaris, vasara ir ruduo. Jiems skirtus eilėraščius skaitė D. Blauzdžiūnaitė-Deveikienė (buvusi kanadietė), tautinius šokius atliko jaunimas, ekrane prie scenos skaidrėmis buvo rodomi Lietuvos vaizdai. Lietuviškų dainų padainavo dalinės pamainos susilaukęs mergaičių oktetas "Žibutės", vadovaujamas dr. J. Simanausko. Programai vadovavo studentė Monika Baršauskaitė. Susivienijimą Lietuvių Argentinoje sveikino kitų organizacijų ir spaudos atstovai. Liepos 31 d. buvo surengta sukaktuvinė vakarienė, susilaukusi apie 200 dalyvių. Jų eilėse buvo ir k e l i augšti Buenos Aires priemiesčio Lanus pareigūnai. Vakarienė užbaigta šokiais.

Australija

Pavergtų Tautų Savaitė Australijoje būdavo minima liepos mėnesį, kai šiame kontinente yra pats žiemos vidurys su šaltesniu oru bei trumpesnėmis dienomis. Viktorijos valstijoje šiam renginiui šiemet buvo pasirinktas rugsėjo vidurys, kai prasideda pavasaris. Savaitės minėjimui Melburne rugsėjo 17 d. numatytas svečių bei valdžios pareigūnų priėmimas Ukrainiečių Namuose. Ekumeninės pamaldos bus rugsėjo 19, sekmadienį, Šv. Patriko katalikų katedroje. Giedos lietuvių ir ukrainiečių chorai. Po pamaldų įvyks pavergtų tautų atstovų eitynės į Melburno rotušės aikštę.

Anglikonų kun. Michael Bourdeaux, įsteigęs Kestono kolegiją Britanijos sostinėje Londone, šią vasarą su paskaitomis lankėsi Australijoje. Ta kolegija renka žinias apie komunizmo vykdomą religijos persekiojimą R. Europoje ir pačioje Sovietų Sąjungoje. Jis yra parašęs okupuotai Lietuvai skirtą veikalą "The Land of Crosses", apimantį lietuvių kovą už religijos laisvę 1939-78 m. Savo spaudos konferencijoje ir paskaitose kun. M. Bourdeaux dažnai minėjo Lietuvą, ypač "LKB Kroniką", lietuvius pavadindamas atkakliausiais kovotojais tautinių grupių eilėse. Parašyti jų kančioms skirtą veikalą "The Land of Crosses" jį paskaitino Nijolės Sadūnaitės laiškas iš sovietinio kalėjimo. Melburne pabrėžė, kad tas jo veikalas iš tikrųjų buvo disertacija teologijos doktoratui, įteikta Oksfordo universitetui. Daktaro laipsnio universitetas nesuteikė, nors tą disertacinio pobūdžio veikalą teigiamai vertino britų teologai.

Britanija

Mančesterio ramovėnai liepos 17 d. vietiniame lietuvių klube surengė Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą 49-tųjų metinių minėjimą. Pirm. K. Murauskas paprašė dalyvius tylos minute pagerbti tragiškai žuvusius lakūnus. Paskaitą apie jų skrydį bei jo reikšmę Lietuvai skaitė V. Bernatavičius, žodį tarė kan. V. Kamaitis ir H. Vaineikis.

Londono lietuvių ekskursija į sovietų okupuotą Lietuvą išskrido liepos 24 d., grįžo rugpjūčio 7 d. Trisdešimties asmenų ekskursijai vadovavo A. Kmitienė. "Europos Lietuvyje" rašoma, kad ekskursantai Lietuvoje viešėjo devynias dienas, laisviau galėjo aplankyti savo gimines, tačiau nuotaiką sudrumstė sovietinės muitinės. Maskvos muitinėje kaikurie ekskursantai turėjo nusirengti iki nuogybės, šukomis kažko buvo jieškoma net moterų plaukuose. Dalis giminėms vežtų dovanų buvo sustabdyta, o už kitus daiktus pareikalauta žvėriško muito. Grįžtant Londonan, lagaminų tikrinimas vėl buvo atliktas Leningrado orauostyje.

Lenkija

Gen. W. Jaruzelskio įvesto karo stovio potvarkiai sukliudė tradicinį lietuvių sąskrydį prie Dariaus ir Girėno paminklo Soldino miške liepos 17 d. Atvyko tik keturi lietuviai pasigrožėti naujuoju koplystulpiu, pakeitusiu senąjį. Tas naujas koplytstulpis kainavo 125.000 zlotų, buvo finansuotas Kanados lietuvių. Jis labai panašus į senąjį, pagamintą dar prieškarinėje Lietuvoje. Pastarasis dabar bus nuvežtas į muzėjų Punske. Oficialus naujo koplytstulpio atidengimas negalėjo įvykti. Pernai vasarą prie Dariaus ir Girėno paminklo buvo susirinkę apie 500 lietuvių iš įvairių Lenkijos vietovių. Tikimasi, kad karinio režimo varžtai bus atšaukti sekantiems metams, kai teks minėti auksinę tų lakūnų sėkmingo skrydžio per Atlantą ir jų žuvimo sukaktį.

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Simon's TRAVEL

rugsėjo 2-16 užpildyta

Kalėdos ir Nauji Metai su giminėmis Lietuvoje

gruodžio 20 – sausio 3

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms
- ***kooperatinius butus***
- ***automobilius***
- ***bei kitus pageidaujamus daiktus.***

Sąžiningai tarpininkaujame, tvarkant palikimus giminėms Lietuvoje.

Smulkesnių žinių teiraukitės:

Toronto tel. (416)537-3060 arba 532-8772
Montrealis — (514) 669-8834 — L. Stankevičius
Los Angeles — (213) 660-6600 — J. Petronis

2385 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada
TELEX 06-986766 TOR

Savininkai Vytas ir Audronė Siminkevičiai

(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

NETHERCOTT·LEE
205 CANNON STREET EAST
HAMILTON

ALAN TASIN
(Algimantas Z. Ptašinskas)

Parduodu "zuikučius" — automobilius "Rabbit"
70 mylių su vienu galionu

Tel. 528-8371
Namų 547-8810

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v. p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų draudą.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depositus (P.C.A.) 6%
santaupas 11½%
kasdienines palūkanas už santaupas 11¾%
term. depoz. 1 m. 14½%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo ..... 12 %
90 dienų depozitus 13¾%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 17½%
asmeninės paskolas 19%

Stovyklavo Europos lietuvių skautai

33 kartą Europos lietuvių skautai stovyklavo D. Britanijoje

1982 m. liepos 24-31 d.d. Lietuvių Sodyboje, Headley Park, netoli Bordon, D. Britanijoje, vyko Europos rajono 33 tradicinė skautų stovykla. Tai gražaus miškelio apsuptai stovyklai šiemet buvo duotas Maironio vardas, ir jos viršininku paskirtas s. S. B. Vaitkevičius, kuris taip pat šiais metais pradėjo trejų metų tarnybą kaip Europos skautų rajono vadas.

Stovyklos adjutanto pareigas ėjo ps. R. Valteris. 19-kai mergaičių "Pavasario balsų" vardo pastovyklei vadovavo ps. I. Gerdžiūnienė, o 29 berniukų "Jaunosios Lietuvos" s.v.psl. M. Gerdžiūnas. Stovyklos maitintojai — sk. A. Gerdžiūnas ir jo padėjėjas s.v.sl. P. Pukštys. Administratorius-buhalteris — s. A. Jakimavičius. Tradicinio "Taukuoto puodo" redaktoriai (lietuvių ir anglų kalbomis) — vyr.sk.sl. L. Kairytė ir V. O'Brien.

Iš užsienio stovykla turėjo 4 svečius: t.n.vyr.sk.psl. D. Molytę, sl. A. Narbutį iš JAV ir vyr.st.sl. Lidiją ir Stepą Kairius iš Vokietijos, Vasario 16 gimnazijos mokinius.

Stovykloje dirbo visa eilė instruktorių: S. B. Vaitkevičius, v.s. B. Zinkus, v.s. J. Maslauskas, p.s. R. Valteris, t.n.vyr.sk.psl. D. Molytė dėstė skautavimą, I. Venskienė, G. Cornish, A. Waterman — meną, Pr. Gudiškis — mazgus, apie 10 metų su lietuviais skautaujantis anglas T. Philpott mokė pirmosios pagalbos, V. Gasperienė — dainų, V. O'Brien — dainų ir sportavimo, L. Kairytė ir A. Narbutis — tautinių šokių, M. Barėnienė — lituanistikos dalykų.

Vadai ir instruktoriai atsidėję dirbo, kad stovykla pasisektų. Ir oras buvo labai palankus: visą savaitę šilta ir gražu. Lyg tyčia, kad skautaujantieji gautų šlapio patyrimo, vieną dieną šiek tiek palijo, bet nuotaikos tai niekam nesugadino. Užsigaubę nuo lietaus apsiaustais, užsimovę guminius aulus, visi ir toliau ėjo savo pareigas.

Laužai

Laužai būdavo lyg ir dienos darbų užbaiga, atsikvėpimas. Linksmai kūrendavosi ugnelė, palydima juokų, išmonių, dainų, kupletų, I. Venskienės paruošto mažųjų orkestrėlio muzikos. Laužų "artistai" vienas už kitą vis geriau stengėsi linksminti ir juokinti ne tik skautaujančius, bet ir tuo metu Sodyboje atostogaujančius tautiečius. Garsiai sklido padėkos skandavimai: tiko tiko, mums patiko, ar ačiū-ačiū ... ir t. t. Tai būdavo linksmiausia dienos dalis.

Vienas vakaras buvo paskirtas tradicinėms Mišioms už tėvynę, kurias atnašavo kun. A. Geryba, pasakydamas, kaip ir visada, labai jautrų pamokslą su stipria patriotine meilės išraiška tėvynei Lietuvai. Sutemo dangus, ryškėjo tamsūs medžių siluetai. Kiekvieno Mišių dalyvio rankose spinksėjo deganti žvakutė. Įspūdis taurus ir iškilmingas, kuris ilgai gali išlikti jauno žmogaus sieloje.

Vieną vėlyvą vakarą vyresniesiems jaunuoliams ir jaunesniesiems senuoliams buvo surengtas liepsnojantis vakarinis laužas toliau nuo stovyklaujančių stovyklos. Ilgai buvo dainuojamos lietuviškos dainos giliai į naktį.

Stovykla ne tik mokėsi, sėmėsi žinių, iškylavo, sportavo, bet ir paruošė du kultūrinius renginius.

Kultūriniai renginiai

Tie renginiai vyko jau ne stovykloje, bet Lietuvių Sodybos pastato gražioje ir nemažoje salėje. Dideliais kunigaikščių portretais išpuoštos salės sienos sudarė nekasdieniška nuotaiką. Publiką sudarė stovyklautojai, Sodybos gyventojai — pensininkai, svečiai ir personalas. I Venskienė skaitė paskaitą apie Lietuvos gintarą. Į anglų kalbą dailiai vertė V. Gasperienė. Paskaita buvo paįvairinta gintaro dirbinių parodėle.

Savo paskaitoje I. Venskienė supažindino su Lietuvos gintaro milijoninių metų istorija ir pavyzdžiais rodė jo savybes: degino, trynė ir, kad visi pajustų bei pamatytų, leido per žiūrovų rankas natūralų gintaro gabalą. Ant ilgo lietuviško rašto audiniais išpuošto stalo buvo išdėstyti gražūs gintaro dirbiniai, su juo susietos fotografijos, o dėžėje paberta Palangos smėlio su natūraliais gintaro grūdeliais, visai taip, kaip jis bangų išmetamas ant kranto. Be organizatorės I. Venskienės, rodiniais prie parodėlės prisidėjo ir G. Kučinskienė.

Antras kultūrinis renginys buvo M. Barėnienės paskaita apie Maironį. Paskaitos dieną kilo sumanymas surengti platesnį Maironio minėjimą. Skautų ir svečių įėgomis bei pastangomis iš tikro pasisekė šauniai paminėti Maironį ryšium su jo sukaktimis — 120 m. nuo jo gimimo ir 50 nuo jo mirties. Lietuviškais audiniais apdengtas stalas, ant jo čia pat nupieštas didesnis Maironio paveikslas, šalia — gėlių puokštė, tautinė vėliava.

Programai vadovavo tokiuose dalykuose patyręs s. E. Šova. Padeklamuodama "Kur bėga Šešupė", mažytė A. Gasperaitė davė lyg ir toną visam parengimui. Po to sekė M. Barėnienės paskaita "Maironis — tautinio atgimimo dainius". V. O'Brien, Londono lietuvių choro dirigentas, sutelkęs skautus ir tuo metu Sodyboje buvusius choristus, padainavo "Užtrauksim naują giesmę, broliai". I. Venskienė su įsijautimu deklamavo žaismingąją baladę "Jūratė ir Kastytis". Profesijonali solistė V. Gasperienė nuotaikingai dainavo "Už Raseinių ant Dubysos". E. Šova paskaitė plakančią Maironio satyrą "Tautos pabėgėliams". V. Gasperienė ir R. Valteris padeklamavo Maironio "Duetą". "Oi, neverk, matušėle" subtiliai padainavo G. Kučinskienė. Solistėms akompanavo V. O'Brien. Paskui dar V. O'Brien vadovaujamas choras padainavo "Lietuva brangi". E. Šova tarė pabaigos žodį.

Tie, kurie matė ir girdėjo tuos renginius, tvirtino, kad tokio turtingo ir įvairaus kultūrinio renginio Lietuvių Sodyba dar nebuvo turėjusi. Tai pasakytina ir apie I. Venskienės paskaitą apie gintarą, ir jos suruoštą parodėlę.

Vieną popietę stovykloje apsilankė A. Vilčinskas, kuris informavo skautus apie PLB, studijų savaitę, Britanijos jaunimą ir kt.

Atsisveikinimo diena

Šeštadienį suvažiavo dalis tėvelių atsiimti savo atžalyno. Tądien vyko stovyklos uždarymo iškilmė ir paskutinis laužas.

Kaikurie skautai buvo pakelti į augštesnį laipsnį. Keletas mažųjų tapo tikraisiais skautais. Jautrų paskutinį žodį tarė stovyklos viršininkas s. S. B. Vaitkevičius. Tada paskirstytos ir premijos.

P. Varkala buvo paaukojęs 25 sv. premijoms tam 8-12 amžiaus skautui-ei, kuris geriausiai kalba lietuviškai. Ta suma buvo padalyta keturiem. Elenutė Augaitytė ir Algimantas Gasperas laimėjo pirmą piniginę premiją, Ričardas O'Brien ir Karolina Waterman — antrą. Algimantas (Algytis) lietuviškai kaip iš aukso rago beria žodžius, o Ričardas, pasirodo, ne tik kalba lietuviškai, bet ir sukuria naujų sąvokų: bombonešius jis pavadino piktais vyrais danguje. Stovykloje buvo ir kitų gerai bei apygeriai lietuviškai kalbančių. Tai, be abejonės, tėvelių nuopelnas. Aišku, buvo ir tokių, kurie nekalbėjo ir nesuprato lietuviškai.

Geriausiais stovyklos skaute ir skautu pripažinti pareigingieji Zita Žilinskaitė ir David Pilcher. Jiems buvo paskirtos M. Barėnienės nutapytos lėkštės.

Stovyklą lankė tuo metu Sodyboje atostogaujanti naujoji Europos rajono vadeivė s. J. Traškienė.

Stovyklos uždarymo iškilmės metu buvęs Europos rajono vadas v.s. J. Alkis perdavė pareigas naujam vadovui s. S. B. Vaitkevičiui. S. B. Vaitkevičius pakvietė kaikuriuos svečius tarti žodį. Buvo suvažiavęs gražus tautiečių būrys iš įvairių Anglijos vietų, keli iš tolimosios Skotijos.

Naujasis rajono vadas

Dabar lietuvių skautų Europos rajono vadu išrinktasis skautininkas Stepas B. Vaitkevičius yra anykštėnas, gimęs 1922 m. Mokėsi Anykščių progimnazijoje, o gimnaziją 1941 m. baigė Utenoje. Dar baigė mokytojų kursus. Iki 1943 m. dirbo Žemaitiškių pradžios mokyklos vedėju Joniškio vls., po to grįžo į Vaišvilės mokyklą, kurioje pats buvo mokęsis.

Pasitraukęs į Vakarus, porą metų Luebecke dėstė lietuvių kalbą ir buvo suorganizavęs didelę Dr. J. Basanavičiaus vardo lietuvių skautų draugovę. Persikėlęs į Britaniją, dirbo pereinamojoje Market Harborough stovykloje, paskui 10 metų dirbo plytinėje, kol įsigijo buhalterio teises.

Kadangi Peterborough, kur jis gyvena, maža lietuvių, tai nuo 1959 m. S. B. Vaitkevičius yra įsijungęs į anglų katalikų skautus ir tarp jų greit iškilo į paskautininkius ir skautininkus. 1978 m. Nottinghame suorganizavo lietuvių skautų skiltį, kuri išaugo į Nottinghamo Aušros Vartų Marijos Židinio draugovę. 1981 m. LSS suvažiavimas išrinko S. B. Vaitkevičių nauju Europos rajono vadu.

M. B-nė

Lietuvių skautų stovykloje Britanijoje premijas laimėjusios skautės — Zita Žilinskaitė ir Elenutė Augaitytė **Nuotr. S. B. Vaitkevičiaus**

Kanados Lietuvių Bendruomenė

KLB atstovai į PLB VI-tąjį seimą išrinkti aklamacijos būdu, nes atsirado tik 15 kandidatų iki nustatyto laiko. Rinkimai buvo pravesti KLB krašto tarybos narių tarpe. Šie asmenys išrinkti į VI-tąjį PLB seimą: Miras Chainauskas, Eugenijus Čuplinskas, Jonas Danaitis, Juozas Danys, Juozas Krištolaitis, Paulius Kuras, Petras Lukoševičius, Jonas Lukšys, Jeronimas Pleinys, Vincas Sakas, Jonas R. Simanavičius, Liucija Skripkutė, Edvardas Stungevičius, Gytis Šernas, Rudy Willembrektas. VI-sis PLB seimas įvyks 1983 m. birželio 27-30 d.d. Čikagoje.

KLB krašto tarybos suvažiavimas įvyks š. m. rugsėjo 25-26 d.d. Toronte, Lietuvių Namuose. Visi krašto tarybos nariai bei apylinkių pirmininkai ar jų atstovai yra prašomi dalyvauti šiame suvažiavime. Taip pat yra kviečiama visa lietuvių visuomenė, kuri domisi lietuviškos veiklos reikalais, atvykti į suvažiavimą, kuris prasidės 9.30 v.r. registracija. Posėdžių pradžia — 10 v.r.

KLB kultūros komisija, vadovaujama J. R. Simanavičiaus, rengia poeto Maironio, lietuvių tautos dainiaus, 120 metų nuo jo gimimo ir 50 metų nuo jo mirties minėjimą. Minėjime kalbės "TŽ" redaktorius kun. dr. Pr. Gaida. Meninę dalį atliks Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", vad. muziko V. Verikaičio, ir aktorė Elena Blandytė iš Čikagos. Minėjimas įvyks Toronto Lietuvių Namuose rugsėjo 26 d., 3 v.p.p. Visi kviečiami dalyvauti.

KLB krašto valdybos vicepirm. J. Danys lankysis Vankuveryje. Ta proga iš anksto susitarė su Vankuverio apylinkės pirm. B. Vileita padaryti posėdį su apylinkės valdyba. Šio pasitarimo tikslas — painformuoti tolimiausią apylinkę apie krašto valdybos veiklą bei atliktus darbus ir išgirsti iš šios apylinkės apie jų veiklą bei apie ateities planus.

KLB visuomeninių reikalų komisijos pirm. J. Danys išsiuntinėjo visoms apylinkėms aplinkraštį, prašydamas atsakyti į klausimus, kaip buvo minima Vasario 16-toji ir sibiriniai minėjimai. Tikslas: susidaryti pilnesnį vaizdą apie rengiamus minėjimus, kad būtų tinkamai iš anksto pasiruošta ateinančių metų minėjimams. Jau gauti atsakymai iš kaikurių apylinkių. Kurios dar neatsakė, prašomos artimoje ateityje atsakyti. Taip pat išsiųsti apylinkėms raštai, kviečiantys atsiskaityti už Vasario 16-sios aukas ir solidarumo įnašus. KLB krašto valdyba prašo visas apylinkes, kurios dar neatsiskaitė, artimoje ateityje pasiųsti pinigus KLB krašto valdybos ižd. J. Krištolaičiui, Box 446, Waterdown, Ont. L0R 2H0.

KLB Šalpos Fondo pirm. V. Sakas išsiuntinėjo visoms apylinkėms raštus, prašydamas pagyvinti šalpos veiklą savo apylinkėse. Gautas tik vienas atsiliepimas iš Delhi-Tillsonburg apylinkės, kuri paprašė adresų, norinčiųjų gauti drabužių Suvalkų trikampyje. Adresai pasiųsti Delhi apylinkei. Gaila, kad kitos apylinkės visai nesidomi arba mažai skiria dėmesio šalpai.

KLB krašto valdybos pirm. J. Kuraitė pakviesta dalyvauti Kanados Vengrų Federacijos rengiamame pasaulio vengrų kongrese š. m. rugsėjo 17 d. Toronte.

KLB krašto valdybos vardu sveikinimą, negalint dalyvauti pirm. J. Kuraitei varpininkų-liaudininkų suvažiavime Toronte, perdavė KL Jaunimo Sąjungos pirm. Zita Bersėnaitė.

KL Jaunimo Sąjungos pirm. Z. Bersėnaitė rugpjūčio 15-21 d.d. buvo išvykusi į Vakarų Kanados lietuvių jaunimo stovyklą prie Alix, Albertoje.

KL Jaunimo Sąjunga jau pradėjo ruoštis V-tam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui 1983 m. liepos 1-24 dienomis. Kongreso ruošos darbai vyksta pilnu tempu. Toronte veikia kongreso Kanados dalies ruošos komitetas ir kongreso akademinės programos komitetas, kuriam vadovauja Gabija Petrauskienė. Kanadai leidžiama siųsti 20 atstovų į V-tąjį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą. Atstovai gali būti 18-30 metų amžiaus. Atstovai į šį kongresą turi būti išrinkti iki rugsėjo 26 d. Norintieji kandidatuoti į V-tojo jaunimo kongreso atstovus prašomi kreiptis į KLB apylinkių pirmininkus. Jie turi visą rinkimų taisyklių informaciją. **J.P.**

• Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmaisiais metais — tiktai $ 12.

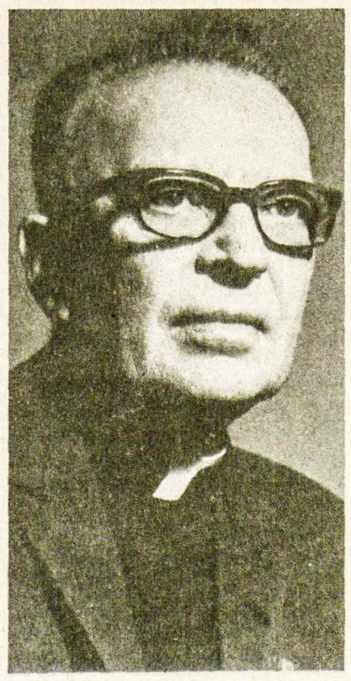

Kun. JULIUS DANAUSKAS, gyvenantis Belgijoje, kukliai paminėjo savo kunigystės 50 metų sukaktį. Teologiją baigė Kaune licenciato laipsniu, kunigu įšventintas 1932.V.21. Sociologiją studijavo Liuveno universitete, Belgijoje. Karo sukliudytas, pasiliko Belgijoje, kur dirbo belgų sielovadoje. Po II D. karo atvykus Belgijon daugeliui lietuvių — karo belaisvių, angliakasių, studentų, organizavo įvairią pagalbą jiems, rūpinosi jų sielovada ir visuomenine veikla. Šiuo metu gyvena Briuselyje.

Pūkinės antklodės

* *geriausia kokybė*
* *žemiausios kainos*
* *10 metų garantija*

Regular shell (100% medvilnė)

Twin (158x218 cm)	$145.00
Double (200x218 cm)	$179.00
Queen (218x218 cm)	$199.00
King (264x218 cm)	$239.00

Delux shell (lengva ir ypatingai švelni)

Twin	$159.00
Double	$199.00
Queen	$225.00
King	$269.00

Priimami užsakymai paštu – pristatymas betkur Amerikoje. Pristatymas be užmokesčio "Tėviškės Žiburių" skaitytojams.

ARTEX BEDDING Co.

535 Brant Street, Burlington, Ont., Canada L7R 2G6
Tel. (416) 634-6022

LSS Europos rajono 33-sios Maironio vardo stovyklos dalis vadovų. Iš kairės: R. Valteris, D. Molytė, S. B. Vaitkevičius, I. Gerdžiūnienė, M. Gerdžiūnas, L. Kairytė **Nuotr. S. B. Vaitkevičiaus**

A†A
JUOZUI KAKNEVIČIUI
mirus,

jo brolį KAZIMIERĄ KAKNEVIČIŲ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Laima ir Petras Butėnai
Marytė ir Arūnas Akelaičiai

A†A
JUOZUI KAKNEVIČIUI
iškeliavus amžinybėn,

jo brolį klieriką KAZIMIERĄ KAKNEVIČIŲ, žmoną GRASILDĄ, dukrą RENATĄ, sūnus — ROMĄ, ANDRIŲ, SIMĄ su žmona bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

O. Jakimavičienė
A. V. Ramanauskai *R. S. Ramanauskai*
V. P. Renyi *D. T. Chornomaz*

A†A
JUOZUI KAKNEVIČIUI
iškeliavus amžinybėn,

nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną GRASILDĄ, dukrą RENATĄ, sūnus — ROMĄ, ANDRIŲ, SIMĄ su žmona, brolį KAZIMIERĄ KAKNEVIČIŲ su šeima, brolius, seseris ir visus gimines Lietuvoje kartu liūdime —

A. J. Jurcevičiai *Bronė Galinienė*
A. J. Šulcai *Stasys Jagėla*

Mielam Tėveliui
A†A
JUOZUI JANUŠAIČIUI
Vokietijoje mirus,

jo dukteris — HILDĄ SIMANAVIČIENĘ, BIRUTĘ BIRETIENĘ, ALFREDĄ MALINAUSKIENĘ, IRENĄ WOODHAM su šeimomis ir visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Janina, Stasys, Diana, Edvardas
Bubuliai

A†A
DANUTEI SIMANAVIČIŪTEI
ir jos vyrui EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus,

tėvus – VALENTINĄ ir JONĄ - ROBERTĄ SIMANAVIČIUS, brolį JONĄ sesutes — VIOLETĄ ir MARGARITĄ su šeimomis bei visus gimines, artimuosius nuoširdžiai užjaučiu –

Pranas Žiulys

A†A
DANUTEI ir EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus, jos tėveliams VALENTINAI ir JONUI-ROBERTUI SIMANAVIČIAMS bei visai jų šeimai, reiškiame giliausią užuojautą –

Aldona ir Pranas Kvedarai
Laima ir Wally Barkey

A†A
brangiai dukrai
DANUTEI SIMANAVIČIŪTEI
ir jos vyrui EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus,

buvusį ilgametį KLB krašto valdybos ir Toronto apylinkės pirmininką JONĄ-ROBERTĄ SIMANAVIČIŲ, jo žmoną VALENTINĄ bei visą šeimą, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

KLB Toronto apylinkės valdyba

A†A
DANAI ir EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus,

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS vardu nuoširdžią užuojautą reiškiu jos tėveliams — buvusiam Kanados LB krašto valdybos pirmininkui JONUI R. SIMANAVIČIUI ir jo žmonai VALENTINAI, seserims — VIOLETAI ir MARGARITAI, broliui JONUI taipgi EDVARDO tėveliams bei abiejų visiems kitiems giminėms, draugams ir pažįstamiems —

Vytautas Kutkus,
JAV LB krašto valdybos pirmininkas

Ar skirtinas dėmesys parapijoms?

Žvilgsnis į jauniausią Kanados lietuvių parapiją šventės proga

1982-ieji paskelbti parapijų metais. Vienam kitam galvon smigs mintis, ar yra verta joms skirti tokį didelį dėmesį? Tiesa, dažnai minima, kad ankstesnės imigracijos lietuviškumas išsilaikė grynai tik lietuviškųjų parapijų dėka. Tačiau dabartinė padėtis yra kitokia: turime daug įvairių lietuviškų organizacijų, ir todėl parapijos svarba lietuvybės išlaikyme, atrodo, yra lyg ir netekusi savo pirmykštės reikšmės. Tad žvilgterkime bent į vieną parapiją kiek giliau, norėdami patirti, ką faktai kalba.

Čia noriu supažindinti su jauniausiąja Kanados lietuvių Šiluvos Marijos parapija. Ryšium su Marijos gimtadieniu (rugsėjo 8 d.) ši parapija turės savo šventę rugsėjo 12, sekmadienį, 4 v.p.p.

Lietuviškos pamaldos Londone pradėtos kun. V. Rudzinsko 1949 m. ir vėliau daugiau kaip 10 metų tęstos kun. J. Danieliaus.

Pastarajam 1963 m. dėl senatvės atsisakius, susirūpinta, kad neliktume be lietuviškų pamaldų. Vadovaujantis vaidmuo atiteko tuometiniam KLB Londono apyl. pirmininkui J. Butkui, kuris energingai ėmėsi reikiamų žygių ir 1964 m. sausio 18 d. atkvietė į Londoną Toronte dirbusį kun. B. Pacevičių. Tuoj sukviestas specialus susirinkimas ir išrinktas pirmasis par. komitetas šios sudėties: pirm. J. Butkus, nariai — L. Eimantas, J. Ordas, P. Genčius, K. Kudukis, B. Misius, A. Petrašiūnas, Daniliūnas. Žinoma, į jį jėjo ir klebonas kun. B. Pacevičius. Šie asmenys sudarė ir steigėjų branduolį, parapijos steigimo klausimą išsprendę pirmajame savo posėdyje vasario 14 d. Ir taip J. Butkaus verslininkiško sugebėjimo, kun. B. Pacevičiaus ugningų bei įtikinančių pamokslų ir nepaprasto Londono ir kaikurių Toronto lietuvių entuziazmo dėka 1964 m. vasario 16 d. oficialiai įsteigta jauniausioji Kanados lietuvių parapija.

Netrukus įsigyta ir šventovė. Laikas nebuvo gaištamas: kitą dieną, vasario 17, pradėtas vajus telkti lėšoms, reikalingoms šventovei įsigyti. Vajaus rezultatai nustebino ir didžiausius entuziastus: apie 70 katalikų šeimų apylinkėje, padedant kaimynams, per porą mėnesių sutelkė $14.434,16, o po mėnesio d a r $3000. Pasinaudota ir vysk. G. E. Carterio $15.000 paskola. Visa tai pasiekta nepaprasto entuziazmo dėka, kurį labai sutvirtino drąsus kun. B. Pacevičiaus mestas šūkis: "Jokios kalbos apie šventovės nuomojimą. Vienintelė išeitis — steigti savo parapiją nuosavose patalpose".

Netrukus nupirkta anglikonų šventovė už $25.000 grynais. Dėl neišvengiamų formalumų liko tik apie 10 dienų remontui pagal archit. dr. A. Kulpavičiaus projektą įvykdyti. Londoniškių entuziazmas buvo nuostabus, iki to laiko niekada čia nepatirtas: žmonės dirbo dieną ir naktį, kaikurie specialiai tam paėmė atostogas ir... pasiekė savo tikslą. Būtiniausias remontas buvo laiku baigtas ir... nepamirštamąją birželio 14 d. įvyko šventovės šventinimas. Tiek ši diena, tiek ir parapijos įsteigimo data — neatsitiktinai parinktos. Tai dvi istorinės mūsų tautai dienos.

Nors entuziazmas buvo didelis, tačiau buvo ir abejojančių dėl parapijos ateities ir jos įtakos lietuviškam gyvenimui. Faktai betgi įrodė, kad jie klydo. Londono lietuviai tuoj pajuto, kiek daug lietuvybės išlaikymui reiškia nuosava parapija: ją įsteigus visas lietuviškas gyvenimas sujudo neįprastu užsidegimu, ir kultūrinė veikla suklestėjo daugiau, n e g u betkada. Nuosavose patalpose sustiprėjo lituanistinė mokykla, nustojusi būti kampininke. Tuoj įsisteigė "Baltijos" ansamblis, K. L. Katalikių Moterų Dr-jos Londono skyrius, sporto klubas "Tauras" ir... svarbusis Londono Lėšų Telkimo Skyrius. Klebono pastangomis atnaujintas parapijos choras ir suorganizuotas vaikų choras, jo paties vadovaujamas, sudaryta vaidybos grupė. Parapijos chorui pradžioje vadovavo J. Petrauskas, o vėliau kun. B. Pacevičius ir E. Bliskis. Veiklon įsijungė ir tie asmenys, kurie anksčiau sakė: "Nenoriu būti stumdomas iš kampo į kampą svetimose patalpose. Jei kada turėsime savo parapiją, tai tada ir aš visu svoriu įsijungsiu veiklon". Žodžiu, **parapija tapo visos veiklos centru:** čia vyko beveik visi renginiai ir repeticijos, čia spietėsi jaunimas, čia vyko skautų, mokytojų, net KLB krašto tarybos suvažiavimai ir t.t.

Parapija nesuklupo nė finansiniuose sunkumuose. Keitėsi klebonai ir komitetai, bet parapija dar ir šiandien tebestovi ant tvirtų pagrindų: ji ne tik išmokėjo skolas, nuolat remontuoja šventovę, bet ir stambiomis aukomis parėmė kitus. Yra pasiuntusi daug aukų misijoms bei pagalbos reikalingiems. Kun. B. Pacevičiaus iniciatyva lietuvių koplyčiai Romoje pasiųsta per $1.500. Šiemet, klebonui kun. I. Mikalauskui vadovaujant, surinkta religinei Lietuvos šalpai $1.200, pernai — klebono kun. J. Staškaus iniciatyva — net $2.600. Iš viso šiam tikslui surinkta $6.058. Be to, dar mišiolams $740, misijoms, kunigų seminarijai ir šalpai $7.398. Iš viso per 18 metų apmokėtos šventovės išlaikymo išlaidos kartu su pasiųstomis aukomis sudaro $255.924,40 — (iki 1981 m. pabaigos). Sie skaitmenys geriau, negu mano blankūs žodžiai įrodo Londono lietuvių prisirišimą ne tik prie lietuviškos parapijos, bet ir prie Kat. Bendrijos.

Londono lietuviai dar ir dabar (po 18 metų!) savo parapijai tebeskiria pirmaeilį dėmesį. Tai stipriausias laidas, kad parapija dar ilgai išsilaikys. Taigi pesimistų nuogąstavimai nepasitvirtino. Žvelgiant į skaitmenis, prisimintina, kad tos sumos sutelktos tik 70 katalikų šeimų apylinkėje! Ir visa tai pasiekta gausių ir labai nuoširdžių aukotojų dėka: Dėl jų gausumo nėra įmanoma suminėti, nors jie to ir užsitarnavo.

Parapiją rėmė ir organizacijos. KL Katalikių Moterų Dr-jos Londono sk., 17 metų vadovaujamas I. Daniliūnienės, parapijai paskyrė $3100 (lit. mokyklai $900, religinei Lietuvos šalpai $325, Lietuvių Fondui $100). Kur kas stambesnėmis sumomis parapiją parėmė Londono Lėšų Telkimo Skyrius, 16 metų vadovaujamas J. Butkaus. Jis sutelkė parapijai $16.000. Pridėjus surinktas lėšas jaunimui, kultūrinei veiklai, šalpai, etc., susidaro iš viso $22.000.

Klebonais buvo: nuo 1964 m. iki 1976 m. kun. B. Pacevičius, nuo to laiko iki 1981 m. rugsėjo 15 d. kun. J. Staškus, o po to — dabartinis klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM. Gražiai darbuojasi ir rūpestingumu pasižymįs parapijos komitetas, nuo 1977 m. gegužės 8 d. sumaniai vadovaujamas V. Gudelio ir susidedantis iš šių narių: V. Vaitkaus, P. Jokšos, A. Petrašiūno, A. Dragūnevičiaus, I. Daniliūnienės, J. Šakinio ir jaunimo atstovo R. Genčiaus. Jų ir aukotojų dėka sklandžiai vykdomi šventovės remonto darbai ir atliekami kiti įvairūs užmojai, užtikriną šventovės išsilaikymą ir parapijos gyvastingumą.

Sakyčiau, kad šį kartą parapija turi teisę švęsti dvigubą šventę: vieną jau minėtą, o kitą — savotiško triumfo: per 18 metų saujelės lietuvių dėka ji ne tik išsilaikė ir kitus parėmė, bet dar ir dabar tebestovi ant tvirtų pagrindų! **D.E.**

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

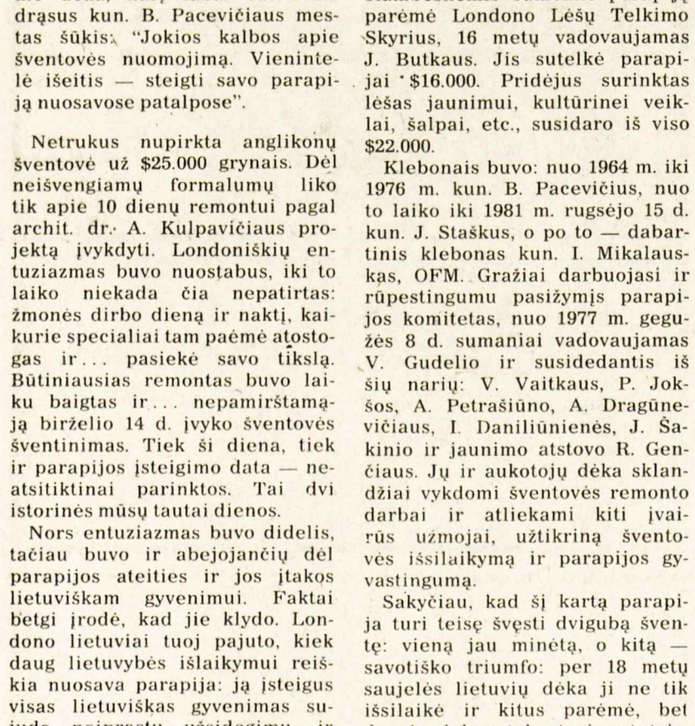

Šiluvos Marijos parapijos tautiečiai Londone, Ontario, pamaldų metu

N. Pradėtosios Marijos vienuolijos seselė Toronto lietuvių vaikų darželyje tarp klegančių mažylių Nuotr. St. Dabkaus

"Tai geras žmogus..."

Iš mano trumpos pažinties su a.a. Anicetu Lukošiumi

KAZYS MILERIS

Lėktuve, skrendančiame per Atlantą, mano dėmesį patraukė vienas jau žilstelėjęs, bet gana jaunai dar atrodantis mūsų ekskursantas. Ten ir susipažinau su juo. Pasirodė, kad jis esąs tas pats A. Lukošius, kurio parašymą kas savaitę perskaitydavau "N. Lietuvoje". Dėl rašymo pasikeitėm vienas su kitu komplimentais, ir tuoj pasidarėme labai geri kelionės draugai. Atsitiko ir taip, kad mums kelionėje teko ir gyventi tame pačiame kambaryje.

Pirmoji mūsų sustojimo vieta buvo Maskva. Mus ten apnakvydino didžiajame "Rosija" viešbutyje. Kambarys pasitaikė viename iš viršutinių augštų, iš kurio lango gerai matėsi daug miesto ir labai gerai netoliese stovintys didieji Kremliaus mūrai. Turėdami pavakarę laisvą, išėjome pažiūrėti šio didmiesčio ir šitos valstybės tautinių šventovių. Apėjus gerą miesto dalį, pasižiūrėjus kojomis skaldančių grindinį sargybų pasikeitimų ir prisiklausius vis beldžiančio Kremliaus bokšto laikrodžio, grįžtant Anicetas susimąstęs man sako:

— Na, ar nesvetima lietuviui visa tai? Ką čia savo ir ką sau artimo lietuvio dvasiai matė aną 1940 metų vasarą čia atvykę Liudas Gira, Salomėja Nėris, Cvirkos ir Vitkauskai, prašydami prijungti Lietuvą prie šito krašto?

Kai miestą apgaubė Maskvos naktis ir visur užsidegė didmiesčio elektros žibintai, prie lango miegojęs Anicetas pradėjo mane kelti:

— Kazimierai, žiūrėk, kas ten virš Kremliaus? Ar ten tikras mėnuo, ar mėnulio iliuminacija?

Abudu pradėjom stebėti ir tirti tą šviesulį. Pasirodė, kad tai buvusi rugpjūčio mėnesio pilnatis. Apie savo pranašišką to mėnulio nusileidimą grįžęs jis buvo aprašęs šitame savaitraštyje.

Nuskridus į Vilnių, orauostyje jį pasitiko neįprastai didelis būrys jo artimųjų. Jie bandė tą patį sekmadienį vežtis jį iš Vilniaus pas save. Deja, nelaimingai kelyje jų "žigulis" patruliuojančios milicijos buvo sulaikytas. Sugrąžintas į viešbutį, Anicetas buvo labai išgąsdintas ir nusiminęs. Man pasisakė, kad jam įsakyta prisistatyti "Inturistui". Nuo prisistatymo aš jį atkalbėjau. Paskum pasirodė, kad dėl to jo niekas ir neįieškojo. Savo visus gimines jis aplankė, mūsų grupei nuvažiavus į Rygą. Sugrįžęs pasakojo, kad besivažinėdamas po Lietuvą buvo sutikęs ir vieną kunigą, kuris labai domėjęsis šitais kraštais ir kuriam prisiminimui jis palikęs vieną amerikonišką šimtinę.

Grįždamas į Kanadą, jis vežėsi daug dovanų ir gautų lietuviškų suvenyrų. Kiekviena dovanėle jis labai džiaugėsi, brangino ir jas kitiems rodė. Gauta su lietuviškais išpjaustymais lazda jis visą laiką kelionėje ir vaikščiojo pasiramsčiuodamas.

Kiek ilgai užtrunka, kol žmogus žmogų gali gerai pažinti? Juk pažintis kartais gali būti ir labai ilga, bet apie kitą visvien niekaip negali susidaryti tikros nuomonės. Kartais tai nuomonei susidaryti užtenka ir labai trumpo laiko. Anicetą pažinau ne vien tik iš šios dviejų savaičių ekskursijos — jį pažinojau jau daug anksčiau iš lietuvių spaudos. Mano didesnį dėmesį jis atkreipė, perėmęs S. Pranckūno skiltį "N. Lietuvoje". Jo pradėta vesti skiltis atsisakė nuo tos dialoginės formos ir nuo rašymo, apsiribojant vien tik Toronto Lietuvių Namais. A. Lukošius pradėjo rašyti bendrai apie Toronto lietuvių gyvenimą, torontiečių vargus, rūpesčius, lietuviškosios veiklos įvykius, pasisakydamas taip pat, kaip jam pačiam visa tai atrodo. O jis vaižgantiškai mylėjo savo torontiečius. Nebarė jų, nemokė ir nebandė iš jų pasijuokti. Jis nepanaudojo laikraščio patikėtos jam skiltįes kokiam nors savo sąskaitų suvedinėjimui. Jo rašymą skaitydamas matei, kad jis jautė tik meilę savam žmogui, savo tautiečiui. Kaip rašantis į laikraščius jis buvo žmonėse gana populiarus ir mėgstamas. Apie tokius mano a.a. tėvas pasakydavo: "Tai geras žmogus".

Kokia baisi, neįsivaizduojama ir žmogiškai prigimčiai sunkiai priimtina yra ta gyvybės ir mirties riba. Kiek mažai tereikia, kad čia tò linksmo, judraus ir veiklos pilno žmogaus veidas staigiai apsidengtų mirties šešėliu. Ir tada jau tave nuo šio skubančio, bėgančio, verkiančio ir dainuojančio pasaulio amžiams atskiria naujas smėlio kauburėlis Šv. Jono kapinyne Mississaugoje.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

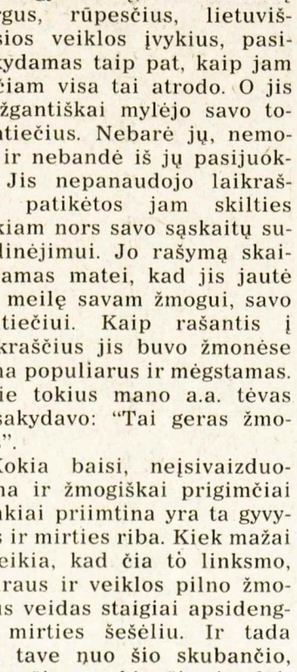

Pamatai silpsta, bet negriūva

Pastabos dėl A. Rinkūno "Griūvančio švietimo"

JUOZAS KOJELIS

"TŽ" (nr. 32-33) vedamuoju straipsniu pedagogas A. Rinkūnas kelia visada aktualią, niekad neišspręstą ir niekad neišspręsimą lituanistinio švietimo problemą. Lietuviško sąmoningumo išlaikymas už Lietuvos ribų gyvenančioje tautos dalyje yra viena iš likiminių problemų, su kuria teks galynėtis tol, kol išeivijoje bus sąmoningų lietuvių. Straipsnio autoriaus pateiktoji diagnozė esmiškai yra teisinga, tik gaila, kad ji per aštriai ir perjausmingai pateikta.

Formuluodamas diagnozę, straipsnio autorius, rašančiojo nuomone, atsiremia į dvi nepilnai teisingas prielaidas:

a. Praeityje lietuviškoji mokykla buvusi "viso mūsų gyvenimo centras ir širdis" ir "nebuvo tada nė kalbos, kad vaikas neitų į lietuvišką mokyklą".

b. Dabar mokykla "griūva", nes visuomenės domesys ir finansai esą nukreipti kitur, labiausiai į politinę veiklą.

Pagaliau jis operuoja Kanados patirtimi, o priekaištauja JAV lietuviams, vargu arčiau su esama padėtimi susipažinęs.

Problema sena

Lietuviškosios mokyklos ir lituanistinio ugdymo problemos dabartine prasme nebuvo tremtinių stovyklose Vokietijoje greičiausiai ne dėl visuotinio tremtinių tautinio sąmoningumo, bet dėlto, kad kito pasirinkimo nebuvo. Tuomet beveik visi leido vaikus į lietuviškas mokyklas, ir mokytojai gausiai telkėsi į mokyklų klases, nors ir nevisada tautinio idealizmo vedami. Nevienas jų ten ėjo dėl maisto priedo ir cigarečių. Vėliau kaikurie buvusių stovyklų mokytojų, atsiradę Amerikoje ir kituose Vakarų pasaulio kraštuose bei gavę pelningus darbus, nei p a t y s veržėsi mokytojauti, nei vaikus lietuviškon mokyklon leido... kad nesugadintų anglų kalbos akcento. Pavartę 1950-55 metų lietuviškų laikraščių komplektus, užtiktume priekaištų net buv. augštiems nepriklausomos Lietuvos pareigūnams, kurie jau tada vaikų į lietuviškas mokyklas neleido. Padėtis ir tada nebuvo jau tokia skaisti, kaip kad vaizduoja A.R.

Tačiau valandėlę sutikime su straipsnio autoriumi, kad pradžioje politiniams pabėgėliams "lietuviškoji mokykla buvo viso mūsų gyvenimo centras ir širdis": idealistai mokytojai dirbo išsijuosę, tėvai talkino, visuomenė rėmė. Bet kaip tada jis išaiškintų to darbo rezultatus, kuriuos jis pats štai kaip aptaria: "Dabartiniai tėvai yra neseniai buvęs jaunimas — vidurinioji mūsų karta". Ir ta karta, išaugusi idealios lietuviškos mokyklos poveikyje, nelabai ideali: "neturinti laiko" lietuviškam švietimui — savo vaikų į lietuvišką mokyklą nenorinti leisti ir idealistų mokytojų tai mokyklai beveik visai nedavusi.

Ar neatrodo, kad A.R., operuodamas aštriais kontrastais, buvusios "idealios mokyklos" reikšmę pats nuvertino, nes jos darbo rezultatai esą skurdūs?

Gal būtų arčiau tiesos, tvirtinimas, kad anksčiau lietuviškoji mokykla turėjo **daugiau** idealistų mokytojų, **daugiau** lituanistiniam švietimui imlių mokinių ir tėvai **jautriau** į lietuviškąjį savo vaikų švietimą žiūrėjo. Tačiau toli gražu visuotinio užsidegimo nebuvo. Jei būtų buvę, rezultatai būtų buvę geresni. Iš antros pusės, dabartinės mokyklos padėtis nėra jau taip tragiška: nors mokyklos pamatai silpsta, bet ji negriūva. Visomis jėgomis silpnėjimo procesą reikia stabdyti, tačiau nereiktų turėti iliuzijų, kad yra galima jį pasukti stiprėjimo linkme. Turime priimti tikrovę ir joje atitinkamai elgtis.

Ar tie vaistai?

Nustatęs diagnozę, straipsnio autorius prirašo ir receptą ligai gydyti. Čia vėl verta pasekti jo logikos linijas. Anot jo, idealistinė mokykla buvo sukurta, kai "visuomenė ir jos vadovai, fondų mecenatai, svarstydami lietuviškus projektus, mokyklos reikalus statydavo pirmoje vietoje. Dažnu atveju kiti projektai gaudavo tik tai, kas nuo mokyklos likdavo". Dabar — "visuomenės vadovai ir mecenatai pasimetė lietuviškųjų darbų vertinime".

"Tai ką daryti?", klausia A.R. ir atsako: nustoti ginčytis dėl pirmos vietos laisvinimo hierarchijoje ir stiprinti mokytojų kadrą — "jei negalima kitaip, skirti mokytojams tiek lėšų, kiek jie gauna viešosiose mokyklose". Čia pat autorius pastato retorinį klausimą "neturime pinigų" ir nurodo kur pinigai eina: "O kiek gi vien šiemet kainuos Pasaulio Lietuvių Dienos, universiteto katedra ir samdytoji Kalifornijos bendrovė? Vieno milijono dolerių į metus vargu ar užteks".

Reikia vėl suabejoti pagrindinės A.R. prielaidos teisingumu. Gal Kanadoje buvo kitaip negu Amerikoje, ir viskas ėjo mokyklai, o tik likučiai kitiems projektams. JAV-se bent pirmąjį penkmetį lietuviškoji mokykla nieko negavo iš jokių fondų. Nesant vadovėlių, patys mokytojai savo lėšomis ruošė mokymo priemones. Maždaug tuo pačiu metu Amerikos Lietuvių Taryba neįgyvendinamam projektui — genocido konvencijos ratifikavimui pravesti svetimtaučiui R. Lemkinui išmokėjo keliasdešimt tūkstančių dolerių. Tuo metu brangūs doleriai buvo išmesti lyg į vandenį. Tik su Lietuvių Bendruomenės įsikūrimu ir stiprėjimu pradėjo augti ir stiprėti lietuviškoji mokykla. Šiuo metu Amerikoje tik žydai ir lietuviai turi centralizuotus mokyklų tinklus. Lietuviškajai mokyklai iš viešųjų fondų ir privačios paramos kasmet ateina tikrai nemažiau 300.000 dolerių.

A.R. remiasi Kanados lietuviškų mokyklų pavyzdžiais, o priekaištauja Amerikos lietuviams. Ar iš tikro jis mano, kad JAV-se sustabdžius lituanistinės katedros kūrimą, atsisakius Pasaulio Lietuvių Dienų organizavimo ir likvidavus Amerikos Baltų Laisvės Lygą lietuviškos mokyklos Kanadoje sustiprėtų? Nežinau, kokios sumos tiems projektams vykdyti ateina iš Kanados lietuvių, tačiau abu dalyvavome 1981.XI.7-8 įvykusiame VLIKo seime Klevelande ir matėme Kanados lietuvių 50.000 dolerių čekio iškilmingą įteikimą VLIKo veiklai paremti. A.R., pirmą dieną dalyvavęs kaip svečias, antrą dieną gavo L. Ūkininkų Sąjungos centro kredencialus, tapo formaliu atstovu ir dalyvavo lėšų telkimo VLIKo veiklai paremti svarstymuose. Jei Kanados lietuviai pinigų pašykšti lietuviškai mokyklai, gal tada buvo laikas kelti mintį, jog dalis tų sumų galėtų būti nukreipta mokyklų paramai. Jei ne tada, tai bent paskelbtame straipsnyje.

Taip pat sunku patikėti, kad geri atlyginimai į lietuviškas mokyklas atvestų idealistus mokytojus. Jei idealistai mokytojai nedavė patenkinamų rezultatų praeityje, tai kaip dėti viltis į tuos, kurie ateis dirbti už pinigus? Gi straipsnio autorius nurodo į pinigus kaip veik į vienintelę priemonę "griūvančiai mokyklai" išgelbėti.

Iš tikro, ką daryti?

Rašančio nuomone, reiktų

a. Nedramatizuoti padėties. Peršviesios spalvos praeičiai, pertamsios dabarčiai tik kenkia ramiam klausimo svarstymui.

b. Vienų gerų projektų nestabdyti kitų projektų naudai. Praeityje daugelis net gerų katalikų priekaištavo vysk. Vincentui Brizgiui, kad per daug lietuviško pinigo leidžiama koplyčių statymui Vašingtone ir Romoje. Vyskupas įvykdė didelius ir reikšmingus projektus, ir kiti lietuviški darbai dėl to nenukentėjo. Didelė klaida priekaištauti tiems, kurie pozityviems darbams telkia kapitalą. Kitas klausimas, kai eina kalba apie panaudojimą fonduose jau sutelktų pinigų.

c. Išsiaiškinti lietuviškosios mokyklos vietą tautinės sąmonės jaunojoje kartoje ugdymo procese. Mūsoji vargo mokykla nėra vienintelė ir galbūt net nepagrindinė priemonė. Juk yra jaunuolių, kurie gan gerai kalba lietuviškai, lankę neblogas lietuviškas mokyklas, o lietuviškam gyvenimui yra miręs. Yra, iš antros pusės, ir tokių, kurie blogai kalba ar net nekalba lietuviškai, o jau tapę šviesiais jaunosios kartos pavyzdžiais. Esu girdėjęs jaunųjų pareiškimų, kad Dainava pastūmėjusi į lietuvišką veiklą. Yra daug veiksnių, kurie formuoja jauno lietuvio dvasią lietuvybei: šeima, mokykla, organizacijos, spauda, kongresai, demonstracijos, diskusijos, konkursai ir t.t. Tų veiksnių poveikiui nustatyti reiktų mokslinės studijos.

d. Jei kurioje vietoje lietuviška mokykla skursta dėl pinigų trūkumo, kolektyvinėmis pastangomis jį vertėtų pašalinti. Reikalui esant, Kanadai turėtų patalkinti ir JAV-bių lietuviai, nes JAV LB kultūros ir švietimo taryboms tenka pačios stambiosios fondų ir LB krašto valdybos skiriamos sumos; Kanadoje, atrodo, nueina politikai.

e. Atskirose vietovėse giliai savo vaikų lietuvišku auklėjimu susirūpinę tėvai turėtų susiburti į tam tikrus privačius branduolius ir bendromis pastangomis spręsti vietos mokyklos problemas. 3-5 tuo reikalu užsidegusios šeimos gali daug pasiekti, sprendžiant ir mokytojų, ir patalpų, ir pinigų klausimus.

Europos lietuvių savaitė

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ir Europos Lietuvių Fronto bičiuliai. Tradicinėje Tėvynės valandėlėje, šalia Maironio, minėtos ir kitų mūsų rašytojų sukaktys — Antano Baranausko, Vinco Pietario, Vinco Krėvės, Antano Vienuolio ir Bernardo Brazdžionio.

Meninėje programoje dalyvavo rašytojai — Kazys Barėnas, Eduardas Cinzas, poetė Eglė Juodvalkė, dainininkės — Laima Stepaitienė, Vida Gasparienė, Violeta Rakauskaitė, vargonininkas Vytenis Vasyliūnas. Veikė penkių Lietuvos fotografų, pašto ženklų bei monetų parodėlės. Religinei programai vadovavo kun. dr. Steponas Matulis.

Šios studijų savaitės rengimo naštą pakėlė veiklieji Londono lietuviai: DBLS pirm. Zigmas Juras, Mečys Bajorinas, Petras Mašalaitis, Povilas Tričys ir kiti.

Savaitę savo dalyvavimu pagerbė Lietuvos diplomatiniai atstovai Londone ir prie Šv.Sosto — Vincas Balickas ir S. Lozoraitis, jn., PLB pirm. Vytautas Kamantas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo V Kongreso rengėjų komiteto pirm. Violeta Abarіūtė.

Savaitės uždaryme buvo priimtas toks sveikinimas:

"XXIX-sios Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitės dalyviai, susirinkę Anglijoje ir išklausę pranešimą apie 'LKB Kronikos' dešimtmetį, reiškia gilią pagarbą ir meilę 'Kronikos' leidėjams, redaktoriams ir bendradarbiams, o ypač tiems, kurie nukentėjo, remdami šį nenuslopinamą tautos sąžinės balsą.

Dėkodami Viešpačiui už praėjusį 'LKB Kronikos' dešimtmetį, prašome palaimos visiems, nuo kurių priklauso, kad 'Kronika', kaip iki šiol, toliau sėkmingai faktų kalba skelbtų Lietuvos Katalikų Bažnyčiai daromas skriaudas ir liudytų pasauliui nepalaužiamą lietuvių tikėjimą ligi galutinės tiesos ir teisės pergalės mūsų Tėvynėje".

Nutarta surengti 30-ją Europos Studijų Savaitę kitais metais V. Vokietijoje, Augsburgo mieste.

Apie praėjusios savaitės darbus kiekvieną dieną iš Londono pranešinėjo "Laisvės radijo" korespondentai. **K.**

MONIKOS LEMBERTIENĖS rūpesčiu išleista muzikos plokštelė paminėti savo vyro PRANO LEMBERTO 15 metų mirties sukakčiai. Joje įrekorduotos įvairių kompozitorių sukurtos melodijos Pr. Lemberto žodžiams. Redagavo muz. GIEDRA GUDAUSKIENĖ. Nuotraukoje — plokštelės sutiktuvėse Bostone. Pirmoje eilėje — J. Gaidelis, M. Lembertienė, St. Liepas, p. Gaidelienė; antroje eilėje — V. Pimenovienė, Iz. Vasyliūnas, J. Sonda, J. Vizbaras

Nuotr. Kazio Daugėlos

Senuko teisėjo atsiminimai

Knyga žinijai papildyti ir maloniai laiką praleisti

A. KALNIUS

Šią antraštę parinkau iš nelabai vykusio atsiliepimo, paskelbto M.G., gal kokio jaunuko, šiame laikraštyje 20.V. 82. Girdi, "žiūrėk jau netoli 90 m. senukas, prieš 40 metų buvęs teisėjas, rašo atsiminimus"... Toliau jis gana "kritiškai" supeikia ne tik senuką, bet apibara net ir leidėjus, kodėl jie "nesiima tam tikro atsargumo", leisdami tokius atsiminimus. Jie tartum "nemato, kad atsiminimų rašymas yra tik savęs ir šeimos išgarsinimas". Čia esama ir daugiau priekaištų, kurių nė vieno senukas nenusipelnė.

Taigi, čia eina kalba apie buvusio teisėjo Česlovo Butkio knygą "Teisėjo atsiminimai".

Matyt, nuo daugelio šimtų metų kaikurių sąmonėje dar yra užsilikusi mintis, jog rašyti atsiminimus apie savo gyvenimą nedera. O Č. Butkys, jau giliai įsibridęs į 9-tą dešimtmetį, ėmė ir parašė. "Nu, in ką čia dabar panašu", pasakytų galulaukių pilietis.

Vl. Butkienė-Čekonytė, paruošusi Butkio atsiminimus spaudai, su ta šimtmečiais nusidriekusia nuomone taip pat nesutinka: "Pagyvenę neprikląusomoj Lietuvoj ir pamatę daugiau pasaulio, negu tik savo kaimo galulaukes, pradėjome atsikratyti to vergiško papročio, nebesigėdiname savo gerai įgyvendintų darbų, išmokome jais patys džiaugtis ir tuo džiaugsmu dalintis su kitais. O tai labai sveikintinas reiškinys." Aišku.

Nevienas knygos mylėtojas atsiminimų knygomis yra lentynas apkrovęs. Nesvarbu kieno jos parašytos — jauno ar seno, kieno patirtis bei pergyvenimai aprašyti — paties autoriaus ar kitų. Vadinasi, atsiminimų knygos taip pat turi savo gerbėjus, kaip mokslo veikalai ar grožinės literatūros kūriniai.

Kadangi kaikurie įvykiai Butkio knygoje kaikam gali atrodyti abejotini, tai autorius savo, kaip teisėjo, garbės žodžiu patikina, kad tai, kas parašyta, yra tiesa. O ir aplamai atsiminimai yra rašomi ne abejonėms sukelti, o autoriaus aplinkos ir įvykių pergyvenimams apsakyti bei savo nuomonę pareikšti.

Panašiai savo knygoje rašo ir Č. Butkys. O jo gyvenimo srovė jį nešė gana vingiuota, neramia ir dažnai pavojinga vaga. Dėl to apie jį ir jį supusią aplinką skaityti ne tik įdomu, bet ir prasminga. Juoba, kad atsiminimai parašyti taisyklinga kalba ir lengvu stiliumi, betkokio išsilavinimo skaitytojams prieinamu.

Autoriaus gyvenimo nutikimai nėra tokie, kaip nuotykių romanuose. Ne, jie yra realūs įvykiai, dažnai skirtingi nuo įprastos kasdienybės, kuri yra patiriama didelės žmonių gausos. Dėlto tokia reta patirtis praturtina žmogų, nuskendusį kasdienos smulkmenose.

Apie ką gi autorius savo knygoje daugiausia kalba? Tik jau ne vien apie teismų vyksmą. Betgi ir ten, kur jis apie tai kalba, lengva pastebėti, kad jį būta ne paragrafais apsiramsčiusio, o veikiau žmogiškuoju tarnybiniu drabužiu apsisiautusio teisėjo. Antai, jis negalėjo ramia sąžine spręsti baudžiamųjų bylų, nes jis net kiekviename nusikaltėlyje jieškojo gėrio pradų. Jam žmogus buvo reikalingas auklėjimo, o ne kalėjimo sienų. Gi aplamai bylose jis stengdavosi kaltintoją ir kaltinamąjį sutaikinti. Ir tai labai dažnai pavykdavo.

Apie knygos turinį ribotame apraše neįmanoma atsiliepti. Joje tiek straipsnių ir straipsnelių, užimančių nuo keliolikos eilučių iki keliolikos puslapių, kad net antraštėles būtų sunku išvardinti. Gal užtektų paminėti, kad autorius yra gilių išplaukų žmogus: jis romanų ir scenos veikalų rašytojas, recenzentas, filmų bei scenos aktorius (nors nenuolatinis), deklamatorius ir aplamai jautrus meniškiems polinkiams, profesorius, mokytojas ir aktyvus visuomenininkas. Žinoma, tokio išsiauklėjimo žmogus turi ir apie ką rašyti. O čia dargi eibės pripuolamų nuotykių, netikėtumų ir požiūrių į savo darbą nusako jo būdą ir pagarbiai nuteikia skaitytoją. Štai ištrauka iš aprašymo "Beždžionių lizdas".

Į Kauno apygardos teismo civilinį skyrių dažniausiai buvo siunčiami vyresnio amžiaus teisėjai, kartais negaluojantieji ir nervingi. Dėl to jie tarpusavy retkarčiais nesugyvendavo, ir už tai jų įstaigą kažkas pavadino "Beždžionių lizdu".

Alytaus sesijos metu tarp kitų teisėjų buvo ir Butkys su Penkaičiu. Posėdžiui pasibaigus, sesijos pirmininkas Penkaitis savo kolegoms padarė pastabą: "...byloms reikia geriau pasiruošti ir jų neatidėti". Butkys jam atsakė: "Aš savo paties informacijai suskaičiau šio posėdžio bylas ir radau, kad iš mano devynių referuotų bylų yra atidėta viena, iš kolegos Butkos atidėtos dvi bylos, o iš tamstos, pone pirmininke, iš devynių bylų buvo atidėtos septynios!"

Penkaitis, labai supykęs, sušuko: "Prašau nekišti savo nosies, kur nereikia!"

Butkys netylėjo: "Jeigu tamsta, pirmininke, nekištum savo nosies taip klaidingai, tai ir aš savo nebūčiau kišęs. Tik atitaisiau klaidingą užmetimą!"

O nesusipratimas baigėsi štai kaip: jau sutemus Butkys nugirdo Penkaitį dejuojant. Šeimininkė, paklausta, ko jisai dejuoja, paaiškino, kad jam labai skauda koją. Butkys skubiai užėjo pas ligonį ir paklausė, ar jam ko nereikia. Šis pasiskundė, kad skauda koją, o nepasiėmęs vaistų.

"Gal turite receptą?", Butkys paklausė.

"Turiu".

"Tai duokite man. Aš nueisiu į vaistinę..."

"Kurgi čia eisi tokiame ore!" Mat lauke lijo, tamsu ir iki vaistinės buvo pora kilometrų kelio.

"Kas čia ypatingo. Juk pats... tikrai nenueisi".

"Deja, iki šiol nė vienas kandidatas man to nėra pasiūlęs... Argi tikrai eisi, net po tokio pasikalbėjimo, kaip šiandien pasitarimų kambaryje?"

"Juk ir aš nelikau skolingas", atsakė Butkys ir, paėmęs receptą, išėjo.

Parnešti vaistai pagelbėjo. Ligonis sekantį vakarą pasikvietė Butkį vakarienės. Mat iš namų buvo atsivežęs visokių skanėstų. Po vakarienės vaišintojas pasakė: "Neužmiršk, kad Penkaitis — tavo geriausias draugas. Jeigu kas nors tave nuskriaus, pasakyk man — aš apginsiu. Kai žmogui taip skauda, kaip man kartais, tai ir pasidarai nervingas ir piktas..."

Taigi tokia, regis, maža gyvenimo atskalėlė, bet, žiūrėkit, kokia didelė pedagoginė knygos puošmena! Ogi tarp profesinių ir praktinių savo laikotarpio aprašymų Č. Butkys savo atsiminimuose yra nemažai prikaišiojęs ir tokių gėlyčių.

Autorius gana plačiai rašo apie savo jaunystę, gyvenimą Rusijoje ir ten vykusias studijas, apie sugrįžimą ir veiklą Lietuvoje, sutiktas joje problemas, o taip pat ir apie gyvenimą Vokietijoje. Aplamai gyvenime yra patyręs gana nemalonių ir net pavojingų priešybių, kurių jam pavykdavę išvengti dėlei savo greito susivokimo aplinkoje.

Reikia dar atskirai užsiminti, kad nemokėjimas lietuvių kalbos buvo viena iš jo didžiųjų problemų. Mat šeimoje buvo kalbama lenkiškai. Dėlto Rusijoje jam buvo sunku susieiti su lietuviais studentais. Sugrįžęs į Lietuvą, patyrė nemažai vargo tarnybinėje plotmėje. Bet pasiryžimas ir darbas nugalėjo visas kliūtis. Taip ne tik Butkys, bet ir jo žmona, prancūzaitė, greitai išmoko lietuviškai kalbėti, ir abu uoliai reiškėsi kultūrinėje lietuvių veikloje.

Netenka abejoti, kad knygos gerbėjas "Teisėjo atsiminimus" skaitys su malonumu.

Česlovas Butkys, TEISĖJO ATSIMINIMAI. Išleido "Lietuviškos Knygos Klubas". Viršelis — Jonės Karužaitės, spaudė "Draugo" spaustuvė. Čikaga, 1982 m. Kaina — $10 JAV.

Atsiųsta paminėti

Dr. Jonas Grinius, GROŽIS IR MENAS. Estetikos pagrindai. Antrasis pataisytas ir papildytas leidimas. Roma 1981 m., 399 psl. Kaina — $20 JAV. Tai papildytas atspaudas iš 1938 m. Kaune išleisto V.D. Universiteto Teologijos-Filosofijos fakulteto veikalo.

PASAULIO LIETUVIS, 1982 m., 6-7(152-153) nr. Redaktorius — Bronius Nainys. Adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago IL 60636, USA. Metinė prenumerata — $10 JAV.

P. Dr. Juozas Vaišnora MIC., ERZBISCHOF JURGIS MATULAITIS 1871-1927. Ein Apostel der lebendigen Kirche. Christiana-Verlag Stein Am Rhein, 1982, S. 45. Vertė kun. K. Senkus, redagavo prof. Guenther Lenz.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, 1982 m., 5 nr. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ, 2345 W. 56th Street, Chicago IL 60636, USA.

Joseph Ehret, BLICK IN DIE ZEIT III (trečia, praplėsta laida). Eine weltpolitische Umschau. Basel 1980, p. 36.

MŪSŲ ŽINIOS, lietuvių jėzuitų ir Jaunimo Centro Čikagoje biuletenis, 1982 m. 5 (174) nr. Redaktorius — Antanas Saulaitis, SJ, administratorius — Petras Kleinotas, SJ. Adresas: 2345 W. 56 St., Chicago, IL 60636, USA.

Šukytė Čikagoje ir Toronte

J. ŠLAJUS

Lietuvių Fondo vadovybė rugpjūčio 10 d. "Dainos" valgykloje painformavo lietuvių spaudos ir radijo atstovus apie iškiliosios Muencheno operos solistės Lilijos Šukytės-Sukis koncertą. Lietuvių Fondo kviečiama, sol. Šukytė mielai sutiko su koncertu atvykti į Čikagą. Koncertas, rengiamas LF 20 metų veiklai paminėti, įvyks Marijos mokyklos auditorijoje rugsėjo 18, šeštadienį, 7 v.v. Bilietai platinami Vaznelių prekyboje. Šukytė savo akomponiatorium pasirinko vieną iš pirmaujančių pianistų — Antaną Smetoną iš Klevelando.

Informaciniame susirinkime dalyvavo LF tarybos ir valdybos nariai. Stasys Baras, gerai žinomas pirmaeilis tenoras išeivijoje, LF tarybos pirmininkas, pranešė, kad Lilija Šukytė paskutinį kartą Čikagoje koncertavo prieš 12 metų, kai dainavo Metropolitan operoj Niujorke. Tai buvo paskutinis jos koncertas Amerikoje. Šiame krašte, sakė, jos vardas nėra taip išpopuliarintas, tačiau Europoj ji yra nepaprastai garsi. Šukytė yra labai augšto lygio dainininkė, ir kiekvienam iš mūsų yra didelė garbė, kad ji yra lietuvaitė. Yra svarbu parodyti ir kraštui, kad mes turime gerų talentų. "Patikėkite man, kaip dainininkui, kalbėjo sol. St. Baras, Lietuva dar neturėjo tokios dainininkės. Lilijos Šukytės tobulas dainavimas pralenkia visas krašte dainuojančias solistes, kurios dabar ten yra jų žvaigždės. Ir man rodos, reikia parodyti, kad esame vienos tautos vaikai ir išeivijoje turime gerų talentų. Šukytė yra kilni tremties dukra, mes turime ja didžiuotis ir pagerbti".

Tarybos pirm. St. Baras nuoširdžiu žodžiu pasveikino LF informacijos vedėją Antaną Juodvalkį, sulaukusį 70 metų, ir padėkojo už rūpestingai tvarkomą LF informaciją.

Dr. Gediminas Balukas, LF valdybos pirmininkas, pastebėjo, kad prieš dvylika metų apie įvykusį Šukytės koncertą su simfoniniu orkestru Čikagoje palankiai rašė amerikiečiai kritikai, o muzikos kritikas Balys Chomskis mūsų spaudoj pareiškė, kad Šukytės koncertas buvo didelis kultūros įvykis, neišmatuojamas įprasto pinigo verte.

Dr. Kazys Ambrozaitis paaiškino, kad L. Fondo tikslas nėra iš koncerto gauti pelną, o tik sudaryti sąlygas pagerbti pasaulinio garso lietuvaitės dainavimą.

Marija Remienė, LF renginių vedėja, paaiškino, kad prieš atvykdama su koncertu į Čikagą, Šukytė iš Europos atskris į Kanadą dainuoti Mahlerio keturiuose koncertuose su simfoniniu orkestru. Jai pasisekė turėti vieną laisvą savaitgalį, kurį per Lietuvių Fondą paskyrė Čikagos ir jos apylinkių lietuviams.

Lilija Šukytė, lyrinis operos sopranas, yra gimusi Vilniuje. Kartu su motina 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Vaikystę praleido stovyklose. Išsimokslino Kanadoje. 1961 m. baigė muzikos konservatoriją Toronte ir gavo pianistės diplomą. Kitais metais toje pačioje konservatorijoje sėkmingai baigė dainavimo klasę. Po to tęsė studijas Toronto universiteto muzikos fakultete, lavindama balsą pas garsiąją Metropolitan operos žvaigždę Ireną Jessner. Dainavimo studijas baigė pirmąja su garbės pažymėjimu.

Nuo 1964 m. pradėjo dainuoti pagrindiniuose operų vaidmenyse Kanadoje. Stratfordo festivalyje, Ontario provincijoj, net 33 spektakliuose atliko Mozarto operoj "Figaro vestuvės" kontesos Almavivos vaidmenį.

Sol. Šukytė šešerius metus dainavo Metropolitan operoje Niujorke. Be to, dainavo Milano ir kituose operos teatruose.

Nuo 1973 m. Šukytė daugiausiai dainuoja Europoje: Vienos, Berlyno, Frankfurto, Muencheno teatruose.

Čikagos Lietuvių Operoj dainavo "Traviatos" (penkiuose pastatymuose) ir "Gražinos" pastatymuose.

JAV-se Lilija yra koncertavusi amerikiečiams ir lietuviams, gavusi puikių atsiliepimų spaudoje. Dabar, dvylikai metų prabėgus, pagarsėjusi solistė, Lietuvos dukra, vėl laukiama Kanadoje ir Čikagoje.

BALYS GAIDŽIŪNAS

Kalbu ne vėjams

Tautos šventę švenčiant

Brolau, kalbu ne vėjams ir laukams,
Kalbu, kaip savo kraujo giminei,
Kaip artimui, kaip einančiam drauge,
Todėl išgirsk ir nenumok ranka –
Tuojau praverki uždarytą langą
Ir pats į saulės šviesą atsistok.

Reikia augščiau pakelti galvą ir toliau matyt –
Ilgoj kovų vagoj jau maurai želia,
O mes kalbėdamies perplyštam į kelias dalis,
Susipinam ir lūžtam griūvančiam krante.
Tik išmaldos mes prašom, o turim reikalaut –
Ne elgetaut išėjom, o namo parnešti šviesą.

Nieks nepadės nustumti praradimo debesį,
O ašarom tikrai jo nenustumsim.
Reikia patiems įtempti raumenis ir protą,
Reikia nušviest vienybės mintį ir paspartint žingsnį,
Kitaip mes liksim dulkėm užneštam kely
Ir mus sutrins įsibėgėję laiko ratai.

1982 m.

Kanadiečio koncertas Amerikoje

Kanadoje gyvenąs ir daug metų praleidžiąs atostogas Kennebunkporte baritonas **Antanas Keblys** ir šiemet davė rečitalį liepos 24 d. Kennebunkporto Tėvų pranciškonų vasarvietėje. Jo programą, kaip ir visada, sudarė liaudies dainos ir originalios mūsų lietuvių kompozitorių sukurtos dainos. Naujiena buvo ta, kad A. Keblys atvyko su savo akomponiatoriumi, dar negirdėtu Kennebunkporte, jaunu, 25 metų Aleksandru Stankevičium (Stanky).

Solistas padainavo dešimt liaudies dainų, penkias originalias ir tris dainas priedo. Susilaukė daug katučių ir komplimentų. Liaudies daina yra visų mylima ir laukiama.

Atkreiptinas dėmesys į akomponiatorių A. Stankevičių. Jis sakėsi nesąs pianistas, nors pianino muzikos mokosi nuo 6 metų amžiaus. Yra baigęs McGill universitetą Kanadoje, kur jis ir gyvena. Baigė kompoziciją ir dirigavimą, turi savo įstaigą, kur dirba kaip kompozitorius, rašydamas muziką įvairioms progoms — komercinėms ir kitokioms. Iš to jis pragyvena. Tai nauja sritis, ypač mūsų lietuvių tarpe, ir labai neįprasta. Į klausimą, kurį kompozitorių labiausiai mėgsta, atsakė — Bachą, nes jis pasakė viską ir labai gražiai.

Aleksandras diriguoja trims lietuvių chorams ir ruošia kalėdinę plokštelę. Sėkmės jaunam muzikui, kuris su entuziazmu kuria.

A. Keblio programą sudarė

(Nukelta į 9-tą psl.)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Adomo Galdiko Lietuvos peizažų parodą liepos 20-22 d.d. surengė Čikagos "Galerija". Velionies kūrinius parodai paskolino juos įsigijusieji asmenys. Didžioji jų dalis buvo gauta iš Vytenio ir Irenos Jonynų rinkinio, įsigyto 1950-53 m., kai dail. A. Galdikas gyveno Paryžiuje. Aplamai parodoje buvo išstatyti geriausieji velionies peizažai, priklausantys kūrybiniam jo laikotarpiui Freiburge ir Paryžiuje.

Literatūros gerbėjų sąskrydis rugsėjo 17-19 d.d. Annabergo pilies rūmuose Bonnoje, V. Vokietijoje, bus skirtas M. Katiliškio romano "Miškais ateina ruduo" aptarimui. Jis bus atliktas diskusijų forma. Įvadą į M. Katiliškio kūrybą padarys iš Belgijos atvykęs rašytojas E. Cinzas.

Daugiatomę pasaulio meno enciklopediją Japonijoje išleido leidykla "Chibonsia". Jon y r a įjungtas išsamus straipsnis apie dailininką ir kompozitorių M. K. Čiurlionį, parašytas Itiro Kato. Jis yra įsteigęs M. K. Čiurlionio klubą Japonijoje ir jam vadovauja. Tuo straipsniu I. Katas savo tautiečius supažindina su M. K. Čiurlionio gyvenimu, kūryba bei jos ištakomis.

Kun. Jonas Burkus, kelių religinių leidinių autorius, yra parašęs naują knygą "Gaila man minios". Joje gvildena Dievo gailestingumo klausimą, remdamasis Šv. Raštu, Katalikų Bendrijos mokymu ir mistikų pergyvenimais-regėjimais, ypač lenkės sesers Faustinos, gyvenusios Krokuvoje ir Vilniuje. Knyga turės 256 psl. Kol kas spausdinama tik jos santrauka "Pasitikiu". Pažymėtina, kad prieš sesers Faustinos skleistą Dievo gailestingumą buvo pasisakę Lenkijos ir Lietuvos vyskupai, net ir Roma. Po keliolikos metų, popiežiumi tapus kardinolui Karoliui Wojtylai, sprendimas buvo pakeistas, remiantis naujais dokumentais, leistas skleisti Faustinos pradėtas pamaldumas.

Dramos konkursą paskelbė JAV LB kultūros taryba. Laimėtojui yra numatyta $2.000 premija, kurią parūpino JAV Lietuvių Fondas. Kviečiami dalyvauti viso pasaulio lietuviai. Konkursui skirtos dramos veikėjų skaičiumi, scenovaizdžiais bei sceniniais reikmenimis turėtų tikti saviveiklinių teatrų spektakliams b e i jų gastrolinėms išvykoms. Pageidaujama mašinėle parašytų rankraščių, bet bus priimami ir aiškiai ranka parašytieji. Konkursui siunčiamos dramos pasirašomos slapyvardžiu, autoriaus vardą, pavardę, adresą ir telefono numerį pridedant atskirame užklijuotame vokelyje. Premiją paskirs vertintojų komisija: pirm. Stasė Kelečienė (3352 So. Halsted St., Chicago, IL 60608, USA), nariai — K. Bradūnas, A. Dikinis, D. Lapinskas ir A. Valeška. Rankraščius reikia atsiųsti pirm. S. Kelečienės adresu iki 1983 m. kovo 31 d. JAV LB kultūros taryba rezervuojasi teisę premijuotą dramą trejus metus leisti vaidinti lietuvių išeivijos teatrams. Po trejų metų visos teisės bus sugrąžintos autoriui.

Prof. dr. Peet Arumaa, estų kalbininkas, pasižymėjęs lietuvių kalbos tyrinėtojas, birželio 21 d. mirė Stockholme. Velionis buvo gimęs 1900 spalio 11 d. Tartu universitete studijavo indoeuropiečių kalbotyrą, slavistiką, finougristiką. Studijas gilino Berlyno ir Prahos universitetuose. 1930 m. išleido knygą vokiečių kalba "Lietuviški tarminiai tekstai iš Vilniaus apylinkės". Medžiaga buvo surinkta lietuviškose salose — Gervėčiuose, Lazūnuose, Zieteloje, Dieveniškėse. 1934 m. apgynė doktorato disertaciją, pasinaudodamas vokiškai parašyta ir 1933 m. išleista knyga "Lietuvių kalbos asmeninių įvardžių istorijos tyrinėjimai". Profesoriavo Tartu universitete 1934-44 m. Buvo paskelbęs ir kitų smulkesnės apimties lietuvių kalbos tyrinėjimų. Jį ypač domino lietuviški vandenvardžiai, tautosaka, baltų ir slavų kalbų santykiai. Planavo išleisti lietuvių prozos rinktinę estų kalba. Švedijon prof. dr. P. Arumaa pasitraukė 1944 m. vasarą. Pradžioje dirbo Lundo universitete, 1950-67 m. vadovavo Stockholmo universiteto slavistikos skyriui, 1956 m. buvo išrinktas Švedijos karališkosios humanitarinių mokslų akademijos nariu. Kai Bostone buvo leidžiama "Lietuviškoji Enciklopedija", suredagavo ir išvertė straipsnius apie Estiją.

Kernavės piliakalnius jau ketvirtą vasarą tyrinėja jungtinės Vilniaus universiteto ir Lietuvos Mokslų Akademijos istorijos instituto ekspedicijos. Šiemetinėje ekspedicijoje praktikos darbus atliko antro kurso istorijos studentai, vadovaujami archeologės dr. R. Volkaitės-Kulikauskienės. Jos pranešimu, atlikti kasinėjimai jau patvirtino kronikose minimus 1365 m. ir 1390 m. kryžiuočių įsiveržimus į Lietuvą, Kernavės puolimus. Šiemet tvirtame "Mindaugo sosto" piliakalnyje rasta ryškių to laikotarpio sugriovimo bei gaisrų žymių.

Vilniaus miesto Lazdynų rajoną Architektų ir Žėručio gatvių kampe papuošė dekoratyvinė dail. E. Palšytės-Kasperavičienės sukurta skulptūra "Kanklininkė", vaizduojanti nuometu apsigaubusią lietuvę moterį. Bronzinė jos figūra yra pustrečio metro augščio. Projektą skulptūros aplinkai paruošė architektė V. Jonuškaitė-Aukštikalnienė. Anksčiau sukurta kinetinė E. Palšytės-Kasperavičienės skulptūra "Vėtrungė" yra pastatyta prie Panevėžio sporto rūmų.

Lietuvos kino studijos filmą "Krepšinis, krepšinis, krepšinis..." pagal literatūrinį savo scenarijų sukūrė rež. Bytautė Pajėdienė, buvusi krepšininkė. Filmas yra skirtas Lietuvos krepšinio šešiasdešimtmečiui. Jame panaudotos nuo laiko pageltusios senos nuotraukos, laikraščių iškarpos, veteranų prisiminimai, rungtynių vaizdai.

Kraštotyrininkų ekspediciją Paliepių apylinkėje šią vasarą surengė Raseinių II vidurinės mokyklos mokytojai. Dalyvavo beveik 50 pedagogų, kuriems vadovavo lituanistė A. Rutkauskaitė, aplankiusių 40 kaimų. Juose užrašyta apie 200 vandenvardžių, smulkių vietovardžių, žmonių pavardžių, pravardžių, legendų, padavimų, sudaryti tų kaimų aprašai. Surinktoji medžiaga bus perduota Lietuvos Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institutui.

Dail. Vaclovas Miknevičius, kaunietis keramikas, savo kiemą papuošė paminkliniu stogastulpių rinkiniu "Manoji Lietuva". Jie yra skirti pagrindiniams Lietuvos miestas — Vilniui, Kaunui, Klaipėdai, Šiauliams, Panevėžiui, Alytui, Kapsukui (Marijampolei), Ukmergei, Utenai, Plungei, Akmenei, Neringai, Mažeikiams ir Šalčininkams. Stogastulpių kotai yra gelžbetoniniai, o stogeliai ir figūrėlės — raudonos terakotos.

Lietuvos liaudies buities muzėjaus Rumšiškėje muzikos teatrui vadovauja Povilas Mataitis, talkinamas dail. Dalios Mataitienės. Liepos 31 d. teatras suvaidino premjerinį muzikinės tautosakos spektaklį "Lietuvių gaidos". Jam buvo panaudota Adolfo Sabaliausko knyga "Lietuvių dainų ir giesmių gaidos", išleista 1916 m. Helsinkyje, talkinant suomių tautosakininkui A. R. Niemiui. Dainas A. Sabaliauskas surinko Vabalninko, Biržų, Nemunėlio Radviliškio apylinkėse. Tad pirmąją spektaklio dalį sudarė dainuojamos bei įvairiais instrumentais grojamos sutartinės: "Skumba skumba kunkliai", "Septynios", "Atverstinė", "Unt kalna avyžela žvylava", vestuvinė vyrų daina "Šindei subatėlė". Sutartinių atlikimui buvo panaudotos daudytės, skudučiai, ragai ir net senoviškos septyniastygės kanklės, pagamintos pagal etnografiniame Biržų muzėjuje turimą pavyzdį. Programon buvo įjungta pasakotoja, o perėjimą į antrą spektaklio dalį pertraukos metu užpildė magnetofono juoston įrašytos suomių liaudies dainos, priminusios tautosakininkų A. Sabaliausko ir A. R. Niemio draugystę. Antrajai daliai buvo pasirinkta liaudies pasaka apie Joniuką ir Elenytę, inscenizuota P. Mataičio. Joniuką vaidino H. Bačiulis, Elenytę — A. Motiejūnaitė, raganą — A. Rasimavičienė, senelį — R. Savickas, senelę — R. Kazlauskaitė. Pasakotoja buvo G. Kairienė. Scenovaizdžius bei aktorių aprangą sukūrė dail. D. Mataitienė. Pasaką papildė smulkioji tautosaka — balsų pamėgdžiojimai, keiksmai, piemenų išsiskaičiavimai. Muzikai atstovavo dainos, sutartinės, klegečių, barškinių ir barškalų triukšmas, ragų ir birbynių melodijos. "Lietuvių gaidų" spektaklio paruošimas užtruko daugiau nei dvejus metus.

V. Kst.

CHOLKAN

R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

STEPHEN DR. IR BARRY RD., gražus, dviejų miegamųjų vienaaugštis; užbaigtas rūsys, centrinis vėsinimas, privatus įvažiavimas; Prašoma kaina — $89,900.

HIGH PARK-RONCESVALLES, 9 kambarių namas, naujas šildymas, stogas ir t.t.; dvigubas garažas. Prašoma kaina – $119,900.

ROYAL YORK-BLOOR, šešių kambarių vienaaugštis; užbaigtas rūsys, dvi prausyklos garažas su privačiu įvažiavimu, gražus kiemas. Prašoma kaina — $129,900.

SWANSEA, puikus septynių kambarių namas, maždaug 12 metų senumo; užbaigtas rūsys su baru; garažas su privačiu įvažiavimu, gražus kiemas su vaismedžiais; viena skola iš 14%.

LAMBTON SQ., trijų miegamųjų kambarių butas bendranamyje (condominium); dvi prausyklos, skalbykla bute, didžiulis balkonas. Prašoma kaina — $89,500.

BLOOR-RUNNYMEDE rajone gražus šešių kambarių namas, plius nepilnai užbaigtas šeimos kambarys (family room) su išėjimu į kiemą; kedrinė veranda I-me augšte, skalbykla II-me augšte; garažas su šoniniu įvažiavimu. Prašoma kaina – $119,900.

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10 - 3
Antradieniais	10 - 3
Trečiadieniais	uždaryta
Ketvirtadieniais	10 - 8
Penktadieniais	10 - 8
Šeštadieniais	9 - 1
Sekmadieniais	9.30 - 1

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius	13¼%
180-185 d. termin. ind.	13 %
term. indėlius 1 metų	13 %
term. indėlius 3 metų	13 %
pensijų s-tą	13½%
spec. taup. s-tą	12 %
taupomąją s-tą	11 %
depozitų-čekių s-tą	6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	19 %
mortgičius nuo	17¾%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių • Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(2537 Wharton Way, Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, Wharton Glen gatve
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkai: **Tom Thompson** ir **J. Tamošiūnas**

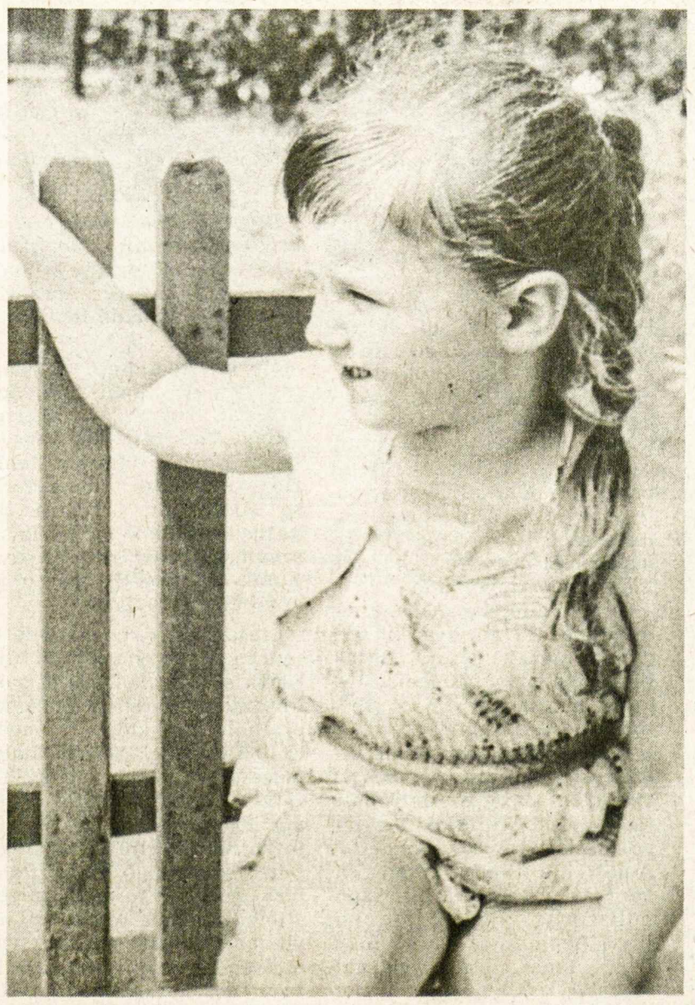

Lietuvių vaikų darželyje Toronte. Po vasaros atostogų jis pradės veikti rugsėjo 20 dieną Nuotr. St. Dabkaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pasinaudojant tarptautinės "Interpol" policijos pagalba. Teroristinį žudymą griežtai pasmerkė Kanados vyriausybė, nes iš tikrųjų jis yra nukreiptas prieš turkus, kurie nieko bendro nėra turėję su 1915 m. įvykiais. Armėnus betgi erzina faktas, kad jų skundą apie masinę armėnų tautžudystę Turkijoje atsisako svarstyti ne tik dabartinė Turkijos vyriausybė, bet ir Jungtinės Tautos. Pasak armėnų, jie yra tapę pirmosiomis tautžudystės aukomis, gerokai pralenkdami žydų tautžudystę A. Hitlerio laikais. Pastarajai tegalįs būti duodamas antrosios tautžudystės vardas.

Kanados ministeris pirm. P. E. Trudeau, atostoginėje kelionėje traukiniu V. Kanadoje apmėtytas pomidorais, kiaušiniais ir net akmenimis, staiga atšaukė rugsėjo 16 d. turėjusią prasidėti kelionę į Pietryčių Aziją. Gegužės 28 d. jis pranešė, kad lankysis Tailandijoje, Malezijoje, Singapūre, Indonezijoje, Filipinuose ir Japonijoje, norėdamas sustiprinti prekybinius ryšius, jieškodamas naujų rinkų Kanados gaminiams. Dabargi buvo pareikšta, kad pirma reikia sutvarkyti ekonominius Kanados reikalus, kuriems jis žada skirti pagrindinį savo dėmesį.

Ekonominiai reikalai iš tikrųjų labai liūdni. Kanados statistikos duomenims, bendra šio krašto apyvarta, apimanti visą gamybą ir paslaugas, antrajame šių metų ketvirtyje sumažėjo 2,1%, o per visą pusmetį nukrito net 4%. Tokio didelio kritimo Kanada nėra turėjusi nuo pasaulinės ekonominės krizės laikų. Normaliai bendroji Kanados apyvarta kasmet paaugdavo keliais nuošimčiais, o dabar ji jau yra pradėjusi pavojingą dardėjimą žemyn.

Liūdna žinia atėjo ir iš Kanados nedarbo draudos įstaigų. Pernai per visus metus bedarbiams buvo išmokėta $4,8 bilijono pašalpos, o šiemet tik per pirmą pusmetį toji pašalpa pasiekė $4,1 bilijono. Lyginant su pirmuoju 1981 m. pusmečiu, išmokos padidėjo net 53%. Vien tik š. m. birželio mėnesį išmokos pasiekė $674 milijono, kai tuo tarpu pernykščiame birželyje jos tesudarė $354 milijonus. Toks spartus išmokų augimas išsems nedarbo draudos fondą. Jam atstatyti sekančiais metais reikės gerokai padidinti nedarbo draudos mokesčius darbininkams ir darbdaviams.

Kai Kanadą smaugia tokio masto nedarbas, kaikurios unijos tebesirengia streikuoti. Britų Kolumbijos vyriausybė savo tarnautojams buvo pasiūliusi šiemetinį algų padidinimą 6,5%, sekančių metų — 5%. Kanados vyriausybė savo tarnautojams yra pasirinkusi 6% ir 5%. Britų Kolumbijos valdžios tarnautojai tuojau pat pradėjo streiką, kurį betgi nutraukė, kai buvo siekiama priverstinio sugrąžinimo darban provincijos parlamento įsakymu. Dabar vėl staiga įvyko 24 valandų streikas, apėmęs 33.000 tarnautojų. Po jo žadama tęsti rotacinius atskirų unijų streikus, kaip kad savo laiku darydavo Kanados paštininkai.

Išmintimi nepasižymi ir Kanados automobilių gamyklų darbininkų unija su savo vadu Robertu White. Ir Fordo, ir Chryslerio, ir "General Motors" darbininkai pasisakė už streiką, jeigu nebus patenkinti jų reikalavimai būsimoms sutartims pasirašyti. Unija vis dar nori, kad naujoji sutartis padengtų metinę 10,8% infliaciją, pridėdama dar ir normalų atlyginimo didinimą. Pirmo streiko taikiniu rugsėjo 15 d. buvo pasirinkta didžiausia "General Motors" bendrovė, kurios automobilių pardavimas šių metų pirmajame pusmetyje sumažėjo 38%, lyginant su tuo pačiu 1981 m. pusmečiu. Chryslerio bendrovė ir JAV, ir Kanadoje buvo atsidūrusi ant bankroto bedugnės kranto. Ją išgelbėjo tik abiejų šalių vyriausybių garantuotos paskolos ir pačių darbininkų nuolaidos. Fordo ir "General Motors" darbininkų unijos JAV-se turėtas sutartis pratęsė iki 1984 m. rudens, atsisakydamos atlyginimų padidinimo, atidėdamos 18-kai mėnesių papildą infliacijos nuostoliams išlyginti. Buvo atšaukta net ir kiekvienam darbininkui kasmet duodamų apmokamų asmeninių švenčių. Šiomis nuolaidomis norima sumažinti automobilių kainas, kad pagausėtų jų pardavimas.

Kanados "General Motors" bendrovė pasiūlė tą pačią taktiką ir savo kanadiškai darbininkų unijai. Panašią poziciją yra užėmusi ir Fordo bendrovė. Unijos betgi griežtai atmeta betkokias nuolaidas, kurios atpigintų automobilius. Teigiama, kad Kanadoje automobilių gamyba yra pigesnė, nes darbininkai atlyginami pigesnę vertę turinčiais Kanados doleriais, mažiau reikia mokėti už sveikatos draudą. Niekas taip ir nepaaiškina, ką iš tikrųjų reiškia ta dešimtis asmeninių apmokamų švenčių darbininkams per metus, kurių niekas kitas Kanadoje nebeturi. Jiems tėra tik įstatymais pripažintos valdinės šventės. Triukšmą sukėlė Kanados "General Motors" bendrovės vadovybės pranešimas, kad dėl streiko ir peraugštų unijos reikalavimų nemažą dalį automobilių gamybos galbūt reikės iš Kanados nukreipti į gamyklas JAV, kur unijos pratęsė turėtas sutartis, padarydamos didelių nuolaidų automobilių pardavimui padidinti. Kanadiškos unijos vadas R. White šį prasitarimą pavadino atviru šantažu. Jis, deja, nesupranta, kad dėl streiko automobilius perkantys kanadiečiai nenukentės. Jis galės įsigyti vis gausiau perkamus japoniškus automobilius, kurie yra ir pigesni, ir geresni už Kanadoje pagaminamus.

Geležinkelio žemes Toronte prie Ontario ežero planuoja papildomu 20.000 gyventojų miestu paversti valdinė geležinkelio bendrovė "Canadian National" ir privati "Canadian Pacific". Geležinkelio bėgiai būtų perkelti į vieną bendrą koridorių. Tada liktų 106 akrai žemės į pietus nuo Fronto gatvės ir Gardinerio greitkelio tarp Yonge ir Bathurst gatvių. Toje teritorijoje būtų įrengti parkai, čiuožyklos, finansinis Toronto skyrius, išaugtų daugiaaugščiai gyvenamieji pastatai. Būtų vietos net ir Toronto universitetui. Projektui įgyvendinti reikėtų 10-20 metų, beveik dviejų bilijonų dolerių. Tikimasi, kad šias išlaidas leis atsigavusi Kanados ekonomija. Projektą entuziastiškai sutiko Toronto miesto taryba. Jo įgyvendinimas greičiausiai bus pradėtas 1984 m., kai Torontas švęs 150 metų sukaktį.

• **Lietuvių šeimos kalba yra lietuvių kalba**

Skautų veikla

• Antroji XX-tosios Romuvos stovyklos savaitė buvo skirta iškyloms, pašnekesiams, egzaminams ir įžodžiams. Tolimesnes 3 dienų iškylas baidarėmis atliko prityr. skautai-tės ir vyr. skautės. Skautai vyčiai kandidatai uoliai ruošėsi įžodžiui, kuris buvo atliktas rugpjūčio 19 d. Naujais vyčiais tapo A. Gvildys, P. Karosas, V. Lukošius, S. Namikas, P. Petrauskas, A. Saplys, A. Slapšys ir P. Sukauskas. Visi jie priimti į Romo Kalantos būrelį. Nuoširdūs naujųjų vyčių pasisakymai išspausdinti stovyklos laikraštėlio "Kankorėžis" 4 nr. Linkime jiems nebeužgesinti tų idealais sušvitusių kibirkštėlių.

Dedant prie aukuro gėles, plakatėlius su įrašais, pareiškiant prasmingus pasižadėjimus, rugpjūčio 20 d. vėliavų nuleidimo iškilmėse stovykla užbaigta. Kaukių linksmavakario metu buvo nuotaikinga proga visiems su visais atsisveikinti. O naktį nedideliame vadovų ratelyje skautininko įžodį davė ps. Alvydas-Tomas Senkevičius. Antrai savaitei vadovavo ps. Linas Saplys.

• Romo Kalantos sk.-vyčių būrelio vadu išrinktas sl. Alvydas Saplys. Globėju pakviestas s.v.v.sl. Ramūnas Saplys, pavyzdingai būreliui vadovavęs pirmąją stovyklos savaitę.

• LSS vadovybės nariai, dalyvavę Romuvos XX-mečio iškilmėse, grįždami namo, turėjo progos apžiūrėti kanadiečių stovyklavietę "Woodland Trails", apie 30 mylių į šiaurę nuo Toronto, netoli Auroros. Tenai yra numatoma rengti LSS 65 metų sukaktuvinę stovyklą 1983 m. rugpjūčio mėn.

• Romuvai aukojo po $100: Algis, Genė ir Auksuolis Valiūnai, H. Šiaurys ir St. Jagėla. Ačiū rėmėjams. Č. S.

Sportas Lietuvoje

Pirmojoje futbolo lygoje šiemet į pirmaujančias 22-jų komandų gretas iškopė Vilniaus "Žalgiris", pasiekęs net I vietą. Rugpjūčio 11 d. I vietą su 31 tašku užėmė Maskvos "Lokomotyvas", buvęs III vietoje. Antroje vietoje jis paliko vienu tašku mažiau turinčias keturias komandas — "Žalgirį", "Pamyrą", "Nistrą" ir "Fakelą". Vienas taškas yra labai menkas skirtumas. Praktiškai dėl čempijono vardo dabar grumiasi penkios komandos. Laimėtojas bus perkeltas į augščiausiąją lygą. "Žalgiriui" labai svarbios visos sekančios rungtynės, galinčios sugrąžinti I vietą.

Vilniaus aeroklubo skraidymų aikštelėje Kyviškėse įvyko Lietuvos augštojo pilotažo 15-tosios pirmenybės. "JAK-52" lėktuvais varžėsi 22 lakūnai ir 9 lakūnės. Vyrų čempijonu tapo Vytautas Lapėnas, moterų — Violeta Gedminaitė.

Jolanta Danilevičiūtė Australijoje įvykusiose Europos jaunimo stalo teniso pirmenybėse tapo merginų čempijone, baigminėje kovoje įveikusi vengrę Š. Pirčak 2:0. Ji taipgi priklausė Sovietų Sąjungos merginų rinktinei, komandiniu požiūriu laimėjusiai I vietą.

Kaunietis R. Plungė, prieš 10 metų nustūmęs rutulį 20 m 24 cm, ne tik pasiekė Lietuvos rekordą, bet ir užsitikrino dalyvavimą Muencheno olimpiadoje. Tą jo rekordą Vilniuje dabar iki 20 m 82 cm pagerino vilnietis D. Stukonis. Pasiektas rezultatas yra tarptautinio lygio.

Donecke surengtose sąjunginėse bokso pirmenybėse pussunkiasvorių grupėje sidabro medalį ir vicečempijono vardą išsikovojo Algridas Jančiauskas. Įveikęs visus savo varžovus, baigmėje tepralaimėjo A. Koptevui. Abu jie dabar atlieka karinę prievolę kariuomennėje.

Maratonu yra vadinamas tradicinis 11,4 km plaukimas Kuršių mariomis iš Ventės Rago į Nidą. Po specialių varžybų baigminei kovai iš 15 plaukikų buvo atrinkti šeši kauniečiai. Plaukimą laimėjo Artūras Labutis, Nidon atplaukęs per 3 val. 26 min. 15 sek. Keturiom minutėm nuo jo atsiliko Haris Savičius.

Ateitininkų žinios

Toronto ateitininkų veiklos metų pradžia — rugsėjo 19, sekmadienį. Visi raginami organizuotai dalyvauti 10 v. Mišiose Prisikėlimo šventovėje. Po Mišių — agapė Parodų salėje.

1981-1982 m. "Ateities" žurnalo jaunimo konkurse torontiškė Bernadeta Abromaitytė laimėjo antrą vietą rašinių skyriuje. Sveikinam. Nors premijos jau paskirtos (28 iš viso), dar reikia mecenatų. Kas gali, prašome prisidėti finansine auka. Aukos siunčiamos: Rev. K. Trimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 49, Forest Park, IL 60130, USA.

Sveikiname moksleivių globėjus Vaidotą ir Žibutę Vaičiūnus, sulaukusius dukrelės Austės. **L.U.**

A. E. LePAGE Daiva T. Dalinda, B.A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
* Nemokamas namo įkainojimas *
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel.: 537-3431
Namų: 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489-1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose
A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonai 1-727-3776, 1-727-9161
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:

13¼% už 90 dienų term. indėl.	
13 % už 6 mėn. term. indėlius	
13 % už 1 m. term. indėlius	
13 % už 3 m. term. indėlius	
13½% už pensijų planą	
14 % už namų planą	
12 % už specialią taup. s-tą	
11 % už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	19 %
už mortgičius nuo	17¾%

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – **RIČARDAS KYBARTAS,**
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 *FILTSOS BROS*
Telefonai 533-8451, 533-8452

SKAITYTOJAI PASISAKO

CEZARIUI, KAS CEZARIO

Al. Gimanto stripsnyje "Deklaracijos ir darbai", paskelbtame "TŽ" liepos 15 d., yra netikslumų, liečiančių Lietuviškos Parapijos Metų iniciatorius. Prisidėję prie naujo užmojo skelbimo ar jo vykdymo nebūtinai jau yra iniciatoriai. Pasirašiusius po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktu, mes vadiname signatarais, bet ne iniciatoriais. Lietuviškos Parapijos Metų iniciatorius yra tas, kuris LP Metų mintį iškėlė ir visą laiką kruopščiai rūpinosi, kad ta mintis būtų įgyvendinta ne žodžiais, bet darbais. Jis tuo reikalu kalbėjo ALRK Kunigų Vienybės ir Lietuvos vyčių seimuose, rašė straipsnius spaudoje, supažindino Bostono arkivyskupą kardinolą Humberto Medeiros su LP Metų užmoju, kalbėjo amerikiečių kunigams. Jo paruošta LP Metų rezoliucija buvo pasiūlyta 1980 m. spalio mėn. Čikagoje įvykusioje JAV LB tarybos sesijoje, bet Al. Gimantas kažkodėl visai jo nepamini. Tam gali būti dvejopa priežastis: išsiuntinėta dokumentacija galėjo būti atrinkta arba Al. Gimantas, nors ją visą gavęs, skelbia netiesą. Abiem atvejais yra tiesos slėpimas.

Iš per 20 to neminimo iniciatoriaus parašytų laiškų LP Metų paskelbimo reikalais 9 buvo parašyti ir pasiųsti JAV LB krašto valdybos pirmininkui Vytautui Kutkui. Jie turėjo būti jo sudarytoje, nors ir nepasako kuriam tikslui išsiuntinėtoje, dokumentacinėje "knygoje". Jeigu jų tenai nėra, tai ta "knyga" neturi objektyvios vertės ir yra tik kaikam naudingų raštų rinkinys arba, Al. Gimanto žodžiais tariant, "...tik tuščia panegirika ar priešrinkiminė propaganda".

Kas ir kiek prisidėjo prie LP Metų paskelbimo, bus galima rasti "LP Metų Paskelbimo Eigos Kronikoje", kuri neužilgo bus išsiuntinėta lietuviškai spaudai, parapijoms ir organizacijoms. Surinkta dokumentacija bus padėta į mūsų archyvus. Nuo istorijos nebus niekas slepiama. Skelbkime tiesą arba tylėkime, kad nereikėtų rausti faktams iškilus į viešumą.

Aloyzas Astravas

LIETUVIŠKOS MOKYKLOS

Įdomu buvo skaityti "TŽ" 34-35 nr. varpininkų-liaudininkų suvažiavimo Toronte nutarimus ir aprašymą, ypač kur paliečiamas lietuviškasis jaunimas. Teisingai J. Bersėnas pabrėžė, kad mes nepajėgiame atsilaikyti prieš aplinką, kuri mūsų jaunimą suniveliavo, nuidėjino, padarė tuščią. Jei nepajėgiame apsaugoti šio kontinento jaunimą, tai padėtis nėra tokia tragiška, sakysime, P. Amerikoje. Ten vyrauja ispaniška, portugališka kultūra. Jos lietuviškai kultūrai daug artimesnės. Vakarų kultūros pagrindiniai atstovai ir yra romaniškosios bei germaniškosios tautos, konkrečiai kalbant, prancūzai ir vokiečiai. Todėl turėti Vasario 16 gimnaziją V. Vokietijoje yra palaima. Reiktų stengtis kiek galint daugiau lietuviškojo jaunimo siųsti į Vasario 16 gimnaziją iš P. Amerikos kraštų. Kiekvienoje valstybėje pradinės ir vidurinės (gimnazijos) mokyklos atlieka jauno žmogaus auklėjamąjį vaidmenį. Turėdami didesnį skaičių Vasario 16 gimnaziją baigusiųjų auklėtinių, galėsime pratęsti lietuviškosios kultūros išlikimą.

Sykį teko kalbėtis su lietuve motina. Pasakojo apie savo žentą, koks jis kultūringas, turi atsakingą darbą ir pan. Pagaliau su dideliu skausmu ir širdgėla pareiškė, kas jis nelietuvis ir nekalba lietuviškai. Tiesiog reikia stebėtis lietuvių tėvų nesąmoningumu, kiek tai liečia savo vaikų auklėjimą. Šeštadieninės mokyklos ir Vasario 16 gimnazija yra didžiulis ramstis ne tik vaikų auklėjime, bet ir pačių tėvų gyvenime. Nieko nėra tragiškesnio, kaip praradimas komunikacijos tarp tėvų ir vaikų, ypač kai negalima sava kalba nuoširdžiai ir atvirai pasikalbėti. Tėvai tiesiog trumpina savo amžių.

St. Dargis

DVI DAUGĖLIENĖS

"TŽ" 1982 m. liepos 22 d. nr. buvo įdėta mano nuotrauka su keturiais poeto P. Lemberto muzikinės plokštelės sutiktuvių Bostone dalyviais. Nuo to laiko (prieš daugelį metų), kai solistė Daugėlienė su J. Gaidelio choru debiutavo Bostone ir Kanadoje, "TŽ" jai primetė J. (Juzės) vardą. Turiu paaiškinti, kad Amerikoj yra dvi solistės Daugėlienės. Viena, šiuo metu gyvenanti Floridoje, yra Juzė Daugėlienė, gi antroji, gyvenanti New Hampshire, yra Stasė Daugėlienė. Minėtoje nuotraukoje matome ne J. (Juzę) bet Stasę Daugėlienę. Ta proga noriu pažymėti, kad jos abi labai gražiai, nors kiek skirtingais balsais, dainuoja. Esu abi girdėjęs ir, pripuolamai, esu vienos iš jų vyras.

K. Daugėla,
Bedford, New Hampshire

VILNIUJE BE DOVANŲ

Dėkoju Jums už "TŽ". Jokia mokykla nėra manęs taip apšvietusi. Juose randu visa, kas mane dvasiškai, tautiškai ugdo ir praplečia žvilgsnį į pasaulio ir Tėvynės gyvenimą.

Šia proga noriu pasidalinti įspūdžiais apie savo kelionę į Vilnių. Po II D. karo, Švč. Trejybės šventėje, du pilni vežimai mūsų giminių važiavo namo iš atlaidų. Iš krūmų išėjęs būrys girtų rusų kareivių paleido šūvius iš automatų į važiuojančius. Ten žuvo 12 mūsų šeimos narių, išskyrus mane ir brolį. Pastarasis buvo ištremtas Sibiran. Grįžusį Lietuvon po 15 metų norėjau jį aplankyti Vilniuje.

Kelionėje susipažinau su trimis lietuvaitėmis vienuolėmis iš Prancūzijos. Jos važiavo savo giminių aplankyti. Mūsų dokumentai buvo kontroliuojami 29 kartus. Labiausiai bauginomės dėl lagaminų kontrolės. Juose buvo vaistų ir drabužių. Sugužėjo į mūsų vagoną būrys uniformuotų muitininkų. Jie mūsų lagaminų su dovanomis nepraleido. Vienuolės ėmė verkti, bet ir jų ašaros negelbėjo. Esą kaip turistės galime turėti tiktai tiek reikmenų, kiek porai dienų reikia. Visus lagaminus turėjom pačios nunešti į muitinę ir grįždamos galėsime juos pasimti. Daugybė giminių mus pasitiko su gėlėmis, o mes atėjom su tuščiom rankom. Vieną muitininką paklausiau, kodėl taip daroma. Jis atsakė, esą užsienietiški drabužiai kitiems akis gadina... Bet jei užsienio valiutą vežiesi, tai ji niekam akių negadina, nes sovietams labai reikia užsienio valiutos.

Keleivė

Kanadiečio ...

(Atkelta iš 6-to psl.)

šios liaudies dainos: "Aš padainuosiu" — harmonizuota L. Abariaus, "Žalioj girioj" — E. Kiškio, "Augo putinas" — J. Stankūno, "Plaukia antelė" — Vl. Jakubėno, "Ant kalnelio" ir "Oi smūtnas, liūdnas" — V. Paketūro, "Muzikantai atgroja" — E. Kiškio, "Padariau alutį" ir "Pirko senis" — Klovos, "Saldus alus" — L. Abariaus. Originalios dainos: "Laukiu tavęs" — J. Stankūno, "Amžinoji motina" — A. Raudonikio, "Sveikinimas jaunystei" — G. Gudauskienės, "Šauksmas" — Br. Budriūno, "Ne margi sakalėliai" — J. Tallat-Kelpšos ir viena Aleksandro Stankevičiaus daina, specialiai Antanui Kebliui rašyta.

Elena Vasyliūnienė

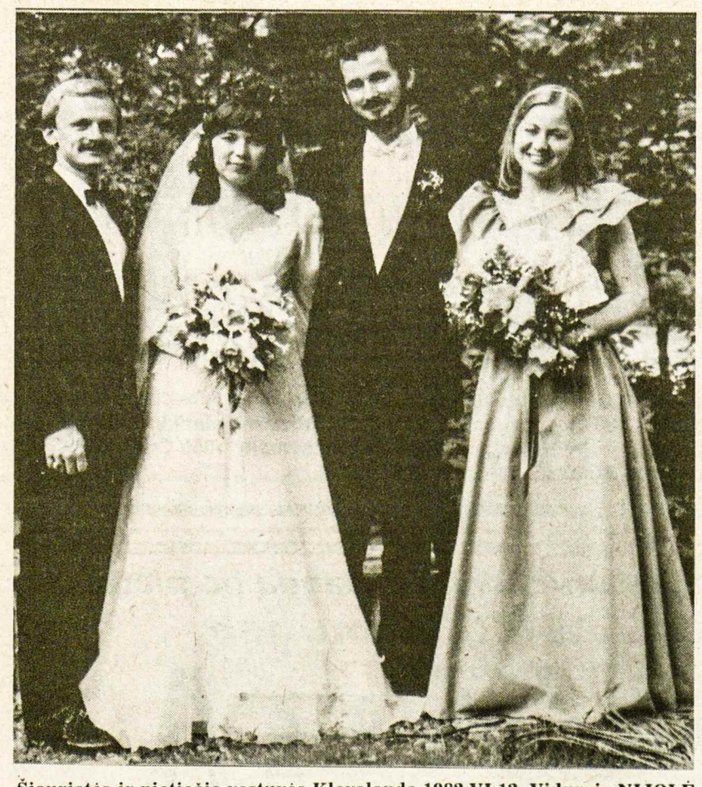

Šiaurietės ir pietiečio vestuvės Klevelande 1982.VI.12. Viduryje NIJOLĖ LENKAUSKAITĖ, susituokusi su KĘSTUČIU SLOTKUMI iš Kolumbijos. Kraštinėj kairėj – PAULIUS KURAS, dešinėj – SIGUTĖ LENKAUSKAITĖ

Plauksime "Marių laime"!

Jaunimo išvyka laivu Kanados sostinėje Otavoje

Jaunime, nelauki rytojaus, nusipirki bilietus šiandien išvykai laivu "Marių laimė", kuri įvyks rugsėjo 18 d. Otavoje. Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos Otavos skyrius kviečia jus dalyvauti šioje išvykoje, kurios tikslas — sutelkti lėšų V PLJ Kongresui. Suvažiuos jaunimo iš Toronto, Hamiltono, Montrealio, Londono ir net iš JAV-ių plaukti laivu "Marių laimė". Priimamas ribotas skaičius, dėlto būtina įsigyti bilietus iki rugsėjo 10 d. Bilietai po $10 gaunami Toronte — pas Žibutę Šilininkaitę 766-4948, Otavoje — pas Rūtą Šiūlytę 235-2145, Montrealyje — pas J. Adomonytę 256-5355.

Laivas išplauks puktualiai 20.00 v. iš Ottawa River pakrantės prie Chateau Laurier viešbučio ir sugrįš maždaug 23.00 v. Būtina pradėti rinktis nevėliau 19.30. Laivo kapitonas nelauks pavėlavusių.

Laive bus smagus linksmavakaris. Šoksim, trypsim tą subatos vakarėlį, o lietuviškos dainos skambės pakrantėmis. Veiks baras, bus užkandžiai. Iš anksto paruoškite "laivo juokus", nes bus premija tam, kuris pasakys geriausią "boat joke".

Tinklinio rungtynės

Laukiam kad užsiregistruotų tinklinio komandos iš kitų miestų. Varžybos įvyks šeštadienį, rugsėjo 18 d., nuo 13.00 iki 17.00 Lisgar Collegiate Institute, 29 Lisgar St. Gimnazija yra miesto centre, 10 minučių pėsčiam nuo National Arts Centre. Žemėlapiai bus paruošti ir išdalinami. Laimėtojams bus įteikiamos premijos "Marių laimėje".

Sudarę komandą bent šešių asmenų, praneškite komandos vardą iki rugsėjo 10 d. Žibutei Šilininkaitei arba Rūtai Šiūlytei, kad galėtume sudaryti varžybų eilę.

Nakvynės

Norintieji miegoti po žvaigždėtu Otavos dangumi, galės pasistatyti palapinę Camp Le Breton (Fleet St. at Booth), kuris yra arti miesto centro. Kaina $3 asmeniui.

Galima užsisakyti kambarius viešbučiuose. Geriausios kainos yra "Beacon Arms", 88 Albert St. — $36 vienam, $39 dviem; $37 trim ir $40 keturiem. Telefonas (613) 235-1413. Arba "Lord Elgin", 100 Elgin St., (skersai gatvės National Arts Centre). Kainuoja $38 vienam ir $42 dviem. Kambariuose galima miegoti tik po du.

Šeštadienio rytą įvyks V PLJK ruošos posėdis, kuriame dalyvaus atstovai iš įvairių miestų ir aptars artėjančio kongreso reikalus. Informacijų apie posėdį teiraukitės pas Gabiją Petrauskienę.

Informacijos būstinė veiks trejose vietose Otavoje. Skambinkite: Rūtai Šiūlytei (613) 235-2145; Rūtai Danaitytei 233-0249 arba Giedrei Vasiliauskaitei 235-0364.

Rašant į Otavą, čekius siųsti: Rūta Šiūlys, 203 Percy St., Ottawa, Ont. K1R 6E7.

Iki greito pasimatymo!

Rūta-Ona Šiūlytė

Edmonton, Alta.

(Atkelta iš 4-to psl.)

mą ir išlikti savoje tautybėje ("Lituanus" 1980 m. "The Role of the Ethnic Family in Maintaining Ethnic Identity"). Autorė baigia savo straipsnį šiais sakiniais: "Jonas turėjo Kanados lietuvius draugus ir Kanados lietuvius tėvus. Toje bendruomenėje Jono tėvai nebuvo svetimuoliai. Jie buvo norma".

"LITHUANIAN NATIONAL COSTUME". Edmontono žurnale "Heritage Magazine" 1980 m. gegužės-birželio numeryje buvo išspausdinta informacija apie dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių veikalą "Lithuanian National Costume", išleistą 1979 m. Esą leidinyje nuotraukomis bei piešiniais pavaizduojami tautiniai lietuvių drabužiai nuo seniausių laikų. Knyga esanti išleista Tautodailės Instituto Toronte. **A. K.**

TORONTO

Reikalingas pagalbos. Dail. Jurgiui Juodžiui, gyvenančiam Floridoje, yra iškelta byla ryšium su vokiečių okupacijos vykdytu Lietuvos žydų naikinimu. Jo nekaltumui teisiškai apginti reikia daug lėšų. Jo rėmėjai prašo finansinės ir moralinės pagalbos. Lėšas siųsti šiuo adresu: Mrs. Monika Juodis, 275 So. Tessier Dr., St. Petersburg, Fla. 33706, USA.

A. a. Aniceto Lukošiaus laidotuvių metu jo atminimui aukojo "T. Žiburiams" $10 Z. Girdauskas; po $5 — A. Basalykas, Pr. Dovidaitis, V. L. Nakrošiai, G. Venskaitis.

A. a. Kotrynos-Erikos Giedraitienės atminimui Marija Petrauskienė-Urnežis iš Santa Monikos, Kalif., paaukojo "T. Žiburiams" $20.

Vanda ir Vincas Simanavičiai iš Hot Springs, Ar., pagerbdami a.a. Danutę ir Eduardą Ostafinus, žuvusius automobilio nelaimėje, atsiuntė "T. Žiburiams" $30.

H. Liepa su šeima iš V. Vokietijos vasaros atostogas praleido Kanadoje pas p.p. Rickevičius, aplankė "T. Žiburius", užsisakė šį savaitraštį ir paliko auką spaudai paremti.

Toronto viešojo susisiekimo bendrovė TTC norėtų savo bilietėlių kainas sekančiais metais padidinti tik 6%, prisitaikydama prie Kanados finansų ministerio A. MacEacheno naujojo biudžeto. Problemą betgi sudaro bendrovės tarnautojų algų padidinimas. Jų unija tikriausiai nesutiks pasitenkinti 6%. Didelės įtakos turės ir benzino kainos bendrovės autobusams. Šiuo metu galvojama, kad bilietėlių kainas teks padidinti bent 8,6%.

Springhurst, Ont.

MAIRONIO VAKARONĖ. Rugpjūčio 7 d. Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio narės su šeimomis rinkosi į Abromaičių vasarnamį pobūviui ir Maironio prisiminimui.

Esant geram vasaros orui, vaišinomės lauke ir džiaugėmės gamtos grožiu. Valdybos narės L. Pocienė ir L. Mačionienė paįvairino mūsų popietę, apdainuodamos mūsų būrelio veiklą nuo pat jo įsikūrimo dienos.

Netrukus reikėjo pradėti ruoštis priėmimui svečių poezijos mėgėjų ir Maironio gerbėjų, kurie jau buvo pradėję grupuotis vešlių pušų šešėlyje prie laužo.

Temo. Miško gelmėje plevėsavo trispalvė ir spinksėjo žvakių žiburėliai, nukeldami mūsų mintis į gimtąją šalį, kur mūsų didysis dainius kūrė gražiausias giesmes, dainas ir eiles, palikdamas mūsų tėvynei nemirštamą kūrybos lobį.

Pagrindinę programos dalį atliko agr. Skipitytė-Garbačiauskienė. Ji skaitė labai įdomią, išsamią ir protarpiais iki ašarų graudinančią paskaitą apie Maironį bei jo kūrybą. L. Pocienė deklamavo "Jūratę ir Kastytį", viešnia iš JAV — p. Kaulėnienė deklamavo "Čičinską", L. Mačionienė skaitė rinktinę Maironio poeziją.

Laužui gęstant, mišku nuaidėjo dalyvių "Lietuva brangi". Programai pasibaigus, kvietėm svečius kavutei.

Sekmadienį, rugpjūčio 8, rinkomės "Gerojo Ganytojo" stovyklavietės salėn šv. Mišiom, kurias atnašavo už a.a. prel. Maironį prel. J. Tadarauskas. Altorių puošė poeto atvaizdas, pagražintas tautine juosta ir gėlėmis. Mišių pradžioje ir joms pasibaigus, dalyviai klausėsi šiai progai pritaikintų poeto kūrinių, įrašytų į juostą.

Gražina Butkienė

A†A
JUOZUI JANUŠAIČIUI
mirus,

ALFREDAI MALINAUSKIENEI, jos seserims bei giminėms reiškiame gilią užuojautą —

Toronto Maironio mokykla

A†A
broliui
JUOZUI JANUŠAIČIUI
mirus,

seserį MAGDALENĄ TARVYDIENĘ, vyrą JONĄ TARVYDĄ ir visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Stasė ir Povilas Kanopos
Aniceto ir Jonas Deksniai
Vladas Saulis

MYLIMAI DUKRAI
DANUTEI ir jos vyrui
tragiškai žuvus,

VALENTINĄ ir JONĄ-ROBERTĄ SIMANAVIČIUS bei kitus artimuosius nuoširdžiausiai užjaučiame ir dalinamės Jūsų didžiu skausmu –

Daniliūnai

Tautinių šokių mokytojų kursai

Š. m. rugpjūčio 22-30 d.d. Dainavos stovyklavietėje įvyko tautinių šokių mokytojų suvažiavimas — kursai. Sekmadienio vakare įvyko suvažiavimo pradžios iškilmė, kurioje, šalia kursantų, dalyvavo ir svečiai — JAV Liet. Bendruomenės pirm. V. Kutkus, JAV LB kultūros tarybos pirm. I. Bublienė ir dr. A. Butkus.

Stovyklos vadovybę sudarė G. Gobienė, N. Pupienė ir J. Karasiejus. Stovyklautojų buvo per 70 suskridusių iš Brazilijos (net penki), Floridos, Los Angeles, Niujorko, Denverio, Detroito, Baltimorės, Bostono, Omahos, Čikagos, Filadelfijos, Kanso. Iš Kanados dalyvavo 17 kursantų (Toronto, Hamiltono ir Windsoro). Lektoriais-paskaitininkais buvo G. Gobienė, R. Karasiejienė, A. Banionytė-Connor, J. Matulaitienė, J. Reginienė, N. Pupienė ir A.Tamošaitis. Pastarasis kalbėjo apie tautinius drabužius, rodydamas skaidres.

Šalia šokių mokymosi buvo bendri pašnekesiai visiems dalyviams ir atskiri posėdžiai grupių vadovams-mokytojams. Buvo svarstomi įvairūs Tautinių Šokių Instituto reikalai.

Paskutinį savaitgalį įvyko tautinių šokių mokytojų suvažiavimas, kuriame dalyvavo per 30 šokių mokytojų ir svečių. Čia trumpai buvo paminėta Tautinių Šokių Instituto 25 metų sukaktis. Šį suvažiavimą žodžiu sveikino PLB vicepirm. V. Kleiza. Gauta visa eilė sveikinimų raštu iš pirmųjų instituto valdybos narių — V. Belajaus ir A. Tamošaičio. Buvo aptarti VII-tos tautinių šokių šventės reikalai ir repertuaras, išrinkta instituto revizijos komisija, pakeistas instituto statutas ir t.t.

Vakare įvyko bendras visų dalyvių stovyklos uždarymas. G. Gobienė pristatė naują Tautinių Šokių Instituto vadovybę, išrinktą ketveriems metams. Ją sudaro: G. Gobienė, S. Bacevičienė, N. Pupienė, J. Karasiejus, F. Zapolis; kandidatai — A. Vitkauskas, A. Banionytė-Connor ir J. Reginienė. Visiems buvo priminta kad sekanti VII-ji tautinių šokių šventė įvyks 1984 m. liepos 1 d. Klevelande. Šventės rengėjų komiteto pirmininku sutiko būti dr. A. Butkus. **J.K.**

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
Antanas Genys 231-2839
Bronius Ščepanavičius 274-4313
Vacys Žižys 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Paskutinė šiais metais
Ekskursija į Vilnių
Rugsėjo 29 — spalio 8
Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu ar telefonu

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Praeitą sekmadienį Wasagoje užbaigtas vasarinis sekmadieninių pamaldų sezonas. Mišios Wasagoje dar bus laikomos Padėkos Dienos savaitgalio sekmadienį, spalio 10 d., 11 v.r.

— Šį sekmadienį, rugsėjo 12, Londone lietuvių parapijos atlaidai — Šiluvos Marijos šventė. Visi mūsų parapijiečiai skatinami tuose atlaiduose dalyvauti. Iškilmingos Mišios Londono lietuvių Šiluvos Marijos šventovėje įvyks 4 v.p.p. Šventovės adresas: 1414 Dundas St. E., London, Ont.

— Lietuviškoms kapinėms aukojo: $100 — A. Kusinskis; $20 — Kazimiera Ivanauskienė. Parapijos skoloms numokėti aukojo $500 K. Ivanauskas.

— Ruošiasi tuoktis: Marcus M. Jennings su Dalia Petkute.

— Mišios rugsėjo 12, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Edvardą Pawelko, 11 v.r. — už a.a. Joną Tonkūną.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas rugsėjo 12, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys kun. P. Dilys.

— Tarybos-valdybos posėdis — rugsėjo 12, sekmadienį po pamaldų, V. Dauginio įstaigoje.

— Pamaldas angliškai kalbantiem parapijos nariam rugsėjo 12 d., 2 v.p.p., laikys kun. E. Hahn.

— Konfirmandų pamokos — kas pirmadienį, 7 v.v., šventovėje.

— Pamaldos rugsėjo 19, sekmadienį, įprastu laiku su šv. Komunija.

— Moterų draugijos susirinkimas — rugsėjo 19, sekmadienį, po pamaldų pas O. Krygerienę, 146 Sybella Dr., Oakville. Tel. 845-2748.

— Kun. P. Dilys rugsėjo 21-30 d.d. bus Čikagoje, dalyvaus lietuvių evangelikų tarybos posėdyje. Jam išvykus, pamaldas rugsėjo 26, sekmadienį, laikys parapijos tarybos nariai įprastu laiku.

— Ruošiasi tuoktis spalio 2, šeštadienį, 4 v.p.p., šventovėje Karina Dreširytė su Lesly Barcza.

— Konfirmacija bus reformacijos sekmadienį, spalio 31.

— Gauta padėka iš teologijos studento Viliaus Grigužio V. Vokietijoje už jam pasiųstą pašalpą.

— Pastoracinių patarnavimų reikalais prašome kreiptis šventovės raštinėje kas sekmadienį nuo 8.30 iki 9.30 v.r. pas kun. P. Dilį arba skambinti raštinės tel. 766-1424, namų 588-1130.

Lietuvių Namų žinios

— Valdybos posėdis — rugsėjo 16 d., 7.30 v.v.

— Rugsėjo 19 d., 3 v.p.p., Mindaugo menėje kun. J. Šarauskas skaitys paskaitą "Dabartinės veiklos metodų efektingumas ateityje".

— Organizacijos ir grupės prašomos iš anksto pranešti kuriose patalpose ir kuriomis dienomis bus daromos sueigos, repeticijos ar susirinkimai.

— Nauji LN nariai: Toronto Lietuvių Golfo Klubas, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

— Rugsėjo 12, sekmadienį, 1 v.p.p., LN Moterų Būrelio informacinis susirinkimas. Kartu prašoma atnešti drabužius siuntiniams į Suvalkų trikampį.

— Spalio 3 d. atvyks su paskaita A. Balašaitienė iš Klevelando. Ta proga LN dainos vienetas atliks naują dainų repertuarą.

— Lapkričio 6-7 d.d. — LN Moterų Būrelio narės S. Pacevičienės keramikos darbų paroda.

— Rugsėjo 15, trečiadienį, 9 v.r., nuo LN išeina autobusas į Marineland. Išvyką organizuoja pensininkai. Registruoja ir informacijas teikia A. Basalykas tel. 762-9564.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Rugsėjo 5 d. mirė a.a. T. Tadas (Jonas) Degutis, OFM. Pašarvotas Turner & Porter laidotuvių namuose. Maldos prie karsto — trečiadienį, 8 v.v. Ketvirtadienio rytą bus atvežtas į Prisikėlimo šventovę, kur 7 v.v. bus koncelebracinės Mišios. Po to jo kūnas bus išvežtas į Niujorką — T. pranciškonų kapines.

— Parapijos choras pradeda repeticijas rugsėjo 9 d., 7.30 v.v., parapijos patalpose. Parapijos vadovybė kviečia naujus choristus įsijungti į šį gražų vienetą.

— Mišios mišriom šeimom ir nemokantiems lietuviškai laikomos kas sekmadienį 10 v.r. muzikos salėje, pradedant rugsėjo 12 d.

— Parapijos Mišių tvarka: sekmadieniais — 8, 9, 10 ir 11.30 v. ryto ir 7 v. vak., šiokiadieniais — 7.15 ir 8 v. ryto, šeštadieniais — 8, 8.30 ir 9 v. r. Išpažinčių klausoma prieš Mišias sekmadieniais, šeštadieniais, pirmaisiais mėnesio penktadieniais ir per didesnes šventes.

— Kanados vyskupų projektams paremti rinkliava bus rugsėjo 19 d. per visas Mišias.

— Parapijai aukojo: J. J. Varkavičiai $500, A. V. Lukai $100, P. Kirstukas $100, Canadian Select Hockey komandos nariai a.a. V. Plučo atminimui $85, M. S. Bušinskai $50, T. A. Žiliai $50; vienuolynui aukojo A. A. Šmigelskiai $100.

— Trimetiniai lietuvių pranciškonų posėdžiai bus rugsėjo 13-15 d.d. Kennebunkporte. Dalyvaus ir T. Augustinas su T. Eugenijum.

— Mišios sekmadienį, rugsėjo 12: 8 v. už Jokūbą Šimkų, 9 v. už Kazį ir Jonę Ožalus, 10 v. už Juozą Vainą, 11.30 už parapiją, 7 v. vakaro už Vladą Trinkūną.

PADĖKA

Taip mielai sutikta Kanadoje ir gražiai praleidusi atostogas, noriu išreikšti nuoširdžią padėką mano giminėms, o ypač E. V. Abramavičiams, V. S. Aušrotams, B. B. Tamošiūnams, O. V. Narušiams, E. D. Vair, R. P. Gazt ir visiems parodžiusiems tiek daug draugiškumo. Jūsų malonų nuoširdumą minėsiu maldoje Augščiausiajam.

Seselė Irena Baranauskaitė,
Venecuela

A. a. kun. Tadas Degutis, OFM, 68 m. amžiaus, staigiai mirė rugsėjo 5 d. Western ligoninėje. Kunigu įšventintas 1969 m. Darbavosi St. Petersburge, Ročesteryje, Toronte. Ilgesnį laiką negalavo. Širdies smūgis jį ištiko rugsėjo 4 d. Greitoji pagalba jį nuvežė ligoninėn, bet ir ten gydytojai jau negalėjo padėti. Mirė neatgavęs sąmonės.

PALM BEACH, FLORIDA parduodamas arba išnuomojamas vieno miegamojo butas bendranamyje (condominium) prie jūros kranto pilnai įrengtas labai patogioje vietoje. Teirautis Toronte tel. 223-4319.

WILLOWDALE – YONGE ir FINCH RAJONE, netoli požeminio traukinio, išnuomojami du kambariai su pilnom virtuvės privilegijom ir atskiru šaldytuvu. Pageidaujama moteris arba studentė. Skambinti priešpiet, vėlai vakare arba savaitgaliais tel. (416)221-9648.

ATLIEKU visokius namų remonto darbus — lauko ir vidaus dažymus, medžio ir t.t. Skambinti po 7 v.v. tel. 532-3410 Toronto, J. Baliūnas

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

ORKESTRAS, grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v. Toronte.

JONAS BANYLIS atlieka visus namų remonto darbus: staliaus, grindų dėjimo, keramikos plytelių, atnaujina virtuves, prausyklas ir kt. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 690-4473 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

European Catering

Europietiškas patarnavimas įvairiems parengimams Toronte ir už Toronto ribų. Parūpinam salę, muziką, gėles, gėrimus.
Skambinti: A. Gataveckienė arba Al. Baris tel. 535-0164 arba 535-1258 Toronte.

Pianino technikas
A. BRIČKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti
255-9924

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

kviečia jaunimą tarp 18 ir 30 metų amžiaus kandidatuoti į

V PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO ATSTOVUS

Kongresas įvyks 1983 m. liepos 1-24 d.d. Šiaurės Amerikoje.

Kandidatai turi užsiregistruoti iki 1982 m. rugsėjo 10 d. kandidato apylinkės rinkiminėje komisijoje. Atstovai turi būti išrinkti iki 1982 m. rugsėjo 26 d. Kandidatavimo blankai gaunami KLB apylinkės valdyboj jūsų vietovėje. Informacijas teikia Zita Bersėnaitė, 1058 College St., Apt. 2, Toronto, Ontario M6H 1B1. Telefonas (416) 588-1343.

Š. m. rugsėjo 19, sekmadienį, 3 valandą po pietų,
Toronto Lietuvių Namuose
rengiama

PASKAITA

tema "Dabartinės veiklos metodų efektingumas ateityje"

Paskaitininkas: KUN. DR. JURGIS ŠARAUSKAS

Po paskaitos dalyviams bus proga pateikti klausimus. Įėjimas — laisva auka.

Rengėjai: Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir Toronto Lietuvių Namų kultūros komisija

PRANEŠIMAS

KLB Toronto apylinkės valdyba skelbia apylinkės tarybos rinkimus, kurie įvyks š. m. lapkričio mėn. 7, sekmadienį. Valdybos sudaryta rinkiminė komisija: B. Bedarfienė, tel. 233-7315, V. Ramanauskas, tel. 769-0670, P. Šturmas, tel. 274-3529, V. Taseckes, tel. 279-0363, V. Kulnys, tel. 769-1266.

Norintieji siūlyti kandidatus arba patys pasisiūlyti kandidatais į Toronto apylinkės tarybą prašomi iki spalio 3 d., 6 v.v., kreiptis į vieną iš rinkiminės komisijos narių arba į šiuos KLB Toronto apylinkės valdybos narius: kun. A. Simanavičių, tel. 533-0621, A. Pacevičių, darbo tel. 762-7393, namų tel. 233-0303, Ž. Šilininkaitę, tel. 766-4948, V. Vaitiekūnaitę, tel. 763-1919, V. Valiulį, tel. 694-6733.

Kandidatai privalo pasirašyti sutikimo pareiškimą ir turi būti sumokėję solidarumo įnašą.

KLB Toronto apylinkės valdyba

Toronto Maironio mokyklą pradės naujus mokslo metus rugsėjo 18, šeštadienį, Šv. Vincento mokykloje (116 Fermanagh). Registracija ir pamokos prasidės 9.30 v.r., pasibaigs — 11 v.r. Maironio mokykloje šeštadieniais veiks ir priešmokyklinis skyrius — vaikų darželis. Priimami vaikai nuo 5-rių metų amžiaus (gimę 1977 m.).

"Volungės" choras po atostogų vėl pradeda savo darbą rugsėjo 10 d. ir jieško dainininkų norinčių įsijungti į jų eiles. Priimami universiteto amžiaus studentai ir vyresni — moterys ir vyrai. Suinteresuoti prašomi skambinti Daliai Viskontienei tel. 762-8098 po 6 v.v.

Liaudies instrumentų muzikantams Toronte. Dainų šventėje Čikagoje bus liaudies instrumentų orkestras. Norintieji važiuoti ir dalyvauti orkestre prašomi užsiregistruoti iki š. m. rugsėjo 15 d. pas Ritą Radžiūnaitę tel. 767-9793 Toronte.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

DLK VYTENIO ŠAULIŲ KUOPA Melburne, Australijoje, skelbia vajų: "KURKIME TIK LIETUVIŠKAS ŠEIMAS!" Piršlys Vytenis padės Jums surasti pageidaujamą lietuvių kilmės asmenį net ir kituose žemynuose. Todėl kas jieško gyvenimo draugės ar draugo, terašo Vyteniui, pridėdami trumpą savo biografiją, pageidavimus, slapyvardį ir adresą. Laiškus rašykite lietuviškai arba kita kalba. Išlaidoms padengti pridėkite pusę vienos dienos uždarbio auką vieneriems metams laiko. Adresas: Vytenis, P. O. Box 4861, Melbourne 3001, Victoria, Australia.

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo statomuose namuose nuomojamų

BUTŲ SUTARČIŲ PASIRAŠYMAS

įvyks š. m. rugsėjo 20 ir 25 dienomis nuo 1 iki 6 valandos po pietų klubo raštinėje, Lietuvių Namuose (III augštas), 1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario, telefonas 533-3498.

Kviečiame suinteresuotus atvykti. Pirmenybė — pasirašiusiems ir įmokėjusiems nuomos depozitus.

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo valdyba

Toronto Lietuvių Namų svetainei "Lokys" reikalingi tarnautojai

nuolatiniam ir nepilnalaikiam darbui. Darbo valandos – nuo 6 v.v. iki 2 v.r. Kreiptis į Lietuvių Namų reikalų vedėją telefonu 532-3311.

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo valdyba praneša, kad š. m. rugsėjo 20 ir 25 d.d. nuo 1 iki 6 v.p.p. klubo patalpose (Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W., Toronte, tel. 533-3498) bus sudaromos nuomos sutartys butams išnuomoti naujuose statomuose namuose. Pagal CMHC reikalavimus, norintieji apsigyventi pensininkų namuose privalo pasirašyti atitinkamą sutartį-pareiškimą ir sutėikti asmenines žinias, adresą, telefoną, metines pajamas bei jų šaltinius ir kitas informacijas. Statomuose namuose bus 115 nuomojamų butų, kurių šeši specialiai įrengti invalidams — vienas viengungiui ir penki su vienu miegamu pirmame augšte. Valdyba gavo apie 300 registracinių pareiškimų, kurių visų negalės patenkinti. Pensininkai, kurie norės užsitikrinti, kad butas būtų rezervuotas, privalo pasirašyti sutartį ir įmokėti vieno mėnesio nuomos depozitą: $400 už viengungio butą, $500 — vieno miegamojo ir $600 — dviejų miegamųjų. Už depozitus bus mokamos palūkanos. Kiti, kurie negalės įmokėti nuomos depozito, privalo užpildyti ir pasirašyti pareiškimą. Jie bus tenkinami eilės tvarka pagal gautus depozitus.

Pirmame augšte bus įrengtos patalpos komerciniams reikalams, tinkamos gydytojams, advokatams, įstaigoms ir parduotuvėms. Suinteresuoti šių patalpų nuomojimu kviečiami minėtomis dienomis į klubo raštinę, kur bus galima užsiregistruoti ir gauti informacijų apie nuomos sąlygas.

Gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas rugsėjo 7 d. dalyvavo Ontario premjero William G. Davis suruoštame priėmime parlamento rūmuose metinio tarptautinio piniginio fondo ir pasaulinio banko (World Bank) valdytojų konferencijos Toronte proga.

Aurelija Balašaitienė, rašytoja ir žurnalistė iš Klevelando, lankėsi Toronte-Mississaugoje ilgojo savaitgalio dienomis ir Anapilio spaudos kioske paliko keletą egzempliorių savo knygos "Susitikimas pamary". Joje išspausdintos 8 novelės. Jos kūrinių buvo spausdinta lietuvių laikraščiuose. Praeityje "Dirvos" novelių konkurse yra laimėjusi premiją. Pastaruoju metu yra parašiusi scenos veikalą "Vilniaus legenda", kuris bus suvaidintas "Dainavos" ansamblio š. m. spalio mėnesį Čikagoje ir Klevelande.

KLB krašto valdybos vicepirmininkas inž. J. V. Danys kaip "TŽ" bendradarbis dalyvavo Pasaulio Reformuotų Bendrijų suvažiavime Otavoje. Ten jis turėjo progos susitikti su Vatikano atstovu-stebėtoju ir per jį įteikti KLB memorandumą popiežiui Seinų lietuvių reikalu. Pranešimas apie minėtą suvažiavimą bei lietuvių dalyvavimą bus išspausdintas sekančiame "TŽ" nr.

Norintieji įsigyti Klemenso Jūros naujausią eilėraščių rinkinį "Kauburėliai" prašomi kreiptis į jo dukrą šiuo adresu: Živilė Šelmienė, 28 Princeton Terrace, Brampton, Ont. L6S 3S8.

MONTREALQUE

Naujasis Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stasys Šileika, paprašytas žinių apie save, atsiuntė šį laišką.

Esu vieneriais metais jaunesnis už nepriklausomą Lietuvą, pirmasis iš keturių Povilo ir Salomės vaikų. Augome du broliai ir dvi seserys tarp laukų, miškų, ežeringiausiame Lietuvos krašte, pusė km nuo demarkacijos linijos ir 70 km nuo Vilniaus. Gimtinė vadinosi Dirvoniškis, o valsčius — Joniškis, Utenos apskrities.

Sėkmingai baigus pradžios mokyklą, mokytojas spirte prispyrė tėvelius leisti į gimnaziją. Mokiausi Molėtuose ir paskui Giedraičiuose. Kapeliono Petro Celiešiaus paskolintas "Šv. Jono Bosko gyvenimas" ir Tėvo Jono Bružiko misijos pakreipė į kunigus ir į saleziečius. Gavęs iš jų laišką, kad galėčiau būti priimtas, pats vienas nuvažiavau 300 km į Vytėnus, prie Jurbarko, iš kur po metų išvažiavau Italijon. Tenai išėjau mažąją ir augštąją seminariją ir dirbau visuomet su jaunimu pačiame saleziečių centre. Šv. Jono Bosko gimtinėje buvo įsteigta pokario lietuviukams vidurinė mokykla, kuri išsilaikė 12 metų ir išleido per 300 mokinių. Buvo kandidatų iš įvairiausių kraštų, net iš Kanados, ir iš jų išėjo keletas kunigų.

1968-70 m. buvau kapelionu ir mokytoju Vasario 16 gimnazijoj, Vokietijoj, o po to išvažiavau į Braziliją, kur dirbau dviejose lietuviškose parapijose.

Mano pomėgiai buvo kalbos, muzika ir kalnai. Esu išlaipiojęs ypač Alpių kalnus, visuomet mylėjau dainą ir puoselėjau kalbas, bet niekad neturėjau pakankamai laiko tiems pomėgiams tinkamai pagilinti, nes sielovados reikalams visuomet skyriau pirmą vietą.

Kanadoje esu pusantrų metų. Ji man patinka labiau negu tropikiniai kraštai, nes panašesnė į Lietuvą. Čia taip pat turiu porą pusbrolių iš mamos pusės, kuri dar gyva Lietuvoje ir šįmet jai sukako 90 metų!

Esu kunigas 32 metai, salezietis — 42. Vedžiau rekolekcijas Anglijoj ir lankiausi Liurde bei Paryžiuje, bet niekad negalvojau, kad kada nors pateksiu tarp anglų ir prancūzų. Visdėlto šių dviejų kalbų kažkodėl neapleidau, tarsi būtų koks pramatymas: žmogus galvoja, Dievas vedžioja!

Svečiai. Dr. R. Zabieliauskas buvo atvykęs iš Toronto aplankyti savo tėvų. — Kun. Juozas Šukys, Laukuvos klebonas, ir Mykolo Juodviršio brolis — abu iš okup. Lietuvos per Montrealį išvyko Čikagon aplankyti savo giminių. — Prel. J. Kučingis iš Los Angeles buvo atskridęs pasitikti savo sesers, atvykusios iš okup. Lietuvos. Sekmadienį AV šventovėje laikė pamaldas. — Savo gimines ir parapijas aplankė kun. J. Staškus, Anapilio klebonas, iš Mississaugos.

Tautos šventės iškilmę rengia šauliai rugsėjo 12, sekmadienį. Ta intencija bus iškilmingos pamaldos.

Susituokė AV šventovėje Alfonsas Viskantas ir Cheryl Brazier.

Seselė Teresė, vadovavusi "Pašvaistės" chorui, paskirta vienuolyno vyresniąja Putname. Jai buvo suruoštos išleistuvės rugsėjo 5 d. AV par. salėje. Išleistuves suruošė pensininkų klubas, AV parapija ir KLB Montrealio apylinkė. Nauja seselių vyresniąja Montrealyje paskirta sesuo Palmyra, kuri jau eina šias pareigas. **K.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Trumpalaikius indėlius	13-13.5%
Terminuotus vienerių metų indėlius	14.0%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius	14.5%
Specialias taupomąsias sąskaitas	13.0%
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000	11.0%
Čekių sąskaitas	6.0%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6

"T. Žiburių" administratorei Salomėjai Andrulienei padaryta operacija Šv. Mykolo ligoninėje. Bendradarbiai linki jai greitai sustiprėti ir grįžti į darbą.

A. a. Broniaus Tamulionio ir a.a. kunigų — Antano bei Augustino Sabų atminimui Vanda Domataitė paaukojo "T. Žiburiams" $20.

A. a. Aniceto Lukošiaus atminimui Audronė ir Vytas Siminkevičiai paaukojo "TŽ" $20.

A. a. kun. P. Ažubalio antrųjų mirties metinių proga gauta aukų jo vardo stipendijų fondui. Aukojo: E. Valeška $50, V. Skrinskas $100, J. Rovas $50, E. Ažubalienė (a.a. K. Griškos atminimui) $50, M. Trumpauskienė $10, A. Spranaitis $20, B. Kazlauskaitė (a.a. A. Kazlauskienės atminimui) $100, J. Šimkus $50, S. A. Kazlauskai (a.a. M. Ramanausko atminimui) $30, Paulina Šimkus $25, "Simon's Travel" $100, J. Kalainis $50, Toronto Lietuvių Namai $100. Iš viso — $635 (B. Kazlauskaitės įnašas dar negautas).

Apie monografiją "Nemarus mirtingasis" (arkiv. Teofilius Matulionis) rašo vysk. A. Deksnys iš V. Vokietijos: "Ačiū už brangią dovaną. Palikęs kitą lektūrą vėlesniom dienom, skaitau ir gėriuos. Sveikinu, kad sugebėjai perduoti skaitytojams kunigą ir vyskupą gyvą, nešantį kantriai savo kryžių Dievo Apvaizdos skirtu keliu. Melskimės, kad ir šis mūsų tautos sūnus būtų įrašytas į šventųjų knygas". Šis leidinys gaunamas "TŽ" administracijoje ir spaudos kioskuose.

A. a. kunigų Antano ir Augustino Sabų atminimui Vyt. Lumbis iš Sudburio paaukojo "T. Žiburiams" $10.

Aleksas ir Irena Kusinskiai, lankydamiesi "T. Žiburiuose", sumokėjo rėmėjo prenumeratą iki 1984 m. ir paliko $25 auką.

Svečias iš Australijos (Tasmanijos) Andrius Jankus, lydimas p. Dambaro, aplankė Toronto lietuvių institucijas, "T. Žiburius" ir įsijungė jų skaitytojų šeimon.